

Wiesław Bożejewicz
Warszawa

Objawienia Matki Bożej w Fatimie w perspektywie historii pontyfikatów papieży XX stulecia

Wstęp

Mamy 1917 r. i na polach Europy toczy się już od trzech lat okrutna wojna, która wyniszcza wzajemnie narody i państwa. Jej działania sprawiają, że pochłania ona miliony ludzkich istnień, zadając przy tym niezliczone cierpienia – głodu i chorób oraz zniszczeń. Pomimo tych, tak druzgocących faktów, w salonach polityków i sztabach generałów, wciąż trwa retoryka wojenna i woła kontynuowania wojny, bez względu na jej moralne i materialne koszty. Jej jedynym celem jest przebudowanie stosunków geopolitycznych, pomiędzy Anglią i Francją, a Niemcami. Drogę wiodącą do uregulowania stosunków pomiędzy sobą jest wojna, która niesie śmierć, cierpienia i zgliszcza.

Wojnę tę Pismo Świąte nazywa „tajemnicą nieprawości”¹, która rządzi umysłami i sercami ludzkimi, przynosząc kryzys w różnych postaciach. Jest to czas, który rodzi złe owoce, a człowiek staje się „ogarnięty szatańską dezorientacją”². Na tym tle, jedynym głosem wołającym o pokój, są liczne apele papieża Benedykta XV, wobec których zwaśnione strony przyjmują postawę nie tyle obojętną, co przede wszystkim zawistną. W tej sytuacji, wydaje się, że w Europie nie ma żadnej nadziei na zakończenie okrutnej wojny. Pomimo tej tak tragicznej sytuacji, ów papież wciąż pozostaje pełen ufności w Bogu. Dlatego też, prosi pierwszokomunijne dzieci o modlitwę w intencji pokoju na świecie i w Europie.

¹ Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, Bytom 1997, s. 21; por. także L. Guerra, *Benedetto XV e Fatima (1854-1922)*, [w:] *Enciclopedia do Fatima*, Cantagalli 2010; *The Fatima prophecies at the doorstep of the World*, C. M. Azevedo, L. Christino, T. W. Petrisko [red.], Steubenville Poke 2002, s. 78.

² Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 21.

W tej tak, wydawałoby się krytycznej, czy wręcz beznadziejnej sytuacji na scenie zwaśnionej i podzielonej Europy, jawi się historia Fatimy, w której w okresie od maja do października 1917 r., trzynastego dnia każdego miesiąca, ma miejsce objawienie Matki Bożej. Trójce małym niepiśmiennym pastuszkom: Łucji dos Santos oraz jej kuzynom: Franciszkowi i Hiacyncie Marto, ukazuje się Najświętsza Panna. Podczas trzeciego objawienia, 13 lipca tegoż r., dzieci otrzymują od Najświętszej Maryi Dziewicy tajemnicze przesłanie, którego pod żadnym pozorem nie mogą ujawnić. Dopiero po latach okazuje się, że wtedy to Maryja podaje dzieciom Orędzie skierowane do całego świata, które po latach zostaje spisane w trzyczęściową Tajemnicę Fatimską dotyczącą losów Kościoła i całej ludzkości³.

Spisanie owych Tajemnic dokonuje się w 1936 r., kiedy to Łucja, już jako siostra zakonna – stosując się do woli biskupa diecezji Leiria – podejmuje się dokonać pierwszej relacji z objawień. Kolejną relację spisuje 1937 r. Natomiast, między 12 grudnia 1943 r. a 3 stycznia 1944 r. siostra Łucja spisuje ostatnią relację. Dokument ten dotyczy Trzeciej Tajemnicy i jest przeznaczony do rąk własnych Papieża, z zastrzeżeniem, że może go ujawnić dopiero po 1960 r⁴.

W 25 rocznicę objawień w 1942 r., papież Pius XII oficjalnie podaje do wiadomości publicznej treść dwóch pierwszych części „Orędzia Fatimskiego”. Otóż, „Pierwsza Tajemnica” dotyczy wizji piekła, która ukazuje się dzieciom w lipcu 1917 r. oraz zawiera zapowiedź wybuchu drugiej wojny światowej. „Druga Tajemnica” dotyczy prośby Matki Bożej o upowszechnianie na świecie kultu Jej Niepokalanego Serca i poświęcenie Jej Rosji. „Trzecia Tajemnica” – na przestrzeni czasu najdłużej oczekiwana i najbardziej obrosła w wielorakie mity o tajemnicy Kościoła – dotyczy prześladowania Ojca świętego i chrześcijan⁵.

Ze względu na zawartą tajemnicę, jest ona przechowywana w sejfie watykańskim aż do r. 2000, kiedy to papież Jan Paweł II, z okazji Roku Jubileuszowego i 83. rocznicy objawień podejmuje decyzję o jej ujawnieniu.

Można powiedzieć, że od pierwszego momentu objawień Matki Bożej, Fatima wkracza na stałe we współczesną historię Kościoła katolickiego i świata. Rzuca ona nowe światło na zrozumienie historii Kościoła i rodzaju ludzkiego, na jej kierunki interpretacji, a także na duchowe życie osób i społeczeństw⁶. Z tego też względu, Fatima jako miejsce Objawień Matki Bożej wydaje się być czymś nadzwyczajnym. Bowiem, Matka Boża do swoich opatrnościowych

³ Por. S. M. Koldon, *Fatimska moc nadziei*, Kraków 2013, s. 39-93.

⁴ T. Bertone, *Tarcisio Bertone con Giuseppe de Carli, L'ultimo segreto di Fatima*, Milano 2011, s. 102; por. także Frère Michel de la Trinité of the Little Brothers of the Sacred Heart, *The whole truth about Fatima*, t. III, Buffalo 1990, s. 626-627.

⁵ Por. A. A. Borelli, *Fatima. Orędzie tragedii czy Nadziei?*, Kraków brw, s. 53-59.

⁶ Por. S. de Fiore, *Il Segreto di Fatima, Una luce sul futuro del mondo*, Milano 2005, s. 5.

planów, wprost angażuje Biskupa Rzymu – wikariusza Jezusa Chrystusa. To „zaangażowanie w dzieło Maryi całego Kościoła, na czele z jego widzialną głową – Papieżem, nabiera szczególnej wymowy”⁷, przybiera charakter widocznych znaków, które są stale obecne w dziejach Kościoła i świata w okresie dwudziestu wieków⁸.

Matka Boża Fatimska, nie tylko wzywa ludzkość, czyli każdego z nas do podjęcia nieustannej „modlitwy i pokuty”⁹, ale także, wprost wzywa Papieża do uroczystego i publicznego dokonania aktu poświęcenia Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi. Akt ten dotyczy państwa, którego misją jest zbudowanie ateistycznego modelu ludzkości w całym świecie¹⁰. Spełnienie prośby poświęcenie Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi jest wręcz szczególnym warunkiem zaistnienia pokoju na świecie.

W świetle objawień fatimskich, wojna jest karą za grzechy ludzi. Zarówno pierwsza, jak i druga wojna światowa uśmierca setki milionów istnień ludzkich, zaś tym, którym udaje się przeżyć – zadaje ogromne cierpienia. Ponadto, obie wojny przynoszą wielkie zniszczenie w całej sferze kultury materialnej i duchowej człowieka. Pod ich ciężarem dokonuje się zapaść cywilizacyjna całej ludzkości¹¹.

Ta obecność Matki Bożej przy posłudze papieżstwa, niemal zaznacza się od samego początku Jej objawień. Otóż, w dniu 13 maja 1917 r. w Rzymie papież Benedykt XV dokonuje wyniesienia do godności biskupa – księdza Eugenio Pacelli’ego, późniejszego papieża Pius XII¹², który w 1942 r., w czasie trwania II wojny światowej (zapowiedzianej już wcześniej przez Matkę Bożą), poświęca świat Niepokalanemu Sercu Maryi.

Również następnii papieże: Jan XXIII i Paweł VI zapoznając się osobiście z tekstem „Trzeciej Tajemnicy”, w swojej apostołskiej posłudze nie szczędzą wysiłków, aby głosić orędzie pokoju pomiędzy narodami. Papież Jan XXIII, w obliczu konfliktu kubańskiego w 1962 r., w sposób całkowity angażuje się na rzecz ratowania pokoju w obliczu niebezpieczeństwa wybuchu III wojny światowej. Odważna interwencja dyplomatyczna Jana XXIII, inspirowana tekstem „Trzeciej Tajemnicy”, u przywódców mocarstw atomowych: Stanów Zjedno-

⁷ H. J. Kaczmarski, *Fatima a Papieże. Związki Orędzia Fatimskiego z Biskupami Rzymu ukazane na tle dziejów świata*, Warszawa 2002, s. 7.

⁸ Por. S. de Fiores, *Dlaczego Pan Bóg mówi do nas przez Maryję? Znaczenie objawień Maryjnych w naszych czasach*, Kraków 2012, s. 7-18; L. Fanzaga, S. Gaeta, *Popis Maryi. Proroczy szlak objawień Matki Bożej. Nieustanne wołanie o nawrócenie*, Kraków 2013, s. 103-128.

⁹ Por. S. de Fiores, *Nuovo dizionario di mariologia*, Bologna 2006.

¹⁰ Por. M. Paradowski, *Nowy światowy ład*, Poznań 1994; P. Virion, *Rząd światowy. Globalizm, antykościół i super kościół*, Komorów 1999; A. Zwoliński, *Wokół masonerii*, Kraków 1995.

¹¹ Por. F. Koneczny, *Prawa dziejowe*, Komorów 1997; tenże, *O wielkości cywilizacji*, Komorów 1999.

¹² Por. S. de Fiores, *Il Segreto di Fatima*, s. 79-80.

czonych i Związku Radzieckiego, niemal w ostatniej chwili powstrzymuje eskalację konfliktu¹³.

W podobnej sytuacji politycznej na arenie międzynarodowej przebiega pontyfikat papieża Pawła VI, który nieustannie zabiera głos na arenie międzynarodowej, apelując do sumień głów państw o pokój na świecie. Jego pierwsza pielgrzymka do Fatimy, w 13 maja 1967 r., zbiega się z gorącym apelem o pokój w świecie. Pielgrzymka ta daje ważny impuls dla rozwoju studiów mariologicznych, szczególnie w kwestii rozumienia roli i znaczenia Matki Bożej w dziejach Kościoła katolickiego¹⁴.

Pontyfikat Jana Pawła II niemal całkowicie zostaje wpisany przez Opatrzność Bożą w „Trzecią Tajemnicę”. Pierwszym, szczególnie istotnym momentem obecności „Trzeciej Tajemnicy” w życiu papieża jest dramatyczne wydarzenie zamachu na jego życie z dnia 13 maja 1981 r., mające miejsce na placu świętego Piotra w Rzymie. Wydarzenie to unaocznilo całemu światu zrealizowanie się proroctwa zapowiadającego zamach na Ojca Świętego. To tragiczne zdarzenie, które jednocześnie odsłania cudowne uchronienie papieża Jana Pawła II przed śmiercią za wstawiennictwem Matki Bożej Fatimskiej, staje się nowym impulsem do sformułowania programu, który ostatecznie sprowadza się do wypełnienia prośby Matki Bożej Fatimskiej i dotyczy aktu poświęcenia Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, w sposób publiczny przez Papieża w łączności ze wszystkimi biskupami świata¹⁵. Ten odważny akt sprawia, że obietnica Matki Bożej Fatimskiej zawierająca się w Jej obietnicach, na naszych oczach wypełnia się. W następstwie tego aktu poświęcenia, sama Rosja, jak i inne kraje Europy wschodniej, uwalniają się spod jarzma ateistycznego komunizmu¹⁶.

W ten sposób, prośba Maryi Dziewicy skierowana do Papieża o poświęcenie Rosji Jej Niepokalanemu Sercu, staje się kluczem wiodącym do zrozumienia zapisu współczesnych dziejów, które w sensie teologicznym są przede wszystkim „walką duchów”¹⁷. Dlatego też, Jan Paweł II świadomy jej sensu i znaczenia, odważnie podejmuje walkę – wypełniając w ten sposób prośbę Matki Bożej. W następstwie tego aktu, kiedy dokonuje poświęcenia świata i Rosji Jej Niepokalanemu Sercu w łączności ze wszystkimi biskupami na placu św. Piotra w Rzymie, w dniu 25 marca 1984 r., dokonuje się „cud pokoju” na świecie w wymiarze globalnym. W dniu 17 listopada 2001 r., siostra Łucja o tym akcie

¹³ Por. tamże, s. 80; zob. także M. Hesemann, *Das Fatima-Geheimnis. Marienerscheinungen, der Papst und die Zukunft der Menschheit*, Rottenburg 2010, s. 138-139.

¹⁴ Por. S. de Fiores, *Il Segreto di Fatima*, s. 81-82.

¹⁵ Por. tamże, s. 82-83.

¹⁶ Por. J. Topolski, *Polska XX wieku*, Poznań 2001, s. 212-228.

¹⁷ Por. z wypowiedzią: „W ciągu całej historii ludzkiej toczy się ciężka walka przeciw mocom ciemności» (*Gaudium et spes* nr 37); walka ta, zaczęta ongiś u początku świata, trwać będzie do ostatniego dnia, według słów Pana (zob. Ef 1,10)».

poświęcenia w rozmowie z arcybiskupem Bertone, mówi wprost: akt ten „został przyjęty w niebie”¹⁸.

Jednak, obok sprawy poświęcenia Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, który staje się warunkiem zaistnienia pokoju w świecie, mamy także do czynienia z następną prośbą Matki Bożej Fatimskiej, która również jest kolejnym warunkiem istnienia pokoju w świecie, tym razem trwałego. Tą tak ważną sprawą jest Nabożeństwo Pierwszych Sobót¹⁹. W ten sposób, wszystko to, co dzieje się z zagadnieniem objawień Matki Bożej w Fatimie ma coraz większe znaczenie dla Kościoła katolickiego, a tym samym dla świata²⁰.

1. Studium problemu

1.1. Tło historyczne objawień w Fatimie

Głębsze studium historii przełomu XIX i XX stulecia, wprost prowadzi do odkrycia prawdy, że podstawą do wywołania na skalę międzynarodową dwóch wojen światowych jest antychrześcijański lucyferianizm²¹, który podjął się próby stworzenia w wymiarze globalnym jedyne światowego mocarstwa, *dominium mundi*²². Autorami planu tejże politycznej koncepcji zbudowania światowego mocarstwa jest dwóch czołowych masonów–illuminatów: Albert Pike²³ i Giuseppe Mazzini²⁴, którzy opracowują wielki plan rozpętania trzech wojen o zasięgu światowym. Ich celem jest wywołanie konfliktów pomiędzy państwami oraz zniszcze-

¹⁸ T. Bertone, *Tarcisio Bertone con Giuseppe de Carli, L'ultimo segreto di Fatima*, Milano 2011, s. 78.

¹⁹ Por. Maria Lúcia de Jesus, *Letters concerning the First Saturday. Document*, [w:] A. M. Martins, *Documents on Fatima and the Memoirs of sister Lucia*, Fatima 1992, s. 239.

²⁰ Por. W. Łaszewki, *Z Fatimą w przyszłość. Pierwsze Soboty*, Zakopane 2009, s. 3-5.

²¹ Lucyferianizm – to system wierzeń, w których przedmiotem kultu jest Lucyfer. Lucyferianizm odnosi się do judo-chrześcijańskiej koncepcji dobra i zła. Pierwsze wzmianki o lucyferianizmie pojawiły się w XI w. w związku z egzekucją w Goslar kilku katarów. Zob. L. Spence, *Occult Causes of the Present War*, bmw1997, s. 55-64.

²² J. M. Bartnik, E. J. P. Strożyńska, *Matka Boża Łaskawa a Cud nad Wisłą*, Warszawa Rembertów 2011, s. 139.

²³ Albert Pike (ur. 29 grudnia 1809 w Bostonie, zm. 2 kwietnia 1891 w Waszyngtonie) – amerykański poeta, dziennikarz, prawnik wojskowy i wolnomularz. Między innymi tak napisał: „Wypuścimy nihilistów oraz ateistów oraz sprowokujemy niezwykle socjalny kataklizm, który w całym tym horrorze wykaże jasno i dobitnie narodom efekty absolutnego ateizmu, pochodzenie zdziczenia i najbardziej krwawe orgie”. Zob. <http://www.zbawienie.com/plan3wojen.htm>.

²⁴ Giuseppe Mazzini (ur. 22 czerwca 1805 w Genui, zm. 10 marca 1872 w Pizie) – włoski dziennikarz, prawnik, mason. Uważano go za reprezentanta „Europy narodów” w walce z „Europą monarchów”. Utrzymywał ścisłe kontakty z Albertem Pike. Zob. więcej http://portalwiedzy.onet.pl/64244mazzini_giuseppehaslo.html.

nie chrześcijaństwa, przy jednoczesnym podporządkowaniu całej ludzkości porządkowi masonskiemu, w zamian za uniknięcie rozlewu krwi.

Historia pokazuje, że po I wojnie światowej zostaje zniszczona katolicka monarchia austro-węgierska i prawosławna Rosja²⁵. Również, II wojna światowa doprowadza do rozpowszechnienia wpływów komunistycznej Rosji, która swoje materialistyczne i ateistyczne hasła propaguje na dotąd niespotykaną skalę, wywołując wszędzie na świecie nowe wojny²⁶. Powyższy plan jest także widoczny u pogrobu XX stulecia.

Wszystkie elity rządzące, które wywodzą się z kręgów masonerii²⁷, z chwilą przejęcia władzy politycznej w swoich krajach, są zobowiązane do rozpoczęcia natychmiastowej i konsekwentnej realizacji na szeroką skalę walki przeciw Kościołowi katolickiemu²⁸. Niebywale wrogi stosunek do Kościoła katolickiego, wyraźnie ujawnia się w wielu krajach, gdzie wpływy masonerii są duże, między innymi: Francji, Belgii, Włoszech, Hiszpanii, Portugalii, Meksyku, a także w innych krajach Ameryki Łacińskiej i Południowej²⁹. W tym okresie, niemal przez cały świat przechodzi ofensywa „ciemnych mocy”³⁰, które w imię enigmatycznego postępu, podejmują otwartą walkę z Kościołem katolickim i jego kulturą chrześcijańską.

Zdaniem błogosławionego kard. Henry Newman’a³¹, wszystkie powyższe objawienia, stają się wielką pomocą dla człowieka wierzącego w Chrystusa,

²⁵ M. Paradowski, *Nowy światowy ład*, Poznań 1994, s. 28.

²⁶ Por. P. Kenez, *Odkłamaną historią Związku Radzieckiego*, Warszawa 2006, s. 40-74.

²⁷ Masoneria – lub też sekta wolnomularska, jak nazywają ją kolejne dokumenty papieskie formułujące Magisterium Kościoła w tym względzie – jest dzieckiem XVIII w.; wieku oświecenia, epoki, w której zaczęło powstawać zjawisko opinii publicznej, kształtowanej przez rozwijający się błyskawicznie ruch wydawniczy, salony i literackie kawiarnie. Masoneria była częścią tego formowania opinii publicznej, profilowania jej w duchu zdecydowanie wrogim wobec dziedzictwa chrześcijańskiej cywilizacji europejskiej i europejskiej wspólnoty narodów chrześcijańskich (*christianitas*). Trudno wyznaczyć początki wolnomularstwa. Zazwyczaj badacze tego zjawiska wskazują na r. 1717, gdy w Londynie doszło do powstania pierwszej wielkiej loży z połączenia istniejących już paru mniejszych łóż. Po kilku latach wolnomularstwo rozprzestrzeniło się we Francji oraz w innych krajach zachodniej Europy. W Polsce pierwsze loże zaczęły powstawać w okresie panowania Augusta III Sasa”. G. Kucharczyk, *W Lwim uścisku masonerii*, „Nasz Dziennik” (21 luty 2011 r.); por. także, R. Laurentin, P. Sbalchiero, *Massoneria. Dizionario delle „apparizioni” della Vergine Maria*, Roma 2010, s. 505; A. Zwoliński, *Wokół masonerii*, s. 24-45.

²⁸ „Idea Rządu Światowego niewątpliwie nie jest nowa. Począwszy od końca chrześcijaństwa średniowiecznego, idea ta dała początek wielu projektom; pochodzi ona od zwyrodniałej chrześcijańskiej idei jedności rodzaju ludzkiego, bardzo jest wroga papieżstwu, a nawet zmierzła do odwrotności teokracji, gdy ją podejmują wyższe kręgi tajnych związków masonskich”. P. Virion, *Rząd światowy. Globalizm, antykościół i superkościół*, Komorów 1999, s. 12.

²⁹ Por. L. Trocki, *Zdradzona rewolucja*, Warszawa 1991, s. 229; por. także Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 28-29; M. Hesemann, *Das Fatima-Geheimnis*, s. 97-98.

³⁰ Por. L. Głowacki, *Fatimskie Orędzie. Podejmować wciąż na nowo*, Warszawa 2013, s. 14-15.

³¹ Bł. Jan Henryk Newman, ang. *John Henry Newman* (ur. 21 lutego 1801 r. w Londynie, zm. 11 sierpnia 1890 r. w Edgbaston w Birmingham) – angielski kardynał, filozof, teolog, pi-

który XIX stuleciu zmierzył się ze szczególnym zagrożeniem niewiary w Boga wyrażaną w dwóch postaciach. Po pierwsze, w propozycji Karola Marksa³², który stosunki międzyludzkie sprowadza tylko i wyłącznie do walki klas społecznych. Po drugie, w teoriach Karola Darwina³³, który definicję istoty ludzkiej, a zarazem wizję człowieka zamyka w teorii ewolucji. Obie teorie, nie tylko podejmują otwartą walkę na płaszczyźnie światopoglądowym z Chrystusem i religią chrześcijańską, ale powyższe wywody i założenia naukowe tej walki, wprowadzają na grunt praktycznych działań.

W następnym stuleciu, nowym narzędziem kontynuowanej walki z Chrystusem staje się teoria względności Alberta Einsteina³⁴. Jej podstawowym założeniem jest teza mówiąca, że wszystko podlega teorii względności. Jeśli zatem

sarz, konwertyta, filipin, najwybitniejszy przywódca anglokatolicyzmu, jeden z liderów Ruchu Oksfordzkiego. Za pontyfikatu Jana Pawła II rozpoczęto proces beatyfikacyjny Jana Henryka Newmana. Jego wyniesienie na ołtarze odbyło się 19 września 2010 r. podczas mszy w Cotton Park w Birmingham, w czasie pielgrzymki Benedykta XVI do Wielkiej Brytanii. Wspomnienie liturgiczne obchodzone jest 9 października. Zob. C. S. Dessain, *John Henry Newman – pionier odnowy Kościoła*, Poznań 1989.

³² Karl Heinrich Marks (ur. 5 maja 1818 r. w Trewirze, zm. 14 marca 1883 r. w Londynie) – niemiecki filozof, ekonomista i działacz rewolucyjny. Twórca socjalizmu naukowego, współzałożyciel I Międzynarodówki. Według Marksa świat jest materialny i rozwija się zgodnie z obiektywnymi prawami materii, stąd jest poznawalny – podstawą naszej wiedzy jest praktyka. Głosił, że każde zjawisko ma w przyrodzie materialne powiązania z innymi (zasada jedności świata), składa się to na jedną całość pozostającą w nieustannym ruchu (dialektyka). Oznacza to, że świat nie tylko jest w stałym rozwoju, ale także przechodzi od form niższych do coraz bardziej doskonałych. Wszystko to odbywa się w bezustannej walce, która jest siłą napędową każdego rozwoju. Przeniesienie zasad materializmu dialektycznego i metody dialektycznej na badanie życia społecznego określił Marks jako materializm historyczny. Marks doszedł do wniosku, że obalenie kapitalizmu jest nieuniknione, a walka klas prowadzi do dyktatury proletariatu, która jest fazą przejściową do zbudowania społeczeństwa bezklasowego. Poglądy Marksa wywarły duży wpływ na myśl polityczną XIX i XX w., stając się podstawą doktryny marksizmu-leninizmu. Por. R. A. Tokarczyk, *Współczesne doktryny polityczne*, Kraków 2010.

³³ Karol Robert Darwin (ang. Charles Robert Darwin; ur. 12 lutego 1809 r. w Shrewsbury, zm. 19 kwietnia 1882 r. w Downe) – angielski przyrodnik, twórca teorii ewolucji, mówiące o tym, że wszystkie gatunki pochodzą od wcześniejszych form, autor publikacji, w których przedstawił argumenty na poparcie swej tezy. Darwin uważał, że rozgałęziony schemat ewolucji wynika z procesu, który nazwał doborem naturalnym. Prawdziwość teorii ewolucji została zaakceptowana przez wielu naukowców przyrodników i dużą część społeczeństwa już za życia Darwina; jednak dopiero po pojawieniu się współczesnej syntezy ewolucji, naukowcy powszechnie zgodzili się, że dobór naturalny jest podstawowym mechanizmem ewolucji, a sam proces ciągłych zmian, z których wyłaniają się nowe formy jakościowe, niezaprzeczalnym faktem. Zob. M. Wrzostek, *ABC ewolucji*, Poznań 2010.

³⁴ Albert Einstein – (ur. 14 marca 1879 r. w Ulm, Niemcy, zm. 18 kwietnia 1955 r. w Princeton, USA) – niemiecki fizyk żydowskiego pochodzenia, jeden z największych fizyków-teoretyków XX w., twórca ogólnej i szczególnej teorii względności, współtwórca korpuskularno-falowej teorii światła, odkrywca emisji wymuszonej. Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1921 r. za wyjaśnienie efektu. Opublikował ponad 450 prac, w tym ponad 300 naukowych.

„wszystko”, to już nie tylko prawa fizyczne, ale także i prawa moralne są teżże einsteinowskiej teorii podległe, a z nimi prawa duchowe. To głębokie uproszczenie, wprowadza ludzkość u progu XX stulecia w wielki kryzys kultury umysłowej, a w dalszej konsekwencji przynosi jej nieobliczalne koszty na gruncie jej życia intelektualnego i moralnego. Odtąd, zauważa się, iż postęp techniczny i technologiczny, równoległe nie kroczy z postępowaniem moralnym, a wręcz przeciwnie, w każdym obszarze życia umysłowego jemu staje się obcy i przeciwny, o czym świadczą sowieckie gułagi i niemieckie obozy koncentracyjne.

Można zatem jednoznacznie powiedzieć, iż Marks, Darwin i Einstein swoimi teoriami wprowadzają ludzkość w XX stulecie, a zarazem u jej podstawy życia umysłowego kładą fundament oczywistego „błędu antropologicznego”, redukując człowieka tylko do świata materialnego i skazując jego na swoiście rozumiany relatywizm i redukcjonizm. To z niego rodzi się, najpierw I wojna światowa, a później rewolucja bolszewicka w Rosji, a po nich – faszyzm i komunizm, który wywołuje II wojnę światową³⁵.

W tej tak tragicznej sytuacji dla człowieka, w której wydawałoby się, że wszystko jest skończone i grozi mu apokaliptyczna wizja świata, wtedy po raz kolejny przemawia do człowieka „Piękna Pani”³⁶, – tym razem w Fatimie w 1917 r.³⁷ Właśnie, dzięki tym nadzwyczajnym objawieniom, jakie mają miejsce w Fatimie, Kościół zyskuje nowe formy duchowości, nowy oręż w walce ze złem³⁸. Podstawą tej nowej duchowości jest osoba Matki Bożej, która w lipcowym objawieniu przepowiada przyszłe wydarzenia w XX w., i która patrzy z nadzieją na nieokreśloną czasowo przyszłość, mówiąc: „[n]a koniec Moje Niepokalane Serce zatriumfuje”³⁹.

Kluczem do zrozumienia prośby Pana Jezusa są objawienia, które mają miejsce dnia 13 czerwca 1929 r. w Tuy. Siostra Łucja, która odbywa swój nowicjat u Sióstr św. Doroty, podczas swojej osobistej modlitwy w klasztornej kaplicy doznaje widzenia, w której Matka Boża wypowiada następujące słowa: „[...] przyszła chwila, w której Bóg wzywa Ojca Świętego, aby wspólnie z biskupami całego świata poświęcić Rosję memu Niepokalanemu Sercu, obiecując ją uratować za pomocą tego środka”⁴⁰.

Wniósł też swój wkład do rozwoju filozofii nauki. Zob. A. i Z. Gawryś, *Poczet wielkich fizyków – atomistów*, Warszawa 1978.

³⁵ Por. Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 43; A. C. do Amaral, L. Guerra, M. Drozdek, T. Tindal-Robertson, R. Fox, W. Łaszewski, *Z Fatimą w przyszłość. Fundament, Wielka Nowenna Fatimska 2009-2017*, Zakopane 2009, s. 36-37.

³⁶ R. i R. Allegri, *Fatima. The story behind the miracles*, bmw i brw, s. 107.

³⁷ Por. J. M. Haffert, *Herald of the Fatima apparitions*, West Conshohocken 2009, s. 6.

³⁸ Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s.234.

³⁹ T. Tindal-Robertson, *Krew i Nadzieja. Orędzie fatimskie w nauczaniu papieża*, Szczecinek 2012, s. 32.

⁴⁰ W. Łaszewski, *Łucja, Jan Paweł II i My*, Szczecinek 2005, s. 79.

Ta nadzwyczajna prośba Matki Bożej, domaga się głębszej refleksji nad samą historią chrześcijaństwa. Wyraźne w jego dwu tysięcznej historii można wyodrębnić, w kontekście sporu Zachodu i Wschodu dwa fundamentalne okresy. Pierwszy okres, zawiera się w przestrzeni pierwszego tysiąclecia. W tym okresie chrześcijaństwo jest skupione wokół „Piotra” – wikariusza Jezusa Chrystusa, pomimo obecności w jego łonie licznych sekt, zachowuje swoją spójność. Świadczy o tym, choćby kolejnych siedem Ekumenicznych Soborów. Jednak 16 lipca 1054 r. rozgrywa się jedna z najsmutniejszych scen w dziejach chrześcijaństwa, kardynał Humbert nie bacząc na to, że nie ma władzy w obecności wysłanników papieża Leona IX, składa na ołtarzu kościoła Mądrości Bożej (*Hagia Sophia*) pismo ekskomunikujące patriarchę Michała Cerulariusza⁴¹. W następstwie tego faktu, dokonuje się schizma prawosławna, która pomimo, iż trzykrotnie wypowiada: „tak” Bogu, Chrystusowi i Kościołowi, to jednak jednoznacznie wyraża swój sprzeciw wobec władzy papieża – namiestnika Jezusa Chrystusa. Papieża uznaje za „pierwszego wśród równych”, uważając go tylko za tego, który już nie ma żadnej władzy nad patriarchami, kardynałami i biskupami Kościoła Wschodniego.

Drugi moment dramatu chrześcijaństwa dokonuje się z chwilą wystąpienia Marcina Lutra, który tylko mówi dwukrotnie „tak” Bogu i Chrystusowi, wymawiając całkowicie posłuszeństwo Kościołowi katolickiemu, któremu mówi: „nie” i jednocześnie dodaje to samo „nie” wobec władzy papieża⁴².

Następny dramat, jaka się dokonuje w łonie chrześcijaństwa, to pojawienie się masonerii w 1717 r., która mówi „tak” tylko samemu Bogu. Natomiast, trzykrotnie głośno mówi „nie” Chrystusowi, Kościołowi i papieżowi. Podejmując jednocześnie skrytą z nimi walkę o oręż panowania nad duszami ludz-

⁴¹ Pismo ekskomunikujące kardynała Humberta zawiera między innymi: 1. Cerulariusz bezprawnie używał tytułu patriarchy; 2. Wspierający go ludzie byli symonistami; 3. Konstantynopolu wyświęcano i konsekrowano eunuchów na kapłanów i biskupów, a niektórzy nawet celowo poddawali się kastracji, by w ten sposób uzyskać kapłaństwo bądź biskupstwo; 4. Od katolików obrządku łacińskiego żądano powtórnego chrztu; 5. Kapłanom pozwalano na małżeństwa; 6. Prawo Mojżeszowe ogłoszono przeklętym; 7. Zaprzeczano, by Duch Święty pochodził także od Syna; 8. Utrzymywano, że jedynie kwaszony chleb może być materią wykorzystaną w ważnej konsekracji podczas mszy; 9. Odmawiano udzielenia chrztu niemowlętom w okresie krótszym niż osiem dni po urodzeniu, nawiązując w ten sposób do żydowskich wymogów czystości rytualnej; 10. Odmawiano komunii gładko ogolonym mężczyznom; 11. Łaciński ryt mszy został w Konstantynopolu zakazany; 12. Władza papieska została zakwestionowana. Por. W. H. Carroll, *Historia Chrześcijaństwa*, t. II., Wrocław 2009, s. 509.

⁴² Można powiedzieć, że pożar wzniesiony przez Lutra oraz miecz, który wyciągnął, rzeczywiście zniszczył wiele chorych fragmentów Ciała Chrystusa, za którą przychodzi nam płacić po dzień dzisiejszy. Por. R. Friedenthal, *Marcin Luter, jego życie i czasy*, Warszawa 1992, s. 519-546.

kim. Pierwszym zrywem masonerii jest Rewolucja Francuska, która osadzona na poglądach Rousseau, tworzy nową wizję polityczną społeczeństwa, opartą o „prawa człowieka”⁴³, całkowicie ogołoconego z myśli o Bogu⁴⁴.

Te tak osadzone poglądy, dwieście lat później stają się nowym wezwaniem dla Lenina⁴⁵, który zamyka ów czwórmiar, mówiąc wszystkim: „nie” dla Boga, Chrystusa, Kościoła i chrześcijaństwa oraz papieża. W ten sposób Lenin – na ziemi dotkniętej schizmą – buduje nowy porządek, całkowicie oparty na apostazji⁴⁶.

W tej oto perspektywie owo złowrogi „nie” ma być w perspektywie Fatimy całkowicie odwrócone, właśnie przez poświęcenie Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi. W perspektywie tych objawień – za którymi stoi Bóg „Pan nieba i ziemi”, który odczytany w doksolonii św. Pawła Apostoła – brzmi już jednoznacznie, bowiem czytamy: „Temu zaś, który mocą działającą w nas może uczynić nieskończenie więcej, niż prosimy czy rozumiemy. Jemu chwala w kościele i w Chrystusie Jezusie po wszystkie pokolenia wieku wieków” (Ef 3, 20-21). Dlatego też, w błędzie jest Luter, który chce iść za Chrystusem, będąc zarazem przeciw swojemu Kościołowi. Taka postawa i taki wybór, wkrótce prowadzi do odrzucenia i Chrystusa i Kościoła, jak to uczynili twórcy Rewolucji francuskiej w dwieście lat po wystąpieniu Lutera. Ta logika idzie jeszcze dalej. Po kolejnych dwustu latach logika ta doprowadza Lenina i bolszewików do całkowitej apostazji. Tworzony przez nich „raj” otwiera już tylko wrota Gułagu⁴⁷.

1.2. Trzecia Tajemnica Fatimska

Jeszcze w 1917 r., nikt nie był w stanie sobie wyobrazić, że Matka Boża objawiając się trojgu dzieciom, sprawi, iż jedno z nich, świadek tamtego

⁴³ Nowe „prawa człowieka”, architektki Rewolucji Francuskiej: Robespierre i Danton budowali na wprowadzeniu w organizm społeczeństwa francuskiego bezwzględnego terroru. W jednym z opracowań dostępnych na rynku księgarskim w Polsce, wprost czytamy, że „[l]ogika walki popychała jakobinów do terroru”. A. Manfred, *Rousseau, Mirabeau, Robespierre*, Warszawa 1988, s. 384.

⁴⁴ Por. W. Łaszewski, *W stronę Unii Maryjnej?*, Szczecinek 2012, s. 140-141.

⁴⁵ Czytamy taką wypowiedź o Leninie: „Wydaje mi się – ciągnie Gorki – że to, co jest indywidualnie ludzkiego, niemal zupełnie go nie interesuje, myśli on tylko o partiach, masach, państwach i tu posiada dar jasnowidzenia”. J. Kucharzewski, *Od białego do czerwonego caratu*, Gdańsk 1990, s. 500.

⁴⁶ Apostazja (.gr. ἀποστασία – *odstąpienie, bunt*; z ἀπό (apo) – od, στάσις (stasis) – postawa, pozycja) – porzucenie wiary religijnej. W pierwotnym znaczeniu – całkowite porzucenie wiary chrześcijańskiej; termin został również adaptowany do ogólnych pojęć religioznawczych oraz wykorzystywany przez religie i wyznania niechrześcijańskie.

⁴⁷ Por. A. Sołżenicyn, *Archipelag GULAG*, t. I-III, Warszawa 1990.

nadzwyczajnego spotkania, na polecenie biskupa utrwali na piśmie Jej słowa. Jak mówią źródła historyczne, siostra Łucja przystępuje do zapisania tekstu „Trzeciej Tajemnicy” już w październiku 1943 r. Od tego momentu, aż do początku stycznia 1944 r., towarzyszą jej liczne trudności i przeszkody, których osobiście doświadcza. One sprawiają, że nie jest w stanie zachować formalnego posłuszeństwa woli swojego biskupa, który poleca jej spisania „Trzeciej Tajemnicy”. Jednakże, dzięki Bożej interwencji – po tym, kiedy Błogosławiona Dzieńwica objawia się siostrze Łucji 2 stycznia 1944 r., aby ją umocnić i potwierdzić, że istotnie jest wolą Bożą, aby zapisała słowa ostatniej części „Tajemnicy” – ostatecznie, siostra Łucja przezwycięża wewnętrzne trudności i podejmuje się trudu zapisania tekstu „Tajemnicy”.

Trzecia część „Tajemnicy” ostatecznie zostaje spisana na polecenie Jego Eksceleńcji biskupa Leirii i Matki Najświętszej, dnia 3 stycznia 1944 r. W tym czasie, siostra Łucja kierowana posłuszeństwem woli Bożej i Kościołowi, po rozeznaniu wszystkich spraw w swoim sumieniu, pełna pokory tak pisze: „Po dwóch częściach, które już przedstawiłam, zobaczyliśmy po lewej stronie Naszej Pani nieco wyżej Anioła trzymającego w lewej ręce ognisty miecz; iskrząc się wyrzucał języki ognia, które zdawało się, że podpala świat; ale gasły one w zetknięciu z blaskiem, jaki promieniował z prawej ręki Naszej Pani w jego kierunku; Anioł wskazując prawą ręką ziemię, powiedział mocnym głosem: Pokuta, Pokuta, Pokuta! I zobaczyliśmy w nieogarnionym świetle, którym jest Bóg: coś podobnego do tego, jak widzi się osoby w zwierciadle, kiedy przechodzą przed nim Biskupa odzianego w Biel mieliśmy przecucie, że to jest Ojciec Święty. Wielu innych Biskupów, Kapłanów, zakonników i zakonnice wchodzących na stromą górę, na której szczycie znajdował się wielki Krzyż zбитy z nieociosanych belek jak gdyby z drzewa korkowego pokrytego korą; Ojciec Święty, zanim tam dotarł, przeszedł przez wielkie miasto w połowie zrujnowane i na poły drżący, chwiejnym krokiem, udręczony bólem i cierpieniem, szedł modląc się za dusze martwych ludzi, których ciała napotykał na swojej drodze; doszedłszy do szczytu góry, klęcząc u stóp wielkiego Krzyża, został zabity przez grupę żołnierzy, którzy kilka razy ugodzili go pociskami z broni palnej i strzałami z łuku i w ten sam sposób zginęli jeden po drugim inni Biskupi, Kapłani, zakonnicy i zakonnice oraz wiele osób świeckich, mężczyzn i kobiet różnych klas i pozycji. Pod dwoma ramionami Krzyża były dwa Anioły, każdy trzymający w ręce konewkę z kryształu, do których zbierali krew Męczenników i nią skrapiali dusze zbliżające się do Boga”⁴⁸.

Tak spisana „Trzecia Tajemnica Orędzia”, zostaje przekazana biskupowi Leirii, który następnie podejmuje decyzję zalakowania owej „Tajemnicy” w kopercie i przechowywania jej, w jego sejfie. W 1953 r., „Tajemnica” ta zostaje

⁴⁸ Kongregacja Nauki Wiary, *Orędzia Fatimskie*, Poznań 2000, s. 21

przekazana papieżowi Piusowi XII, z notatką siostry Łucji na kopercie, wraz z tajemniczym dokumentem mówiącym, że po 1960 r., można ogłosić powyższą „Tajemnicę” całemu światu. Jednak, papież Pius XII po zapoznaniu się z treścią tajemniczego dokumentu, podejmuje decyzję – jak podają źródła, ze względu na zbyt przerażającą treść – ponownego zapieczętowania, z intencją przekazania go swojemu następcy, deponując ów dokument dnia 4 kwietnia 1957 r., w Tajnym Archiwum Świętego Oficjum. O decyzji tej również zostaje poinformowana siostra Łucja⁴⁹.

Zgodnie z rejestrem Archiwum, dnia 17 sierpnia 1959 r., komisarz Świętego Oficjum o. Pierre Paul Philippe O.P., w porozumieniu z Jego Eminencją kard. Alfredo Ottaviani’m, dostarcza kopertę zawierającą zapis trzeciej „Tajemnicy Fatimskiej” Janowi XXIII. Jak podają źródła, papież „po pewnych wahaniach”, podejmuje decyzję, wyrażoną w słowach: „»Poczekajmy«. Będę się modlił. Powiadomię ojca o mojej decyzji”⁵⁰.

Konsekwencją owej decyzji jest znamieny fakt, stwierdzający, iż papież Jan XXIII zapoznaje się z treścią tajemniczego dokumentu, dopiero dwa lata później. Treść owego dokumentu wywołuje w reakcji papieża olbrzymi wstrząs, na skutek, którego jednoznacznie stwierdza, że zapowiedziane w „Orędziu” straszliwe „kary”, nie dotyczą jego czasu. Powyższe „kary”, o której mówi Matka Boża w Swoich objawieniach z dnia 13 lipca, mają sprowadzić się do wojny i głodu, a także do prześladowania Ojca Świętego i unicestwienia całych narodów. Ostatecznie, papież Jan XXIII poleca schować dokument wraz z innymi, najbardziej strzeżonymi tajemnicami watykańskimi, z nakazem nie udostępniania na zewnątrz żadnych informacji na ten temat. Decyzja ta wynika z przekonania, że opublikowanie „Orędzia”, może wywołać panikę na skalę światową⁵¹. Niemniej jednak, wobec konfliktu kubańskiego, dochodzi do częściowego upublicznienia „Trzeciej Tajemnicy Fatimskiej”. W latach 1963-1964, papież Jan XXIII również zapoznaje z fragmentami „Orędzia” przywódców Związku Radzieckiego, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Ten fakt owocuje zawarciem porozumienia pokojowego i osiągnięciem stabilizacji w stosunkach pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Radzieckim⁵².

⁴⁹ Tamże, s. 4.

⁵⁰ Dziennik Jana XXIII zawiera taki zapis z dnia 17 sierpnia 1959 r.: „Audiencje – O. Philippe, Komisarz Świętego Oficjum, dostarcza mi list zawierający trzecią część tajemnic fatimskich. Postanawiam odczytać go z moim spowiednikiem”. Kongregacja Nauki Wiary, *Orędzie Fatimskie*, s. 4; por. także A. Apostoli, *Fatima for today*, s. 211-212; M. Hessemann, *Das Fatima-Geschehnis*, s. 132-135; Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 84-86; Frère Michel de la Sainte Trinité of the Little Brother of the Sacred Heart, *The Whole Truth about Fatima. The Third Secret*, s. 569.

⁵¹ Por. F. d’Armada, J. Fernandes, *Fatima, Ce qui se cache derrié les Apparitions*, Grenoble 2010, s. 60; por. Także, Frère Michel de la Sainte Trinité of the Little Brother of the Sacred Heart, *The Whole Truth about Fatima*, s. 569.

⁵² Por. Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 88.

Kolejny odczyt treści „Orędzia” zostaje dokonany za pontyfikatu nowego papieża Pawła VI, dnia 27 marca 1965 r. Po jego dokonaniu, Papież odsyła kopertę do Archiwum Świętego Oficjum, postanawiając nie publikować tekstu⁵³.

Nieudostępnianie do publicznej wiadomości pełnej treści „Trzeciej Tajemnicy Fatimskiej” rodzi na przestrzeni czasu dużą ilość spekulacji i domniemań, często wzajemnie się wykluczających. Wiele z nich, wprost kontestuje autorytet Ojca Świętego i Stolicy Apostolskiej, zarzucając Kościołowi, że ukrywa całą prawdę o tajemnicy fatimskiej. Takie oskarżenia, zdaniem uważnych komentatorów, mają za cel osłabienie wiary u chrześcijan. Prawdą jest, że liczni badacze tematu „Trzeciej Tajemnicy” dostrzegają w niej apokaliptyczne zapowiedzi strasznych wydarzeń o charakterze globalnym. Świat, miałby być pogrążony przez wojny, niewyobrażalne katastrofy i klęski⁵⁴.

Ten obraz apokaliptycznej wizji świata w kontekście „Trzeciej Tajemnicy”, zapoczątkował meksykański ksiądz Agustin Fuentes, który po rozmowie z siostrą Łucją zorganizował w swojej ojczyźnie, 22 maja 1958 r. konferencję na ten temat. Od tego momentu coraz częściej i liczniej zaczynają rodzić się nowe hipotezy, a wraz z nimi teorię o jakoby skrywanej prawdziwej treści tajemnicy przez Stolicę Apostolską⁵⁵.

Na temat „Trzeciej Tajemnicy” wypowiadają się również liczni teologowie. Ks. René Laurentin twierdzi, że „Tajemnica” ta odnosi się przede wszystkim do samego Kościoła, a nie zaś do świata: „Najświętsza Panna chciała zwrócić uwagę na najstraszniejsze pokusy i bezdroża Kościoła posoborowego. [...] Nastąpi kryzys wiary, co już można zaobserwować w wielu krajach chrześcijańskich, które odwróciły się od dogmatu i zeszyły z drogi wyznaczonej przez Sobór”⁵⁶.

Po latach, arcybiskup T. Bertone – sekretarz Kongregacji Doktryny Wiary (za pontyfikatu papieża Jana Pawła II), podczas rozmowy z siostrą Łucją, stawia pytanie, czy to Matka Boża ustaliła datę spisania „Tajemnicy”. Na pytanie to Siostra Łucja odpowiada: „To nie Matka Boża, ale ja sama umieściłam datę 1960. Uważałam, że rok 1960 jest datą bardzo odległą od daty 1944, spisania tajemnicy, i myślałam, że wtedy już nie będę żyła, a zatem zostałaby usunięta ostatnia przeszkoda do interpretacji i upowszechnienia tajemnicy. Matka Boża niczego na temat tej daty mi nie przekazała”⁵⁷.

Należy zauważyć, że Siostra Łucja przez całe lata swojego długiego życia bardzo cierpi z powodu szeroko rozpowszechnianych sugestii, jakoby auten-

⁵³ Por. A. Apostoli, *Fatima for today*, San Francisco 2010, s. 212.

⁵⁴ Por. Frère Michel de la Sainte Trinité of the Little Brother of the Sacred Heart, *The Whole Truth about Fatima*, s. 583-586.

⁵⁵ http://www.traditioninaction.org/HotTopics/g23ht_Interview.html

⁵⁶ G. De Carli, *Breviario del Nuovo Millennio*, Roma 2000, s. 64.

⁵⁷ T. Bertone, *L'ultimo segreto di Fatima*, Milano 2010, s.102.

tyczny przekaz „Trzeciej Tajemnicy” celowo został przez nią zakryty, i jakoby tak samo miała postąpić Stolica Apostolska⁵⁸.

Odpowiadając na te bezpodstawne zarzuty, Siostra Łucja jednoznacznie stwierdza, że tych wszystkich, którzy nieustannie spekulują wokół „Trzeciej Tajemnicy”, która przede wszystkim opiera się modlitwie i pokucie⁵⁹. Przy tym, zaprzecza również wszelkim insynuacjom i plotkom, jakoby Stolica Apostolska skrywała jeszcze jakiejś inne informacje dotyczące „Trzeciej Tajemnicy”.

Następnym papieżem, który zapoznaje się z „Orędziem” jest papież Jan Paweł II. Istnieją przypuszczenia, że z treścią owej „Tajemnicy”, Papież zapoznaje się wkrótce po swoim wyborze, jednakże brak jest jednoznacznych na ten temat informacji. Pewnym jest natomiast, że 13 maja 1981 r., gdy Papież zostaje ciężko ranny w zamachu na swoje życie, zaraz następnego dnia, żąda dostarczenia do kliniki Gemelli tekstu Tajemnicy, z którą się osobiście zapoznaje. W tym czasie, dochodzi do przekonania, że zamach na papieża opisany w rękopisie siostry Łucji, dotyczy jego osoby. Dokładnie w rok później, gdy Papież odwiedza Fatimę w pielgrzymce dziękczynnej, już nie ma żadnych wątpliwości, że swoje życie i zdrowie zawdzięcza Niepokalanemu Sercu Maryi, którego przez cały czas swojego życia, był wielkim czcicielem. Potwierdzeniem tego są jego słowa wypowiedziane w Fatimie: „Kiedy przed rokiem na Placu św. Piotra miał miejsce zamach, gdy odzyskałem przytomność, myśli moje pobiegły natychmiast ku temu sanktuarium, aby w Sercu Matki Bożej złożyć podziękowanie za to, że uratowała mnie od niebezpieczeństwa śmierci”⁶⁰. Podczas tej pamiętnej pielgrzymki papież spotyka się również z siostry Łucją.

Papież Jan Paweł II wychodząc naprzeciw życzeniu Matki Bożej, w łączności duchowej z biskupami całego Kościoła katolickiego, ofiarowuje Niepokalanemu Sercu Maryi cały świat, podobnie jak uczynił to papież Pius XII w 1942 r.

W Roku Jubileuszowym, w 83. rocznicę objawień i w 19. rocznicę zamachu na swoje życie, Papież ponownie przybywa do Fatimy. Oficjalnym powodem wizyty są uroczystości beatyfikacyjne Franciszka i Hiacynty, przeniesione na osobiste życzenie papieża z Watykanu do rodzinnej miejscowości tychże dzieci, w której żyły i widziały Najświętszą Dziewicę. W tym czasie, w sobotę 13 maja 2000 r., po uroczystościach beatyfikacyjnych, w których uczestniczy około miliona wiernych, watykański sekretarz stanu abp Angelo Sodano, w imieniu Papieża, oficjalnie ogłasza, że wkrótce zostanie ujawniony „Trzeci Sekret Fatimski”. Arcybiskup Sodano, po nawiązaniu do przypadającej na 18 maja 2000 r., 80. rocznicy urodzin papieża Jana Pawła II, mówi między innymi, że „[O]jciec Święty polecił mi, abym przy tej uroczystej okazji, jaką jest jego

⁵⁸ Por. A. Apostoli, *Fatima*, s. 212.

⁵⁹ T. Bertone, *L'ultimo secreto di Fatima*, s. 74.

⁶⁰ A. Miguel, *El secreto que guió al. Papa*, Madrid 2001, s. 79.

wizyta w Fatimie, przekazał wam, co następuje. Jak wiadomo, przybył on do Fatimy, aby dokonać beatyfikacji dwojga pastorihos (pastuszków). Pragnie jednak nadać swojej pielgrzymce także znaczenie nowego aktu wdzięczności wobec Matki Bożej za opiekę, jaką otaczała go w minionych latach pontyfikatu. Ta opieka – jak się wydaje – jest związana również z tak zwaną trzecią częścią, »tajemnicy fatimskiej«⁶¹. Następnie informuje, że „Trzecia Tajemnica” opisuje między innymi cierpienia świadków wiary ostatniego wieku i całego tysiąclecia. Mówi również o „[...] męczeństwie i cierpieniu biskupa ubranego na białą, który upada na ziemię, najwyraźniej martwy, pod gradem pocisków i jest związana z zamachem na papieża w maju 1981 roku”⁶².

Jan Paweł II pisze osobisty list do siostry Łucji z prośbą, aby podjęła otwartą i szczerą rozmowę w obronie prawdziwej wiary katolickiej, z wysłannikiem papieża, arcybiskupem Tarcisio Bertone – Sekretarzem Kongregacji Nauki Wiary. Rozmowa ta ma dotyczyć kluczowej sprawy, mianowicie listu zawierającego opis Trzeciej Tajemnicy Fatimskiej, który od 1957 r. jest zdeponowany w Kongregacji Nauki Wiary⁶³. Narosłe wobec tej sprawy różne sprzeczne informacje, często wykluczające się wymagają – zdaniem zatroskanego Jana Pawła II o czyistość przekazu wiary – podjęcia szeregu inicjatyw, aby w tej sprawie dać jednoznaczny przekaz wiary.

Obecny na konferencji prasowej rzecznik watykański Joaquin Navarro Valls, oświadcza dziennikarzom, że „[...] dziś jest sprawą jasną, iż ubrany na białą biskup to Jan Paweł II”⁶⁴. Dodaje również, że ujawnienie całej trzeciej „Tajemnicy Fatimskiej”, „to sprawa dni, gdy tylko papież opatrzy tekst odpowiednim komentarzem”⁶⁵.

Opublikowany tekst trzeciej tajemnicy fatimskiej ma charakter proroczej wizji. Kardynał Ratzinger wyjaśnia: „Anioł z ognistym mieczem stojący po lewej stronie Matki Bożej przypomina podobne obrazy z Apokalipsy. Przedstawia groźbę sądu, wiszącą nad światem. Myśl, że świat może spłonąć w morzu ognia, nie jawi się już bynajmniej, jako wytwór fantazji: człowiek sam przez swe wynalazki zgotował na siebie ognisty miecz”⁶⁶. Tej niszczącej sile zła może się przeciwstawić tylko Matka Boża z ludźmi, którzy przyjmują jej wezwanie do pokuty i nawrócenia.

Prorocza wizja trzeciej „Tajemnicy Fatimskiej” w symboliczny sposób mówi o wielkich prześladowaniach, cierpieniach i męczeństwie wielu wy-

⁶¹ Kongregacja Nauki Wiary, *Orędzie Fatimskie*, s. 30.

⁶² Tamże.

⁶³ Tamże, s. 27.

⁶⁴ http://www.apokalipsa.info.pl/objawienia/sekret_fatimy.htm.

⁶⁵ Kongregacja Nauki Wiary, *Orędzie Fatimskie*, s. 27.

⁶⁶ Tamże.

znawców Chrystusa, wśród których są również kapłani, biskupi oraz papieże XX w. Wielkie zniszczenia i prześladowania są spowodowane przez ludzi zniewolonych przez ateistyczne ideologie walczące z Bogiem, a w sposób szczególny przez komunizm. Miejsce tych dramatycznych wydarzeń przedstawione jest w symbolicznym obrazie. Papież, biskupi, kapłani, zakonnicy, zakonnice wchodzą na stromą górę, na której szczycie jest wielki krzyż.

Można powiedzieć, że ogłoszenie treści trzeciej części tajemnicy fatimskiej jest jednym z największych wydarzeń Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Orędzie Fatimskie, jako ostrzeżenie i naglące wezwanie Matki Bożej do nawrócenia „nie jest jednorazowe. Jej apel musi być podejmowany z pokolenia na pokolenie, zgodnie z nowymi znakami czasu”⁶⁷ – mówił Jan Paweł II. Dlatego też, „trzeba nieustannie do niego powracać. Trzeba go podejmować wciąż na nowo”⁶⁸. Dlatego jest jakaś wielka powinność z tytułu wiary, że w chwili, kiedy mamy do czynienia z zalewem „znaków”, także mamy jakiś wieki obowiązek sumienia, aby badać i powoływać się na znak z 13 października 1917 r.⁶⁹.

W obecnej sytuacji, w jakiej znajduje się Polska, orędzie fatimskie jest szczególnie aktualne. Matka Boża przypomina ewangeliczną prawdę, że ludziom do szczęścia potrzebny jest jedynie Wszechmocny Bóg, który stworzył nas dla Siebie i pragnie podzielić się z nami pełnią szczęścia. My ze swej strony powinniśmy ze wszystkich sił dążyć do zjednoczenia z Nim, krocząc trudną i wąską drogą wiary.

„Trzecia Tajemnica” mówi nam o historycznych konsekwencjach kryzysu wiary i moralności. Staje się wezwanie do pokuty i nawrócenia. Należy zauważyć, że jego treść w dużej mierze już się spełniło i nadal się spełnia. Siostra Łucja, wówczas jedyny żyjący świadek objawień, tak pisze w liście do Ojca Świętego: „A chociaż nie oglądamy jeszcze całkowitego wypełnienia się ostatniej części tego proroctwa, widzimy, że stopniowo zbliżamy się do niego wielkimi krokami. Nastąpi ono, jeżeli nie zawrócimy z drogi grzechu, nienawiści, zemsty, niesprawiedliwości, łamania praw człowieka, niemoralności, przemocy itd. I nie mówmy, że to Bóg tak nas karze; przeciwnie, to ludzie sami ściągają na siebie karę. Bóg przestrzega nas cierpliwie i wzywa do powrotu na dobrą drogę, szanując wolność, jaką nam podarował; dlatego to ludzie ponoszą odpowiedzialność”.

Pomimo grzechu i przewrotności człowieka, kochający Bóg przygotował mu wspaniałą przyszłość. Człowiek odrzucając życie we wspólnocie z Bogiem, sam skazuje siebie na przerażające konsekwencje swojego wolnego wyboru. Są nimi: wojny, nienawiść, zniszczenie, cierpienie i śmierć. Opublikowany

⁶⁷ Tamże.

⁶⁸ Tamże.

⁶⁹ Por, T. Bertone, *L'ultimo segreto di Fatima*, s. 81.

komentarz kardynała Ratzingera do tekstu „Trzeciej Tajemnicy”, szczególnie w obrazie „Anioła z ognistym mieczem [...] po lewej stronie Matki Bożej”, przypomina podobne obrazy z Apokalipsy i przedstawia groźbę sądu, wiszącą nad światem. Myśl, że świat może spłonąć w morzu ognia, nie jawi się już bynajmniej, jako wytwór fantazji. Prawdą, przeciw jest, że człowiek dysponując bronią atomową, sam zgotował na siebie „ognisty miecz”. W „Trzeciej Tajemnicy” mamy dramatyczne ostrzeżenie przed ateizmem, który jest największym zagrożeniem dla ludzkości. Skutkiem jego jest odrzucenie Boga i Jego praw.

W świetle obecnego proroctwa trzeciej „Tajemnicy Fatimskiej” należy pamiętać, że wypełnienie proroctwa fatimskiego nie jest czymś nieuniknionym. U wielu komentatorów tejże tajemnicy, jest głębokie przekonanie, że nie jest tak, iż przyszłości nie da się już zmienić. Twierdzą oni, że wszystko zależy od postawy ludzi, od ich wolnego wyboru. Jeżeli ludzie usłuchają wezwania do nawrócenia, wówczas zapowiedziane nieszczęścia nie nastąpią. Zaś, jeżeli nie usłuchają, wówczas będą zmuszeni konsumować konsekwencje swoich własnych grzesznych wyborów. Boża sprawiedliwość wyraża się w tym, że największą karą za grzechy są same konsekwencje grzechów. Prorocza wizja trzeciej „Tajemnicy Fatimskiej” ostrzega i przypomina, że przyszłość ludzkości uzależniona jest od wolnego wyboru ludzi, od ich opowiedzenia się za Bogiem lub przeciwko Niemu. Zatem, ta wielka fatimska przestroga, dotycząca wezwania do pokuty i nawrócenia ma przede wszystkim zmobilizować wolę i siły człowieka do konsekwentnego kroczenia drogą wiary, do pokuty i wytrwałej modlitwy. Tylko w ten sposób można zapobiec wojnom, przelewom krwi, degradacji moralnej i biologicznej całej ludzkości. Tylko tą drogą idąc, można ludzkość uwolnić od wzajemnej nienawiści, chroniąc ją od wiecznego potępienia.

W tej perspektywie rozważając trzecią „Tajemnicę Fatimską”, ks. Federico Lombardi, w czasie podróży samolotem Benedykta XVI do Fatimy zwrócił się z następującym pytaniem: „Wasza Świątobliwość, jakie znaczenie mają dziś dla nas objawienia z Fatimy? Rozwijając treść pytania, odwołał się do momentu, w którym papież jeszcze, jako Prefekt Kongregacji Doktryny Wiary przedstawił wykładnie tekstu Trzeciej Tajemnicy w Biurze Prasowym Stolicy Apostolskiej w czerwcu 2000 r. Wówczas wśród zebranych kapłanów, padło jeszcze i inne pytanie, czy to przesłanie może mieć szerszy wymiar, sięgający poza zamach Jana Pawła, a dotyczący innych cierpień papieży”. W ten sposób rozwijając treść swojego pytania, ks. Federico Lombardi, wprost stawia następne ważne pytanie: „Czy zdaniem Waszej Świątobliwości możliwe jest włączenie w tą wizję obecnych cierpień Kościoła za grzechy związane z seksualnym wykorzystaniem nieletnich”⁷⁰? Papież Benedykt XVI z całą otwartością odnosząc się do

⁷⁰ Por., A. Socci, *Czwarta tajemnica Fatimska?*, Kraków 2012, s. 7.

tak postawionego pytania, stwierdził, że „objawienie to nadprzyrodzony impuls nie pochodzący po prostu z wyobraźni danego człowieka, lecz rzeczywiście od Maryi, ze sfery nadprzyrodzonej. Taki impuls zostaje przyjęty przez podmiot, a następnie to doświadczenie jest wyrażone w sposób odpowiadający możliwościom danej osoby. Taka osoba określona jest przez warunki historyczne, osobowość, temperament i przekłada ten wielki nadprzyrodzony impuls według swoich własnych zdolności postrzegania, wyobraźni i sposobów ekspresji. Forma, w jakiej wyrażona jest dana wizja, określona zostaje przez warunki podmiotu. Skrywa ona treść, która jest znaczenie szersza i głębsza niż się wydaje, a pełny wymiar tej głębi możemy dostrzec jedynie poprzez odniesienie do całej historii ludzkości. Można powiedzieć, że głęboki sens objawień zawsze jest »przybrany« w wizję możliwą do przyjęcia i zrozumienia przez konkretną osobę”⁷¹.

Odnosząc się dalej do zasadniczego pytania ks. Federico Lombardi, papież Benedykt XVI mówi: „Poza wielką wizją cierpiącego papieża, którą w pierwszym rzędzie możemy odnieść do Jana Pawła II, mamy tu także wskazania dotyczące przyszłości Kościoła, która zaczyna stopniowo przybierać konkretne kształty i staje się oczywista. [...] Tak więc objawienie z Fatimy zapowiada także cierpienia Kościoła”⁷². I dalej, kontynuuje papież Benedykt XI: „Jeśli chodzi o nowość, którą dziś możemy odnaleźć w tym przesłaniu, na pewno jest fakt, że ataki na papieża i Kościół pochodzą nie tylko spoza niego, lecz cierpienie przysparzają Kościołowi także wydarzenia mające w nim samym, grzech, który istnieje w Kościele. Jest to coś, o czym zawsze wiedzieliśmy, lecz dziś widzimy to w prawdziwie przerażającym wymiarze. Największe prześladowania Kościoła nie pochodzą od jego wrogów zewnętrznych, lecz rodzą się z grzechu mającego miejsce w Kościele”⁷³.

1.3. Sprawa poświęcenia Rosji

Poświęcenie Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, stało się największym, aby nie powiedzieć najtrudniejszym wyzwaniem, przed jakim stanęli współcześni papieże, począwszy od Piusa XII, poprzez papieży okresu Soboru Watykańskiego II: Jana XXIII i Pawła VI. Jednak konsekwentnie, wobec tego nadzwyczajnego zadania staje papież Jan Paweł II, który – jak wydaje się – najlepiej rozumie ideologię komunizmu i wszystkie konsekwencje, jakie z nią są organicznie związane dla współczesnej ludzkości. Jako biskup i kardynał jest w przeszłości przez komunistów wielokrotnie oskarżany. To bogate w negatywnym wymiarze

⁷¹ Tamże, s. 8.

⁷² Tamże.

⁷³ Tamże, s. 9.

doświadczenie z tamtego okresu stanowi nadzwyczaj cenny kapitał wiedzy, a jednocześnie punkt wyjścia do oceny całej wielopostaciowej rzeczywistości, która zostaje ustanowiona przez komunizm – ideologię zła⁷⁴.

Analiza historii Rosji wyraźnie pokazuje, że od samego początku rewolucji w Rosji w 1917 r., program bolszewików bezwzględnie wprowadza w czyn egalitarne doktryny, które swoimi korzeniami sięgają Europy Zachodniej, a szczególnie Francji. Doktryny te są obecne najpierw w tzw. „sprzysiężeniu równych” w apogeum Rewolucji Francuskiej, a później w opracowanym „Manifeście Komunistycznym” z 1848 r., który z kolei staje się inspiracją dla „Komuny Paryskiej” z 1871 r., która w jego duchu dokonuje całego szeregu morderstw na duchownych, profanacji kościołów, podpażeń pałaców, zbrodni i bluźnierstw w imię egalitarnej utopii⁷⁵.

W tym klimacie rozrastającej się doktryny egalitarnej, kiedy to dnia 13 lipca 1917 r. Matka Boża przestrzega przed „błędami Rosji”, większość samych bolszewików nie wierzy, że będzie możliwe, aby doktryna ta mogła tak szybko zapanować i umocnić się w Rosji. To niedowierzanie wynika z faktu, powrotu do Rosji przywódcy Lenina, możliwego dzięki wpływom kajzerowskich Niemiec, a także zapewniani ówczesnego premiera rządu tymczasowego Rosji, księcia Gięorgija Lwowa o podjętych staraniach, zmierzających do przekształcenia dawnego imperium carów w „demokrację powszechną”⁷⁶.

Tymczasem, na potwierdzenie słów Matki Bożej na temat prowadzonych błędów Rosji – nie trzeba było długo czekać. Bowiem, wbrew wszelkim oczekiwaniom, 7 listopada 1917 r., partia bolszewicka składająca się z kilkuset bojowników komunistycznych, wspieranych przez dezertersów i awanturników, siłą zdobywa władzę w Rosji oraz uznaje bezbożność i brutalną zbrodnię, jako elementy systemu rządzenia. System ten przybierający postać doktryny egalitarnej zaczyna być głoszony i urzeczywistniany po całym świecie, potwierdzając w ten sposób słowa Matki Bożej.

Należy podkreślić, że już w samej Rosji, nigdy dotychczas nie widziano, aby stabilny rząd mógł proponować społeczeństwu tak wiele aberracji w różnych wymiarach jego życia. Jego wyrazem jest przede wszystkim skrajny egalitaryzm, zniesienie własności prywatnej, wprowadzenie rozwodów, tzw. wolnej miłości, ułatwioną i szeroko dostępną aborcję, „prawa” dla homoseksualistów, szeroki program „wyzwolenia” kobiet, i wreszcie eutanazja. Wszechobecność państwa i związany z tym program technokracji ma od tej pory polegać na całkowitym planowaniu ludzkiego życia. Głównym celem owych działań jest

⁷⁴ Por. L. Gonzaga da Fonseca, *Le meraviglie di Fátima*, Milano 2001, s. 210–212.

⁷⁵ Por. A. Kosowska, *Europejska Madonna. Opowieści o Maryjnych korzeniach Starego Kontynentu*, Warszawa 2004, s. 116–117.

⁷⁶ Tamże, s. 184–185.

usunięcie z dusz wszelkiej formy transcendentnej religii i zaszczepienie prawdziwej anty-religii w postaci materializmu i relatywizmu.

Powyższy program polityczno-społeczny zostaje rozpropagowany przez Rosję na cały świat w ciągu zaledwie jednego stulecia – siejąc liczne „błędy”, które zaprowadzają ludzkość do nowych wojen, niemal we wszystkich zakątkach świata. Program polityczny komunistów, który staje się zbiorem licznych błędów i swoistego rodzaju utopią, z perspektywy całego XX stulecia jest zasiewem zła na całym świecie. Jego zakorzenienie jest tak głębokie, że nawet i dzisiaj w licznych ośrodkach polityki międzynarodowej, powyższe błędy nadal są uważane za normę w stosunkach między państwami. Dlatego też, oczywistym stało się w świetle objawień fatimskich, że „błędy Rosji” spowodują, że kraj ten stanie się kolebką bezbożnego i ateistycznego systemu, który mocą prawa chce wykreślić Boga z serca człowieka i zniszczyć jego sumienie⁷⁷. Grzech i niewiara jednostek, z czasem staje się niewiarą i grzechem całych społeczeństw. Można tutaj dostrzec pewną specyficzną zależność: niewiara w Boga zawsze jest grzechem i źródłem całego szeregu nowych grzechów. Rozległa zaś skala grzechów, jeżeli przeniknie organizm życia społecznego, wówczas przyjmuje postać zorganizowaną i „kiedy zaczyna walczyć o zwycięstwo nad całym światem wierzącym, pojawia się nowe zjawisko, które zagraża całemu światu”⁷⁸.

Współcześnie, już za pomocą bardziej zaawansowanej formy rewolucji – niejednokrotnie zwanej kontrkulturą lub rewolucją kulturalną – niszczy ona systematycznie chrześcijańską tradycję, podstawę naszej cywilizacji; prowadzi otwartą wojnę przeciwko moralności, rujnując nawet fundamenty rodziny; w końcu promuje niepohamowany egalitaryzm, który usiłuje znieść zasadę własności prywatnej – zasadę niezmiernie istotną, będącą gwarantem instytucji rodziny i integralną częścią nauczania papieskiego oraz chronioną przez dwa przykazania Prawa Bożego. Podsumowując, należy stwierdzić, że dzisiaj świat jest jeszcze bardziej pogrążony w różnego rodzaju błędach i wynikających z niego zła, aniżeli miało to miejsce w okresie objawień w 1917 r. „Błędy Rosji” coraz mocniej przenikają do rdzenia życia społecznego i religijnego Zachodu. Wezwanie Matki Bożej do pokuty nie zostało należycie przyjęte, a w związku z tym kara za zbrodnie ludzkości coraz bardziej się nasila. Dobitnymi przykładami tego są: druga wojna światowa i zbrodnie nazizmu, ponad 100 milionów zamordowanych przez reżimy komunistyczne i ich sojuszników, nieustanne wojny oraz wzmagające się prześladowania religijne. Jaki zatem wniosek?

⁷⁷ Por. M. Jarzyna [red.], *Pewni zwycięstwa, rok 2009 – konfrontacja z cywilizacją śmierci*, Zakopane 2009, s. 56.

⁷⁸ Tamże, s. 56.

Również, obecny system opracowuje metody walki z Kościołem i jego ludźmi. Co więcej, podejmuje się totalnej walki z chrześcijaństwem, a szczególnie z Kościołem katolickim, wykorzystując do tego wszystkie dostępne środki i metody, które głęboko przenikają w niektóre kręgi Kościoła katolickiego. Wspomina o tym w swych słynnych słowach Papież Paweł VI mówiąc o „procesie samozniszczenia”⁷⁹. Proces ów staje przed nowym papieżem Janem Pawłem II, jako kluczowe zadanie duszpasterskie stanowiące odnowienie duchowego oblicza Kościoła katolickiego. Program duszpasterskich podróży do wszystkich kościołów lokalnych jest wymownym obrazem duchowej odnowy Kościoła katolickiego w duchu Soboru Watykańskiego II, którą podejmuje się Jan Paweł II. Mając świadomość grozy i licznych niebezpieczeństw, jaka idzie za ideologią komunistyczną, Jan Paweł II w swojej homilii wygłoszonej w czasie pierwszej pielgrzymki do Fatimy w 1982 r., tłumaczy zebranim tam pielgrzymom, że przybywa do sanktuarium Fatimskiego, aby na negację Boga, która wszechwładnie zawładnęła licznymi narodami i państwami, wezwać licznych wierzących do podjęcia pokuty i modlitwy, w duchu Orędzia Fatimskiego⁸⁰. Papież mówiąc w ten sposób, ma świadomość, że w sprawie Rosji, Matka Boża powiedziała: „Przybędę prosić o poświęcenie Rosji memu Niepokalanemu Sercu i o Komunię św. wynagradzającą w pierwsze soboty. Jeżeli moje życzenia zostaną spełnione, Rosja nawróci się i zapanuje pokój, jeżeli nie, bezbożna propaganda rozszerzy swe błędne nauki po świecie, wywołując wojny i prześladowanie Kościoła, dobrzy będą męczenni, a Ojciec Święty będzie musiał wiele wycierpieć. Różne narody zginą”⁸¹.

Słowa powyższe, nabierają szczególnego znaczenia, tym bardziej, iż odnoszą się bezpośrednio do zamachu papieża i jego cudownego ocalenia. W tej sytuacji pozostaje papieżowi wypełnić wolę Matki Bożej. Podejmuje odważną decyzję w duchu wiary, dokonując 25 marca 1985 r. – w łączności ze wszystkimi biskupami na całym świecie – aktu poświęcenia Rosji.

Wydarzenia polityczne w świecie i w samej Rosji, jakie poprzedziły papieski akt, również zaskakują wszystkich, nawet tych najbardziej skłonnych do optymizmu analityków politycznych. Już w listopadzie 1982 r. umiera Leonid Breżniew. Przywódcą Rosji sowieckiej zostaje Jurij W. Andropow i odtąd zaczyna pojawiać się na scenie politycznej świata „wiatr” politycznych zmian. W Polsce, w listopadzie zwolniony zostaje Lech Wałęsa – szef „Solidarności”, który

⁷⁹ “Through some crack the smoke of satan has entered into the temple of God: the doubt, uncertainty, the problematic, the inquietude, the dissatisfaction occur daily[...] We would have believed that the day after the Council would be a day of sun for the Church. But we have found new storms. We seek to dig new abysses in place of filling them up”. Paweł VI, *Wypowiedź z okazji dziewiętej rocznicy pontyfikatu z dnia 29 lipca 1972 r.*, „Directives from Haven”, 8 IX 2000, nr 127, vol. 7.

⁸⁰ Por. M. Jarzyna [red.], *Pewni zwycięstwa*, s. 57.

⁸¹ Łucja mówi o Fatimie, s. 153.

ogłasza, że za siedem miesięcy przybędzie do Polski Jan Paweł II na Jubileusz 600-lecia obecności Czarnej Madonny na Jasnej Górze⁸².

Wobec tych wydarzeń i faktów, papież Jan Paweł II w niedzielę 25 marca 1985 r., klęka na placu św. Piotra przed Figura Matki Bożej, która zostaje specjalnie przywieziona na tę okazję z Fatimy i powtarza akt poświęcenia świata Niepokalanemu Sercu Najświętszej Maryi Panny. W tej samej chwili, te same słowa aktu wypowiedają wszyscy biskupi na całej kuli ziemskiej. Dosłownie na całej, bowiem jeden z biskupów udaje się *incognito* do Moskwy, gdzie – pozostając nierozpoznany – odmawia ten akt dwukrotnie. Raz w cerkwi św. Michała Archanioła, a drugi raz w Uspieńskim Soborze⁸³.

Jeszcze w marcu 1984 r. na jednym z placów Moskwy widnieje dumnie neon głoszący, że komunizm zwycięży. Ten fakt powoduje, że Jan Paweł II w podjętym akcie ofiarowania, kierując się roztropnością, unika słów i wyrażań, które mogłyby w jakikolwiek sposób podrażnić przywódców obecnych na Kremlu. Postawa ta jest tym bardziej uzasadniona, bowiem w tym czasie, po nagłej śmierci J. W. Andropowa, w lutym 1984 r. swoje rządy rozpoczyna Konstantin U. Czernienko – zagorzały przeciwnik wprowadzania jakichkolwiek zmian w Rosji. Rok później, tj. w kwietniu 1985 r. władzę polityczną przejmuje Michaił Gorbaczow, który w przeciwieństwie do swojego poprzednika, najpierw wprowadza w Rosji *piereistroię*, a dwa lata później traktat o rozbrojeniu nuklearnym ze Stanami Zjednoczonymi. Ostateczne podpisanie dokumentów o rozbrojeniu następuje 8 grudnia 1987 r.⁸⁴.

W przededniu inauguracji Roku Maryjnego, w pierwszą sobotę 6 czerwca 1987 r. papież Jan Paweł II prosi wszystkich wiernych, aby odmawiali razem

⁸² Por. P. Raina, *Wizyty Apostolskie Jana Pawła II w Polsce. Rozmowy przygotowawcze Watykan – PRL – Episkopat*, Warszawa 1997; G. Piotrowicz, J. S. Kowalski, *Pielgrzym w Ojczyźnie. Jan Paweł II 1920–2005*, Bochnia-Kraków 2005.

⁸³ Tym biskupem był Paweł Hnilica. O tym fakcie tak wspomina w 2004 roku: „Kiedy poświęcono Rosję ja byłem wtedy w Rosji. To było jedno z największych wydarzeń, w którym mi pomagała głównie Matka Teresa, która mi załatwiła w Kalkucie wizę. Kalkuta, Moskwa, Rzym. Poświęcała osobiście posłańców do Rosjan także konsuli i dała mi swój osobisty różaniec, który okazał się potrzebny. Kiedy jechałem do Rosji zostałem przeszukany na granicy, policjant był bardzo ciekawy, pytał mnie, dlaczego tam jadę i tak dalej. Nie chciałem pokazywać, że potrafię mówić po rosyjsku, więc odpowiedziałem po włosku. Trzy razy dzwonił na policję, to było o piątej rano. Nikt nie odbierał. Ja wtedy jechałem na Sybir i miałem ze sobą różaniec Matki Teresy. Chciałem odpowiedzieć Najświętszej Marii Pannie. Potem mi powiedział: idź, idź, znikaj. Tak mi powiedział po rosyjsku. Chętnie zniknąłem, ale powiedziałem Najświętszej Pani, czemu czasem nas tak sprawdzasz? Ale to pewnie dla naszego dobra”. Zob. <http://es.gloria.tv/?media=575620>.

⁸⁴ M. Gorbaczow, wygłoszonym przemówieniu z okazji porozumienia o rozbrojeniu, odwołał się do Boga. Zdarzenie to było czymś bez precedensu, zważywszy, że państwo sowieckie przez siedemdziesiąt lat walczyło z wszelkimi przejawami religijności w życiu swoich obywateli.

z nim różaniec, który równocześnie jest odmawiany za pośrednictwem telewizji i radia w siedemnastu sanktuariach maryjnych znajdujących się na pięciu kontynentach. Miesiąc później, 26 lipca 1987 r., Jan Paweł po raz kolejny podkreśla wagę orędzia z Fatimy w historii XX stulecia, mówiąc, że „Objawienia Przenajświętszej Maryi Panny w Fatimie, poświadczane niezwykleymi znakami, jakie miały miejsce w 1917 roku, stanowią punkt odniesienia dla całego naszego stulecia”⁸⁵.

Równolegle do tych niezwykleych wydarzeń mających miejsce w świecie polityki, Jan Paweł II ogłasza w trwającym Roku Maryjnym przygotowania ludzkości do jubileuszu roku 2000. Papież zwracał się do Maryi, słowami: „Ogarnij miłością Matki i służebnicy Pańskiej ten nasz ludzki świat, który Ci zawieramy i poświęcamy, pełni niepokoju o doczesny i wieczny los ludzi ludów. W szczególny sposób zawieramy Ci i poświęcamy ludzi i te narody, które tego zawierzenia i poświęcenia najbardziej potrzebują”⁸⁶. Po uroczystościach na palcu św. Piotra jeden z obecnych tam biskupów dziękuje Janowi Pawłowi II za dokonany akt poświęcenie świata Niepokalanemu Sercu Maryi. W odpowiedzi, papież mówi: „i Rosji”, przez co wyraźnie wskazuje na fakt, że obecne chwile milczenia w papieskim odmawianiu aktu, były przeznaczone dla Rosji. W ten sposób Papież wypełnia prośbę Maryi, aby Jej Sercu poświęcić ten kraj. Fakt dokonania poświęcenia Rosji Najświętszemu Sercu Maryi – potwierdza również sama Siostra Łucja⁸⁷.

W 1988 r., Jan Paweł II wydaje także encyklikę *Redemptoris Mater* podejmującą zagadnienie roli Maryi w tajemnicy Chrystusa i misji Kościoła. W encyklice tej papież wspomina Rosję, nawiązując do bogactwa jej duchowości. Natomiast w Polsce, rok później – w 1989 r., mają miejsce czerwcowe wybory, które owocują wyborem pierwszego niekomunistycznego premiera. Nieco później, przychodzi jesień ludów w Europie Wschodniej i Środkowej. W między czasie zburzony zostaje także Mur Berliński⁸⁸.

W świetle tych faktów, pojawiają się pierwsze oznaki kryzysu komunizmu, które mają miejsce najpierw w Polsce. To w niej, wyrasta wielki ruch „Solidarność”, który bierze na siebie odium walki o elementarne prawa człowieka. Tak wyrosła oddolnie „Solidarność”, staje się wielkim zrywem polskiego społeczeństwa, które wypowiada otwartą pokojową rewolucję przeciw komunizmowi, a w gruncie rzeczy przeciw ateizmowi, który jest nie do przyjęcia w katolickim narodzie, jaki stanowią w swojej większości Polacy⁸⁹.

⁸⁵ Jan Paweł II, *Przemówienie na „Aniol Pański” z 26 lipca 1987 r.*

⁸⁶ J. Orchowski, *Fatima*, Marki-Struga 1996, s. 23.

⁸⁷ Por. T. Tindal-Robertson, *Fatima, Russia and pope John Paul II*, Still River 1998, s. 41.

⁸⁸ J. Orchowski, *Fatima*, s. 25.

⁸⁹ Por. B. Lecomte, *Pasterz*, Kraków 2006, s. 352-375.

Drugim niezwykle ważnym wątkiem, papieskiej wizji świata jest troska o pokój i jedność Europy: „od Atlantyku po Ural”. Jan Paweł II na początku 1988 r. ogłasza list apostolski do chrześcijan w Związku Radzieckim, w którym pisze m. in.: „Pragnienie jedności i pokoju, pragnienie przewyciężenia różnych barier w celu osiągnięcia harmonii kontrastów – zawarte w moim apelu do Europy – stają się znakiem naszych czasów. Nie będzie prawdziwego pokoju, jeśli nie zakorzeni się on w procesie zjednoczenia, w którym każdy naród, w poczuciu wolności i prawdy, wybierze drogę swego własnego rozwoju”⁹⁰.

Następne „znaki czasów”⁹¹ pojawiają się nadzwyczaj szybko. Mianowicie, kilka miesięcy później, oprócz Polski, budzi się Czechosłowacja, a za nią Węgry. Natomiast w czerwcu 1988 r., wysłannik papieża Jana Pawła II, Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej kard. Agostino Casaroli składa historyczną wizytę w Moskwie. Trzy dni później, 13 czerwca na Kremlu, kard. A. Casaroli spotyka się z M. Gorbaczowem, któremu wręcza osobisty list od Jana Pawła II, napisany odręcznie w języku rosyjskim, w którym papież pisze: „Jestem przekonany, że Pańska praca, Panie Sekretarzu Generalny, obudziła w wiernych ogromne oczekiwania i uzasadnioną nadzieję. Podzielając te uczucia, chciałbym wyrazić moje przeświadczenie, że wizyta kardynała Casarolego otworzy nowe perspektywy dla sytuacji katolików w Związku Radzieckim”⁹². Bezpośredni uczestnik, a zarazem architekt tych epokowych wydarzeń, kard. Agostino Casaroli w swoim wywiadzie dla radzieckiej „Prawdy”, tak się wyraża: „Postawiliśmy most

⁹⁰ List apostolski *Euntes in mundum Jana Pawła II z okazji 1000-lecia chrztu Rusi Kijowskiej* (25 stycznia 1988 r.), s. 34.

⁹¹ Znaki czasu – wyrażenie wzięte z Ewangelii (np. Mt 16,3), gdzie oznacza cuda czynione przez Jezusa jako znaki nadejścia czasów mesjańskich; stosowane przez papieży Jana XXIII i Pawła VI, a następnie przez Sobór Watykański II na określenie wydarzeń zachodzących w życiu ludzkości, w których, w świetle wiary, dostrzega się wyraz zbawczej woli Bożej i skierowane do człowieka Boże wezwanie [...] Rozumienie znaków czasu jako wyrazu woli czy zamysłów Bożych oznacza ich rozumienie w kontekście historii zbawienia. Wydarzenia historii zbawienia, tworzące Objawienie Boże, zinterpretowane słowem proroków czy Apostołów podane w Piśmie Świętym, są z całą jasnością realizacją zamysłów Bożych. Historia zbawienia trwa jednak dalej, aż do końca dziejów i przyjścia Pana, choć Objawienie doszło w Nim do pełni, która wyklucza jakiegokolwiek dalsze czy inne objawienie. Żeby zatem dziejące się wydarzenia uznać za związane z historią zbawienia (tj. za znaki czasu), trzeba dostrzec ich odniesienie do Objawienia Bożego w Jezusie Chrystusie. Chrystus jest ośrodkiem i celem ludzkiej historii. W Nim stworzył Bóg świat, który poprzez historię prowadzi dzięki śmierci i zmartwychwstaniu Chrystusa do ostatecznego spełnienia”. Por. A. Zuberbier, *Słownik teologiczny*, Katowice 1998, s. 691-692.

⁹² List papieża do Michaiła Gorbaczowa został opublikowany w monumentalnym dziele Georga Weigla o Janie Pawle II i jego pontyfikacie. Dzięki pozwoleniu kard. Sekretarza Stanu Stolicy Apostolskiej Angelo Sodano autor miał dostęp do włoskiej wersji listu papieża, jak też do listu, który radziecki przywódca przysłał, jako odpowiedź 6 sierpnia 1989 r. Por. G. Weigel, *Jan Paweł II. Świadek nadziei*, Kraków 2000, s. 725-727.

nieistniejący od siedemdziesięciu lat. Nie zbudowałem go sam, druga strona także się do niego przyczyniła”⁹³.

Jan Paweł II świadomy tych epokowych wydarzeń, w swojej pokorze wyraża opinię, że to nie tyle on sam jest tym, który inspirował proces zmian w Europie i świecie, co raczej sam Bóg, mówiąc w jednym z wywiadów: „Sądzę, że decydującą rolę odegrało tu samo chrześcijaństwo, jego treść, jego moralne i religijne przesłanie, jego szczególna obrona osoby ludzkiej i jej praw. Ja tylko przypominałem, powtarzałem i podkreślałem, że należy przestrzegać tych zasad”⁹⁴. Należy podkreślić, że w swojej osobistej refleksji nad tymi nadzwyczajnymi wydarzeniami w Europie i świecie, Jan Paweł II wprost odwołuje się do objawień Matki Bożej w Fatimie i do związku orędzia fatimskiego ze swoim pontyfikatem, stwierdzając przy tym, iż zamach z 13 maja był niemal konieczny, aby można było łatwiej zrozumieć głos samego Boga. W tej perspektywie podejmując się odczytania współczesnej historii, można jednoznacznie stwierdzić, że i tym razem, w chwili ogromnej próby, gdy ludzkość stanęła przez próbą kolejnej wojny o wymiarze globalnym, Bóg powołuje człowieka z „dalekiego kraju”, aby nim się posłużyć i przez niego wykreślić nowy horyzont nadziei⁹⁵.

Chcąc się upewnić, co do słuszności poglądów Jana Pawła II, redakcja włoskiego czasopisma „30 Giorni” wysłała zapytanie w tym temacie wprost do siostry Łucji. Odpowiedź przychodzi do redakcji czasopisma z własnoręcznym podpisem siostry Łucji, z datą 19 lutego 1990 r. Tekst tej wypowiedzi jest następujący: „Otrzymałam Pani list i teraz odpowiadam: W zupełności zgadzam się z tym, co Ojciec święty Jan Paweł II opowiedział Pani na pytanie dotyczące ostatnich wydarzeń w Europie Wschodniej i w Rosji. Sądzę, że chodzi tutaj o działanie Boga w świecie, mające na celu uchronienie go od niebezpieczeństwa wojny atomowej, która mogłaby go zniszczyć. Jest to nagły apel do Ludzkości o wiarę bardziej żywą, o nadzieję bardziej ufną, o miłość do Boga i bliźnich bardziej aktywną, w odniesieniu do wzajemnego szacunku, praw i życia osoby ludzkiej, z zachowaniem przykazań, danych na początku przez Boga”⁹⁶.

Tak też, doświadczając te wszystkie wydarzenia, papież Jan Paweł II nazywa ten czas adwentem zbliżającego się jubileuszu 2000-lecia chrześcijaństwa i przygotowując Kościół do niego, zanosił do Fatimskiej Pani żarliwą modlitwę za całą ludzkość. Papież gorliwie modli się: „Maryjo, w tym czasie Adwentu

⁹³ Więcej szczegółów o wizycie delegacji watykańskiej pod przewodnictwem kard. A Casarolego w Moskwie. Por. G. Weigel, *Jan Paweł II. Świadek nadziei*, s. 723-727.

⁹⁴ *Wywiad Jana Gawrońskiego z papieżem Janem Pawłem II*, „La Stampa”, 2 listopada 1993 r.

⁹⁵ Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1994, s. 108. Czytamy o prorockim autentycznym orędziu fatimskiego w związku z upadkiem komunizmu.

⁹⁶ List ten został w całości opublikowany w miesięczniku „30 Giorni” (marzec 1999 r.), s. 12.

trzeciego milenium pomagaj nam, Twoim dzieciom, odnajdywać w Chrystusie drogę powrotu do domu wspólnego Ojca. O Matko umiłowana, wspomagaj nas na tej pustyni pozbawionej Boga, po której wydaje się błąkać nasze pokolenie i pokolenie naszych dzieci, aby znalazły ostatecznie Boskie źródło swego życia i spoczęły w nim⁹⁷.

2. Stosunek papieży do Objawień Matki Bożej w Fatimie

2.1. Pius XI

Papież Pius XI (1922-1939) w swojej pierwszej encyklice „*Ubi arcano Dei Consilio*” ogłoszonej 23 grudnia 1922 r., przedstawia program swojego pontyfikatu, którego mottem są słowa: „Pax Christi in regno Christi”. W myśli tej papież odrzuca pogląd mówiący, jakoby wiara w Chrystusa sprowadza się tylko i wyłącznie do sprawy prywatnej osoby wierzącej. Przeciwnie, papież wyraźnie zachęca wszystkich katolików, aby organizowali liczne stowarzyszenia i aktywnie włączali się już w te istniejące. Działalność ta wynika bowiem z wielkiej naglącej potrzeby budowania struktur państwa na zasadach moralności katolickiej. Dlatego też, papież wzywa wszystkich wiernych do włączania się w wielki program ustanawiania rządów Chrystusa Króla we wszystkich obszarach życia społecznego⁹⁸. Dostrzegając w tym wielką rację, sam ustanawia święto Chrystusa Króla, chcąc przy tym przeciwstawić się antychrześcijańskim reżimom: faszystowskiemu i komunistowskiemu. Wyrazem tego jest dokonany przez Niego akt ponownego poświęcenia rodzaju ludzkiego Najświętszemu Sercu Jezusa⁹⁹.

Do tak zarysowanego programu życia społecznego, papież ponownie powraca w swojej drugiej encyklice *Rerum omnium*, w której wyraża pogląd mówiący o tym, że głównym „siedliskiem zła [...] jest serce ludzkie, które musi się odwrócić od dóbr przemijających i złudnych i skierować znowu do wiecznych”¹⁰⁰. Powyższy pogląd, mówiący o sercu, w pewnym sensie koresponduje z objawieniami Matki Bożej w Fatimie.

Od samego początku swojego pontyfikatu, papież Pius XI jest głęboko przekonany o prawdziwości objawień oraz o ich wielkiej randze znaczeniowej nie tylko dla samego Kościoła katolickiego, ale również i świata. Jednocześnie jest pewny, że wydarzenia te zasadniczo wpłyną na przyszłość rodziny ludzkiej i na niej wycisną swoje piętno. Stąd też, bardzo pragnie aby informowano go

⁹⁷ Cz. Ryszka, *Doświadczenie znaków czasu*, Niedziela 20 (2010), s. 13.

⁹⁸ Por., G. Ella, *Il segreto di Fatima. Salvati da una profezia*. Milano 2011, s. 29.

⁹⁹ A. Apostoli, *Fatima*, s. 224.

¹⁰⁰ F. Lama, *Ojciec święty. Żywoć i czyny Papieża Piusa XI*, Lwów 1929, s. 124.

o wszystkich sprawach, które mają jakikolwiek związek z Fatimą¹⁰¹. Również, sam angażuje się w różnorodne przedsięwzięcia duszpasterskie, aby w ten sposób wyrazić swój osobisty pozytywny stosunek do wydarzeń w Fatimie. Pierwszym z nich jest rozdanie 9 stycznia 1929 r. świętych obrazków z Matką Bożą Fatimską, z napisem „Najłaskawsza Matko, zbaw Portugalię”, podczas rozmowy z grupą studentów w Papieskim Kolegium Portugalskim w Rzymie. Zaś, dnia 6 grudnia 1930 r., Pius XI osobiście poświęca figurę Matki Bożej Fatimskiej, która od tej pory ma stać w kaplicy Kolegium¹⁰².

1 listopada 1926 r., a więc w czwartym roku pontyfikatu papieża Piusa XI, jego wysłannik arcybiskup Nocotra, nuncjusz apostolski w Portugalii, składa spontaniczną wizytę duszpasterską w Cova da Iria¹⁰³. Razem z miejscową ludnością, nuncjusz odmawia okolicznościową modlitwę oraz różaniec połączony z osobistym przemówieniem do zgromadzonych wiernych, a także udzieleniem okolicznościowego odpustu w kapliczce Matki Bożej Fatimskiej¹⁰⁴. Następnie, 21 stycznia 1927 r., Święta Kongregacja Obrzędów, w odpowiedzi na prośbę biskupa i duchowieństwa diecezji Leiria-Fatima, w związku ze wzrostem napływu pielgrzymów, udziela specjalnego indultu celebrowania Mszy św. o Matce Bożej Różańcowej¹⁰⁵. Zaś 15 listopada 1927 r. Święta Penitencjaria nadała 300 dni odpustu dla tych, którzy pobożnie odmówią akt strzelisty do Matki Bożej Fatimskiej¹⁰⁶. Natomiast 2 października 1928 r. kardynał Beda – kolejny nuncjusz apostolski w Portugalii, składa oficjalną wizytę duszpasterską w Cova da Iria, w miejscu objawień Matki Bożej¹⁰⁷.

W tym czasie, biskup da Silva¹⁰⁸ powołuje komisję kanoniczną do zbadania wszystkich fatimskich nadzwyczajnych wydarzeń związanych z objawieniami Matki Bożej, jakie mają miejsce w 1917 r.¹⁰⁹. W oparciu o przeprowadzone

¹⁰¹ Por. D. A. Foley, *Il libro delle apparizioni mariane. Influenza e significato nella storia dell' uomo e della Chiesa*, Milano 2004, s. 399-403.

¹⁰² J. G. Freire, *Processo canonico*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, Cantagalli 2010, s. 360.

¹⁰³ Por. J. G. Freire, *Visite illustri*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 556.

¹⁰⁴ Tamże, s. 360.

¹⁰⁵ Por. L. Cristino, *Culto della Madonna di Fatima nel mondo*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 135; por. także J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej. Historia objawień fatimskich*, Kraków 1996, s. 130.

¹⁰⁶ J. G. Freire, *Processo canonico*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 360.

¹⁰⁷ Por. L. Cristino, *Culto della Madonna di Fatima nel mondo*, s. 135.

¹⁰⁸ José Alves Correia da Silva urodził się w São Pedro de Fins. Na kapłana został wyświęcony 5 sierpnia 1984 r., 15 maja 1920 r. przyjął święcenia biskupa i został pierwszym ordynariuszem Leiria – Fatima. Urząd sprawował 37 lat, aż do swojej śmierci. 13 października 1930 r. ogłosił list pastoralny, w którym oficjalnie uznał autentyczność objawień Matki Bożej w Fatimie. Umarł 4 grudnia 1957 r. Por. L. Cristino, *Silva, José Alves Correia da Silva (1872-1957)*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 465-468.

¹⁰⁹ Por. L. Cristino, *Culto della Madonna di Fatima nel mondo*, s. 135.

badania, dnia 13 października 1930 r. wydaje oficjalnie dekret *A Divina Providencia*¹¹⁰, w którym ogłasza orzeczenie o wiarygodności Objawień w Cova da Iria i oficjalnie zezwala na kult Matki Bożej Fatimskiej¹¹¹. W dekreście tym, biskup da Silva formalnie stwierdza, że „wizje dzieci w Cova da Ira, jako godne wiary”¹¹². W dalszej części wyżej wspomnianego dekretu, biskup odwołuje się do publicznych doświadczeń: „Tysiące ludzi, w których prawdomówność nie mamy powodów nie wierzyć, widziało słup dymu, który jak kadzidło otaczał drzewo w czasie objawień, co powtórzyło się kilkakrotnie [...]”¹¹³. W kwestii cudu słońca, mającego miejsce 13 października 1917 r. pisze: „[...] Tysiące tysięcy zebranych tam ludzi było w godzinie objawienia świadkami niezwyklego zachowania się królowej planet składającej hołd Królowej nieba i ziemi”¹¹⁴. I dalej czytamy: „Jak niezwykle jest moc Najświętszej Maryi Panny, która przyciąga niezliczone tłumy na te wzgórza i w ciągu kilku lat przez zdumiewający cud pobożnego życia zamieniła to martwe miejsce we wspaniałe centrum pobożności”¹¹⁵. Powyższe orzeczenie biskupa da Silva w sprawie objawień Matki Bożej w Cova da Iria sprawia, że w niedługim czasie również i Stolica Apostolska oficjalnie uznaje prawdziwość owych objawień¹¹⁶.

Na koniec, warto zwrócić uwagę na jeszcze jedną bardzo istotną kwestię i związane z nią podjęte działania w czasie pontyfikatu Piusa XI. Mianowicie w 1937 r. siostra Łucja przypomina papieżowi poprzez swojego biskupa José Alves Correia da Silva o konieczności konsekracji Rosji. Biskup da Silva w liście do Papieża pisze: „Zakonnica prosi mnie, aby poinformować Waszą Świątobliwość, że według objawienia z nieba, dobry Bóg obiecuje zakończyć prześladowania w Rosji, jeśli Wasza Świątobliwość raczy dokonać i nakaze to wszystkim biskupom katolickim – uroczystego i publicznego aktu zadośćuczynienia i poświęcenia Rosji Najświętszym Sercom Jezusa i Maryi oraz zatwierdzi i zaleci praktykę wynagradzającą pierwszych pięciu sobót miesiąca”¹¹⁷. W tym miejscu należy podkreślić, że z tą samą prośbą, jak siostra Łucja, w lipcu 1938 r. zwracają się do papieża Piusa XI również wszyscy biskupi

¹¹⁰ J. Alves Correia da Silva, *The Bishop of Leiria Ratifies the Apparitions – Document*, [w:] A. M. Martins SJ, *Documents on Fatima and the Memoirs of Sister Lucia*, Fatima 1992, s. 245-253.

¹¹¹ Tamże, s. 136; także, H. J. Kaczmarek, *Fatima a Papież. Związki Orędzia Fatimskiego z Biskupami Rzymu ukazane na tle dziejów świata*, Warszawa 2002, s. 13.

¹¹² Por. L. Cristino, *Culto della Madonna di Fatima nel mondo*, s. 136; także, T. Tindal-Robertson, *Krew i nadzieja*, s. 59.

¹¹³ T. Tindal-Robertson, *Krew i nadzieja*, s. 60.

¹¹⁴ Tamże, s. 60.

¹¹⁵ Tamże, s. 61.

¹¹⁶ Por. L. Cristino, *Culto della Madonna di Fatima nel mondo*, s. 135.

¹¹⁷ A. T. Neiva, *Consacrazione*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 121-122.

Portugalii, informując Go jednocześnie o dokonaniu owego Aktu zawierzenia Niepokalanemu Sercu Matki Bożej ich własnego kraju¹¹⁸.

Niestety, papież Piusa XI pomimo świadomości potrzeby wypełnienia żądań Matki Bożej, nie dokonuje konsekracji Rosji. Powodem tego jest zły stan zdrowia Papieża. Ostatecznie, pontyfikat Piusa XI kończy się na dwa dni przed przygotowywaną, na 12 lutego 1939 r. kolejną odezwą skierowaną do świata o pokój¹¹⁹.

2.2. Pius XII

Następcą po śmierci papieża Piusa XI zostaje kardynał Eugenio Pacelli, który przybiera imię Pius XII. Jego pontyfikat trwa niemal przez dwadzieścia lat, tj. od 2 marca 1939 do 9 października 1958 r. Podczas swojego pontyfikatu Pius XII wielokrotnie wypowiada się w sprawie objawień Matki Bożej¹²⁰. Sam żyje głębokim przekonaniem, że to właśnie Opatrzność Boża w sposób wyjątkowy przygotowała jego osobę do sprawowania posługi urzędu papieskiego. Pierwszym oczywistym znakiem obecności Opatrzności Bożej w życiu Eugenio Pacelli^oego jest szczególnie związek pomiędzy faktem pierwszych objawień Matki Bożej, jakie miały miejsce 13 maja 1917 r. w Fatimie, a przyjęciem przez niego sakry biskupiej. Oba wydarzenia mają miejsce w tym samym dniu. Święceń biskupich ks. Eugenio Pacelli^oemu udziela sam papież Benedykt XV w Kaplicy Sykstyńskiej¹²¹.

Wielu kronikarzy będących świadkami owego wydarzenia – zwracają uwagę na dwa istotne fakty. Mianowicie, akt konsekracji na biskupa ma miejsce tego samego dnia oraz dokonuje się o tej samej godzinie, o której w Fatimie ma miejsce objawienie Matki Bożej trojgu pastuszkom¹²². Na ten fakt zwraca również uwagę kardynał Maglione, który w rozmowie z kanonikiem Barthasem podkreśla, że oba powyższe wydarzenia głęboko zapadły w sercu papieża Piusa XII i są przez niego wielokrotnie przywoływane podczas całego trwania pontyfikatu¹²³.

Z okazji 800-lecia Portugalii, papież Pius XII ogłasza encyklikę *Speculo exeunte octavo*, której treść adresuje do biskupów i wiernych w Portugalii. W encyklice tej Papież pisze: „Pani Różańcowa z Fatimy, to Pani Różańca,

¹¹⁸ Tamże, s. 122.

¹¹⁹ Por. R. Fischer-Wollpert, *Leksykon papieży*, Kraków 1996, s. 170.

¹²⁰ L. Guerra, *Pio XII e Fatima (1876-1958)*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 340; także, H. Stadler, *Leksykon papieży i soborów*, Warszawa 1992, s. 265-267.

¹²¹ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 14.

¹²² Tamże, s. 15.

¹²³ L. Guerra, *Pio XII e Fatima (1876-1958)*, s. 340.

która zwyciężyła po Lepanto i Was będzie otaczać Swoją potężną pieczę¹²⁴. Poprzez modlitwę różańcową również sam Papież powierza siebie i całą swoją apostołską posługę – Matce Bożej z Fatimy¹²⁵.

Dnia 1 września 1939 r., w dniu napaści hitlerowskich Niemiec na Polskę, rozpoczyna się II wojna światowa¹²⁶. Przerażona tym faktem, siostra Łucja postanawia napisać osobisty list do papieża Piusa XII w sprawie poświęcenia Rosji Matce Bożej. W liście datowanym dnia 2 grudnia 1940 r., pisze pokornie następujące słowa: „Jeśli Wasza Świątobliwość uzna za słuszne dokonanie poświęcenia świata Niepokalanemu Sercu Maryi ze wspomnieniem Rosji, nakazując, ażeby w jedności z Waszą Świątobliwością uczynili to samo wszyscy biskupi świata, wówczas Pan obiecuje skrócić ostatecznie dni utrapień, które wyznaczył [...] dla ukarania narodów za ich grzechy”. Wyraziła na koniec osobistą prośbę o upowszechnienie w całym Kościele święta Niepokalanego Serca Maryi¹²⁷.

Ustosunkowując się do prośby siostry Łucji, papież Pius XII w orędziu radiowym skierowanym do Portugalii z okazji 25-tej rocznicy Objawień w Fatimie, dnia 31 października 1942 r. poświęca Niepokalanemu Sercu Maryi cały Kościół i ludzkość¹²⁸, jednakże, bez wyraźniejszego podkreślenia Rosji¹²⁹. Ostrożność ta, podyktowana roztropnością wynika z dwóch zasadniczych faktów. Po pierwsze, papież Piusa XII jest przekonany „że wymienienie Rosji w akcie poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi może wywołać szeroki rezonans w stosunkach dyplomatycznych pomiędzy Wielką Trójką, która wówczas tworzyła koalicję antyhitlerowską – do czego Papież nie chciał dopuścić. Po drugie, papież Pius XII składa obietnicę prezydentowi Stanów Zjednoczonych F. Roosveltowi, że nie potępi komunizmu w Rosji sowieckiej¹³⁰.

¹²⁴ „La Madonna del Rosario di Fatima, la Signora del Rosario che vinse a Lepanto, vi assisterà col suo potente patricinio”. Por. tamże.

¹²⁵ „Tanto raccomandato dalla Madonna di Fatima”. Por. tamże.

¹²⁶ Por. G. Kohn, *Encyklopedia wojen*, Warszawa 1998, s. 499-505; T. Jurga, *Obrona Polski 1939*, Warszawa 1990, s. 249-319.

¹²⁷ Cz. Ryszka, *Fatima, Objawienie*, s. 52; L. Guerra, *Pio XII e Fatima (1876-1958)*, s. 340.

¹²⁸ Por. M. Hesemann, *Das Fatima Geheimnis*, 110.

¹²⁹ Cz. Ryszka, *Godzina Fatima*, s. 70.

¹³⁰ Pius XII dał ciche przyzwolenie biskupom amerykańskim na „rozwodnienie” ostrych słów swego poprzednika zawartych w Encyklice *Divini Redemptoris*, co spowodowało wycofanie sprzeciwu – wpływowych wtedy – katolików amerykańskich i zgodę Kongresu na udzielenie przez USA pomocy Rosji. O swej polityce Papież sam stwierdził pisząc w liście do amerykańskiego ambasadora Myron Tylor: „Na prośbę Prezydenta Roosvelta, Watykan odstąpił od wszelkich polemik przeciwko reżimowi komunistycznemu, ale ta cisza zważająca na naszych sumieniach nie została zrozumiana przez liderów sowieckich, którzy kontynuują prześladowania Kościoła i wiernych w ZSSR i w krajach okupowanych przez wojska Armii Czerwonej. Niech Bóg sprawi, by pewnego dnia Wolny Świat nie żałował mego milczenia”. Frère Michel de la Sainte Trinité, *The Whole Truth about Fatima*, s. 149.

Papież świadomy powagi sytuacji, w jakiej znajduje się aktualnie cały świat, dnia 8 grudnia 1942 r. w Bazylice św. Piotra w Rzymie, ponownie odmawia akt poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi, mówiąc: „O Matko Miłosierdzia, wyproś nam u Boga pokój, a szczególnie te łaski, które mogą w jednej chwili nawrócić serca ludzkie, te łaski, które przygotowują, jedną i utrwalają pokój. Królowo pokoju, módl się za nami; daj światu pogrążonemu w wojnie pokój, do którego wzdychają narody; pokój oparty na prawdzie sprawiedliwości i miłości Chrystusowej. Usuń szczyk oręża, daj pokój duszom, aby w uspokojeniu i ładzie rozszerzyło się Królestwo Boże”¹³¹. Następnie, już w 1943 r. Papież wydaje zarządzenie zobowiązujące wszystkich biskupów do dokonania aktu poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi w swoich diecezjach, a w 1944 r. wyznacza święto Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w ostatnim dniu oktawy Wniebowzięcia, który przypada w kalendarzu liturgicznym w dniu 22 sierpnia¹³².

Papież mając jednak świadomość sytuacji politycznej w ówczesnym świecie, w tekście nowego aktu, delikatnie akcentuje sprawę dotyczącą Rosji, wprost mówiąc: „Daj pokój ludom, oderwanym przez błędy i niezgodę, zwłaszcza tym, którzy żywią do Ciebie szczególne nabożeństwo i u których nie było domu, gdzie nie znajdowały się na zaszczytnym miejscu twój czcigodny obraz [...]”¹³³. W zakończeniu tegoż aktu, Papież raz jeszcze wyraża wielkie pragnienie oddania siebie i całego świata Niepokalanemu Sercu Maryi, mówiąc: „[...] poświęcamy się na zawsze Tobie i Twemu Niepokalanemu Sercu, o Matko nasza i Królowo świata, aby miłość Twoja i opieka przyspieszały triumf Królestwa Bożego, aby wszystkie narody, pojednane ze sobą i z Bogiem, wysławiały Ciebie Błogosławioną i śpiewały wraz z Tobą od krańca do krańca ziemi wieczne »Magnificat« chwały, hymn miłości i wdzięczności Sercu Jezusowi, w którym jedynie mogą znaleźć Prawd, Życie i Pokój. Amen”¹³⁴.

Powyższy akt poświęcenia Kościoła i całego świata Niepokalanemu Sercu Maryi, dokonane przez Piusa XII dnia 31 października 1942 r., a później w diecezjach – pociąga za sobą zbawienne konsekwencje dla udręczonej wojną ludności i zapoczątkowuje koniec wojny¹³⁵. W tym czasie bowiem następuje cała seria klęsk wojsk niemieckich, japońskich i włoskich na wszystkich frontach II wojny światowej. Zdziwiającym jest fakt, że daty mówiące o klęskach

¹³¹ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 15.

¹³² Por. Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 69.

¹³³ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 15.

¹³⁴ Tamże, s. 15; cały tekst wystąpienia z dnia 31 X 1942 r. papieża Piusa XII jest przytoczony w języku angielskim. Zob. A. M. Martines, *Documents on Fatima and the Memoirs of Sister Lucia*, Porto 1984, s. 108-109.

¹³⁵ J. Orchowski, *Fatima*, s. 42.

wojsk powyższych państw, nakładają się z kalendarzem świąt i uroczystości Maryjnych. I tak, zaczynając od 2 lutego 1942 r. (święto Ofiarowania Pańskiego) – 300 tysięczna armia niemiecka pod dowództwem marszałka Friedricha von Paulusa kapituluje pod Stalingradem w Rosji Sowieckiej; 13 maja (rocznica pierwszego objawienia Matki Bożej w Fatimie) – Niemcy poddają się w Tunisie w północnej Afryce wojskom sprzymierzonym, w których skład wchodzi polska Brygada Strzelców Karpackich dowodzona przez gen. Kopalńskiego; 15 sierpnia 1943 r. (święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny) – Amerykanom i Anglikom poddaje się cała Sycylia; 8 września 1943 r. (święto Narodzenia Najświętszej Maryi Panny) – poddaje się cała Italia. Następnego roku, w 15 sierpnia 1944 r. (święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny) – alianci wchodzi do Tulu, a zachodnio-niemiecki front od strony południowej załamuje się i rozpoczyna się odwrót na całej linii frontu wojsk niemieckich. Również, na froncie działań politycznych warto wspomnieć, że w liturgiczne wspomnienie Imienia Najświętszej Maryi Panny, alianci ustalają granice polityczne powojennych Niemiec. Inny znamienity fakt mówi, że 12 października 1944 r. (wigilia ostatniego objawienia w Fatimie) – alianci przekraczają granice Niemiec. Jeszcze bardziej spektakularny fakt jest związany z kapitulacją faszystowskich Niemiec, którzy 8 maja 1945 r. (święto Michała Archanioła, patrona Niemiec, a jednocześnie w miesiąc poświęcony Maryi) – kapitulują ostatnie grupy wojsk niemieckich, dzięki czemu na froncie europejskim następuje koniec II wojny światowej; zaś 15 sierpnia 1945 r. (uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny) – przed Amerykanami kapituluje Japonia, co powoduje zakończenie działań militarnych na wszystkich frontach, a tym samym definitywne zakończenie II wojny światowej¹³⁶.

Ponadto, jak mówią świadectwa licznych niemieckich żołnierzy, w okresie II wojny światowej sami żołnierze mają wizje Matki Bożej, która między innymi zapowiada, że losy wojny rozstrzygną się między dwoma głównymi świętami Maryjnymi, co rzeczywiście spełnia się pomiędzy 8 grudnia 1942 r. a 15 sierpnia 1945 r.¹³⁷.

Odczytując zbieżność dat i ich głębszy sens znaczenia, można powiedzieć, że w istotny sposób akt papieża Piusa XII, wymiennie wpływa na zakończenie wojny. Wydaje się, że gdyby jednak ten akt został dokonany wcześniej, a ludzkość nawróciła się i zaprzestała obrażać Boga grzechami, to w świetle nauki płynącej z objawienia Matki Bożej w Fatimie, świat nie musiałby przeżywać gehenny wojennej, lecz cieszyłby się pokojem. Tymczasem staje się inaczej. Nadzieje nieba zostają zawiedzione, na skutek czego ludzkość musi za

¹³⁶ H. J. Kaczmariski, *Fatima i papież*, s. 16; Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 79-80; M. Hesse-mann, *Das Fatima-Geheimnis*, s. 112-114.

¹³⁷ R. Ukleja, *Ukazał się wielki znak na niebie*, Warszawa 1994, s. 13.

swoje grzechy pokutować poprzez doświadczenie okrucieństwa straszliwej wojny. Ten wymowny w treści fakt, powinien stanowić dla ludzkości nadzwyczajną lekcją przestrogi na przyszłość. Dlatego też, orędzie fatimskie nie ogranicza się tylko do pierwszej połowy XX stulecia, lecz obejmuje także czasy przyszłe. Wszystkie te nadzwyczajne wydarzenia, które ściśle związane są z Objawieniami w Fatimie, wprost prowadzą do zakończenia II wojny światowej. Ten logiczny związek wydarzeń historycznych, z całą mocą potwierdza prawdziwość słów Matki Bożej w Fatimie, skierowanych do dzieci. Stąd zadziwiające jest to, że przełomowe daty w rozgromieniu niemieckiego faszyzmu są zawsze powiązane z datami świąt Maryjnych. Konkludując, można powiedzieć, że mamy do czynienia z nadzwyczajną zbieżnością, która może być tylko wytłumaczona i zarazem zrozumiała, gdy odniesiemy ją do wcześniejszych wydarzeń w Fatimie¹³⁸.

Po zakończeniu II wojny światowej, papież Pius XII nadal swoją posługę apostołską – w sposób bardzo wyraźny – wiąże z Fatimą. Dla upamiętnienia trzechsetlecia rocznicy wydania aktu poświęcenia Portugalii Niepokalanemu Sercu Maryi przez króla Jana IV, legat papieski kard. Aloiso Masella dokonuje dnia 13 maja 1946 r., w Fatimie koronacji znajdującej się tam figury Matki Bożej – Królowej Świata. Z tej okazji, papież w radiowym orędziu skierowanym do zgromadzonych na uroczystości koronacyjnej w dalekiej Portugalii, mówi: „Przywiodła was tu gorąca, dziękczynna miłość, której chcieliście nadać kształt, którą chcieliście wyrazić w pełnej treści, symbolicznej formie jej drogoceńnej korony. Jest ona owocem waszej hojności i tylu poświęceń, dzięki którym mogliśmy rękami naszego kardynała – legata dokonać koronacji cudownej figury”¹³⁹.

Bardzo znamienym, a zarazem ważnym wydarzeniem dla Kościoła katolickiego w aspekcie znaczenia objawień fatimskich jest przemówienie legata papieskiego, kard. Fryderyka Tedeschini’ego¹⁴⁰ skierowane do miliona pielgrzymów zgromadzonych w sanktuarium fatimskim w dniu 15 października 1951 r. Kardynał Fryderyk Tedeschini między innymi mówi do obecnych pielgrzymów: „Niemniej chcę na moją osobistą odpowiedzialność powiedzieć moim nowym i dawnym portugalskim przyjaciółom powiedzieć i wszystkim tu zgromadzonym pielgrzymom o sprawach nadzwyczajnych, że i inne osoby widziały cud słońca poza Fatimą, a mianowicie po latach w Rzymie. Czy to było wynagradzającym znakiem Bożej aprobaty z nieba za ogłoszenie dogmatu Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny? Czy było świadectwem, że cud w Fatimie ma związek z centrum, z głową Kościoła katolickiego? Wszystkie trzy sprawy

¹³⁸ Por. tamże, s. 15.

¹³⁹ Tamże, s. 16.

¹⁴⁰ AAS 44 (1952), s. 508 i 510.

razem. W dniach 30 X 1950, 31 X 1950, 1 XI 1950 i 8 XI 1950 r. w oktawę uroczystości Wszystkich Świętych, w dniu, w którym Ojciec św., jak zwykle po południu o godzinie 16.00, obecny był w ogrodach watykańskich i patrzył na słońce. I oto nagle na jego oczach powtórzył się cud z doliny fatimskiej z dnia 13 X 1917 roku¹⁴¹.

Na zakończenie roku świętego, papież Pius XII raz jeszcze przemawia przez radio w Fatimie, sławiąc łaskawość i dobroć Dziewicy Niepokalanej, która raczyła ujawnić światu swoją wolę i wziąć go w swoją szczególną opiekę¹⁴².

Innym ważny aktem dokonany przez papieża Piusa XII dotyczącym Objawień Fatimskich jest list apostolski *Sacro vergente anno*, wydany w uroczystość świętych Cyryla i Metodego¹⁴³, a skierowany do ludów rosyjskich w dniu 7 lipca 1952 r. W Liście tym Papież między innymi mówi: „Umiłowanym ludom Rosji pozdrowienie i pokój w Panu! Kiedy do szczęśliwego zakończenia zbliżał się Rok Święty, w którym za zrządzeniem Bożej Opatrzności ogłosiliśmy, że Matka Boża, Dziewica Maryja z ciałem i duszą została wzięta do nieba, nieliczni ludzie ze wszystkich stron świata wyrazili swą najgorętszą radość; wielu z nich – przesyłając listy wdzięczności – prosiło o poświęcenie całego ludu rosyjskiego, przygniecionego dziś tak wielkim cierpieniem, Niepokalanemu Sercu Maryi Dziewicy. Przyjęliśmy tę prośbę z najwyższym zadowoleniem [...]”¹⁴⁴. I dalej Papież pisze: „Aby zaś nasze i wasze gorące modlitwy zostały szybko wysłuchane i aby wam dać szczególny znak naszego szczególnego uczucia, tak jak zaledwie przed kilku laty poświęciliśmy cały rodzaj ludzki Niepokalanemu Sercu Maryi, Matki Bożej – tak dziś poświęcamy i oddajemy temu Niepokalanemu Sercu w szczególny sposób wszystkie ludy Rosji, z mocną nadzieją, że dzięki potężnemu wstawiennictwu Maryi Dziewicy spełniają się pragnienia, które dzielimy wespół z wami i z wszystkimi ludźmi dobrej woli, pragnienie prawdziwego pokoju, braterskiej zgody i wolności, która jest prawem wszystkich, a przede wszystkim Kościoła”¹⁴⁵.

Analizując wydarzenia z dziejów świata na tle Orędzia Fatimskiego, możemy powiedzieć, iż niespełna rok od wydania aktu, w Związku Sowieckim w marcu 1955 r. umiera Józef Stalin i od tego momentu rozpoczynają się

¹⁴¹ Por. „L'Osservatore Romano” z dnia 14. X. 1951; także, W.T. Walsh, *Our Lady of Fatima*, New York 1954, s. 248; M. Hesemann, *Das Fatima-Geheimnis*, s. 122-123; także, por. A. Socci, *Tajemnice Jana Pawła II*, Kraków 2009, s. 90-91.

¹⁴² Por. AAS 43(1951) s. 800-802.

¹⁴³ „Pius XII himself decided to consecrate Russia to the Immaculate Heart of Mary. This act took place on July 7, 1952, on the feast of Saints Cyril and Methodius apostles of the Slavic people”. A. M. Martines, *Documents on Fatima*, s.110.

¹⁴⁴ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 17; por. S. de Fores, *Maria nuovissimo dizionario*, t. I., Bolgna 2006, s. 708; M. Hesemann, *Das Fatima-Geheimnis*, s. 123.

¹⁴⁵ Tamże.

głębokie przemiany polityczne w Związku Radzieckim. Równolegle do rodzących się politycznych przemian, które obejmują liczne kraje zdominowane przez Związek Radziecki, papież Pius XII ustanawia święto Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, ustalając je na dzień 22 sierpnia, w ostatnim dniu oktawy Wniebowzięcia¹⁴⁶. Obecnie w tym dniu obchodzimy święto Matki Bożej Królowej, a święto Niepokalanego Serca NMP obchodzi się w sobotę po Uroczystości Najświętszego Serca Pana Jezusa¹⁴⁷.

2.3. Jan XXIII

Po śmierci papieża Piusa XII, nowym papieżem zostaje wybrany 28 października 1958 r., kardynał Angelo Giuseppe Roncalli, który przyjmuje imię Jana XXIII (1958-1963)¹⁴⁸. Stosunek nowo wybranego Papieża do zagadnień fatimskich jest bardzo pozytywny. Co więcej, Papież dostrzega w Fatimie źródło ponownego odrodzenia Kościoła katolickiego, a wraz z nim całego świata. Jako patriarcha Wenecji, kard. Angelo Roncalli odwiedza osobiście Fatimę 13 maja 1956 r.¹⁴⁹, gdzie sprawuje Mszę św., podczas której, w czasie homilii wypowiada znamienne słowa: „Chcę powtórzyć to raz jeszcze – w imieniu własnym i tego tłumu pielgrzymów przybyłych tu z tak wielu krajów: Pani Fatimska, Mocą Twego Nieskalanego Serca wyjednaj u Swego Syna Jezusa – źródła wszelkich łask, łaskę sprawiedliwości, miłosierdzia i pokoju!”¹⁵⁰. Powyższe słowa kard. Angelo Roncalli, jak również sam fakt jego wizyty w Fatimie sprawiają, że trzy lata później, kiedy patriarcha Wenecji zostaje wybrany na urząd papieża – do sanktuarium fatimskiego udają się z pielgrzymką liczni kardynałowie Kurii Rzymskiej, zapoznając się z teologicznym sensem przesłania Matki Bożej Fatimskiej¹⁵¹.

Jan XXIII dostrzega w Fatimie wielką wiosnę Kościoła, to wielkie przekonanie wyraża słowami: „Cova da Iria są niewyczerpanym źródłem łaski

¹⁴⁶ Cz. Ryszka, *Fatima, Objawienie*, s. 52.

¹⁴⁷ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 18.

¹⁴⁸ Por. A. Apostoli, *Fatima for today. The urgent marian message of hope*, San Francisco 2010, s. 177.

¹⁴⁹ Por. L. Gonzaga da Finseca, *Le meraviglie di Fatima*, s. 212.

¹⁵⁰ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 18.

¹⁵¹ „Durante il pontificato di Giovanni XXIII presiedettero i grandi pellegrinaggi annuali il nunzio apostolico a Lisbona, D. Giovanni Panico (ottobre 1959), il cardinale Traglia, vicegestore della diocesi di Roma (maggio 1961), il cardinale Francesco Roberti, prefetto del Supremo Tribunale della Segnatura apostolica (maggio 1962) e, il 13 maggio 1963, il cardinale Arcadio Larraño, prefetto della Congregazione dei Riti”. L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, [w:] *Enciclopedia do Fatima*, s. 187.

i cudem, które się rozprzestrzenią na całą Portugalię i rozciągną się na cały Kościół i świat¹⁵². Myśl tą Papież wypowiada wielokrotnie w czasie różnych spotkań z wiernymi, mówiąc do nich o chrześcijańskiej nadziei, która na nowo narodziła się w Fatimie¹⁵³. Przykładem tego są jego audyencje środowe, w czasie których wielokrotnie opowiada wiernym o swojej wizycie w Fatimie i wyjaśnia akt osobistego poświęcenia Niepokalanemu Sercu Maryi¹⁵⁴. W podobnym duchu Papież wypowiada się również w swoim liście apostolskim skierowany do Akcji Katolickiej w Portugalii, w którym stwierdza, że „[s]anktuarium Fatimskie jest drogą jego sercu i zawsze zachowuje miłe i ciepłe wspomnienia ze swojej wizyty w nim¹⁵⁵. Zaś w liście apostolskim *Qui huius speculi*, napisanym w dniu 25 marca 1959 r., ogłasza Matkę Bożą Fatimską jako Patronkę diecezji San Domenico del Nove w Argentynie¹⁵⁶. Trzy lata później, tj. dnia 12 grudnia 1962 r., Papież wydaje zgodę na obranie sobie za Patrona – Matkę Bożą Fatimską – diecezji Propià w Brazylii¹⁵⁷. Zaś dzień później, 13 grudnia 1962 r w Konstytucji apostolskiej *Miris modis*, Papież ogłasza Matkę Bożą Fatimską, główną Patronką diecezji di Leiria w Portugalii¹⁵⁸.

W swojej pierwszej encyklice *Ad Petri Cathedram* skierowanej do Kościoła dnia 29 czerwca 1959 r. w uroczystość święta apostołów Piotra i Pawła¹⁵⁹, papież Jan XXIII wyraźnie nawiązuje do aktu poświęcenia całego świata i Kościoła Niepokalanemu Sercu Maryi¹⁶⁰, dokonanego już przez Piusa XII w 1942 r.¹⁶¹. Ponadto, Papież w pełni aprobuje ideę „Pellegrinaggio delle Meraviglie”¹⁶² i błogosławi figurze Matki Boskiej Fatimskiej na szlaki Jej odwiedzin we

¹⁵² Por. „La »Cova da Iria« é una fonte inesaurire di grazie e di prodigi che si diffondono a torrenti sul Portogallo e di lì si estendono sulla Chiesa Universale e sul mondo intero”. L. Gonzaga da Finseca, *Le meraviglie di Fatima*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 212; G. Cionchi, *Le aspirazioni di Fatima*, Roma 2002, s. 241.

¹⁵³ “Pope John XXIII said That Fatima is the center of all Christian hopes”. <http://www.fatimacrusader.com/olua/pdf/olua.pdf>.

¹⁵⁴ L. Gonzaga da Finseca, *Le meraviglie di Fatima*, s. 212.

¹⁵⁵ W liście tym napisanym w bardzo serdecznym i osobistym tonie, papież pisze, że “[...] il Santuario di Fatima, sempre caro al nostro cuore e del quale conserviamo i migliori e dolci ricordi”. Cyt. za: L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 187.

¹⁵⁶ Por. Tamże.

¹⁵⁷ Por. L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 187.

¹⁵⁸ “Finalmente nella Costituzione „Miris modis” del 13 dicembre 1962 proclama la Vergine di Fatima patrona principale della diocesi di Leiria”. Zob. L. Gonzaga da Finseca, *Le meraviglie di Fatima*, s. 212; G. Cionchi, *Le aspirazioni di Fatima*, Roma 2002, s. 242.

¹⁵⁹ L. Algisi, *Jan XXIII*, Warszawa 1965, s. 261.

¹⁶⁰ W tekście encykliki czytamy: „[...] przez wstawiennictwo Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju, Której Niepokalanemu Sercu nasz poprzednik poświęcił cały rodzaj ludzki”. Cyt. za: T. Tindal-Robertson, *Krew i nadzieja*, 86.

¹⁶¹ Por. H. J. Kaczmarek, *Fatima i papieże*, s. 18.

¹⁶² L. Gonzaga da Finseca, *Le meraviglie di Fatima*, s. 212.

wszystkich diecezjach Włoch, które mają się odbyć w 1959 r.¹⁶³. Jej zwieńczeniem jest uroczysty akt poświęcenia kraju Niepokalanemu Sercu Najświętszej Maryi Panny, dokonany za osobistą aprobatą papieża Jana XXIII w dniu 13 września 1959 r.¹⁶⁴. Korzystając z powyższej okazji, Jan XXIII przekazuje drogą radiową przesłanie do katolików Portugalii z okazji rozpoczęcia działalności ruchu Chrystusa Króla w miejscowości Almada. W ciągu czterech lat swojej pontyfikatu Papież oficjalnie wypowiada się w sprawie Fatimy około dziesięciu razy¹⁶⁵.

Wobec groźby wojny atomowej pomiędzy Wschodem i Zachodem, za zgodą papieża Jana XXIII, episkopat portugalski zwołuje nocne czuwanie z 12 na 13 października 1962 r. w Fatimie. Na czuwaniu w sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej wspólnej modlitwie różańcowej, wzięło udział ponad milion pielgrzymów z całej Portugalii i świata.

Wielkim wydarzeniem jest także fakt ustanowienia przez Papieża w dniu 13 grudnia 1962 r., święta Matki Różańcowej z Fatimy. Niecały rok później, z okazji obchodów ustanowionego Święta, dnia 13 maja 1963 r., kard. Arcadio Maria Larraona jako legat papieski i dawny prefekt Kongregacji ds. Obrzędów, wygłasza podniosłe przemówienie skierowane do kapłanów całego świata, w którym między innymi mówi: „Spoczywa na nas, bracia, odpowiedzialność za przekazywanie duszom niewyczerpalnych skarbów i bogactw duchowych ukrytych w orędziu fatimskim. Fatima jest żywym wypełnieniem Ewangelii przypominanej nam tu przez Matkę Bożą [...]. Zaprawdę, nigdy nie byliśmy świadkami nadprzyrodzone manifestacji Matki Najświętszej o tak głębokiej treści duchowej jak ta w Fatimie ani nie spotkaliśmy objawienia, które przekazałoby nam orędzie tak jasne, tak macierzyńskie, tak głębokie [...]. Chciałbym zachęcić was na nowo do głębokiego wniknięcia w duchowe bogactwo orędzia, które przekazała nam Maryja. [...] Żyćcie nim i sprawcie, by żyli nim inni”¹⁶⁶.

Analizując odniesienie papieża Jan XXIII do zagadnień fatimskich, można zauważyć, że pomimo bardzo pozytywnego ustosunkowania się do ich kwestii¹⁶⁷, papież zachowuje jednak pewien dystans. Jego wyrazem jest podjęta decyzji,

¹⁶³ Tamże.

¹⁶⁴ “Il 13 settembre 1959 tutti i vescovi italiani consacrarono solennemente l’Italia al Cuore Immacolato di Maria”. Zob. Archiwum autora, 101/AA.

¹⁶⁵ “Giovanni XXIII pronunciò decime di discorsi, messaggi, scritti, »brevi«, lettere, telegrammi, concessioni, omelie”. L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 189.

¹⁶⁶ Tindal-Robertson T., *Krew i nadzieja*, 87; także. Por. L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 188.

¹⁶⁷ “La Santissima Vergine di Fatima che, mentre una furiosa guerra soggiogava quasi tutto il mondo, apparve con umana benignità a tre bambini, attrae sempre più devoti, ofrendo loro i favori del suo amore materno”. Cyt. za L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 189.

w której Papież przekazuje do rozpatrzenia „Orędzie Fatimskie” swojemu następcy, zaś list siostry Łucji nakazuje zamknąć w sejfie Świętego Oficjum¹⁶⁸.

W tym miejscu, wartym zauważenia jest fakt, że w okresie trwania Soboru Watykańskiego II, Stolica Apostolska 8 lutego 1960 r. wydaje oficjalny komunikat w sprawie „Trzeciej Tajemnicy Fatimskiej”, jednoznacznie stwierdzając, że Kościół dobrze zna objawienia fatimskie, jednak nie chce wziąć odpowiedzialności, ani podjąć się sprawdzeniu słów, jakie zostały przekazane trzem pastuszkom Matkę Bożą¹⁶⁹. Ponadto, wykorzystując portugalską agencję informacyjną, Watykan wysłała lakoniczny komunikat, w którym stwierdza, że „[...] jest prawdopodobne, że Trzecia Tajemnica Fatimska nigdy nie będzie opublikowana. Wiarygodne źródła w watykańskich wysokich kręgach zadeklarowały przedstawicielom Agencji UPI, że jest możliwe, iż list nigdy nie będzie otworzony. [...] Jest całkiem prawdopodobne, że Tajemnica Fatimska pozostanie na zawsze, absolutnie i całkowicie zaklejona”¹⁷⁰.

Specjaliści badający objawienie fatimskie – zarówno z czasów Soboru Watykańskiego II, jak też czasów współczesnych – stwierdzają zgodnie, że komunikat ten jest nadany z osobistego polecenia Jana XXIII, który rzeczywiście zdecydował o nie ujawnianiu „Trzeciej Tajemnicy”. Decyzja o odłożeniu Tajemnicy *ad acta* potwierdzona jest w liście Papieża skierowanym do pielgrzymów na światowy dzień modlitwy w Fatimie dnia 13 października 1960 r.¹⁷¹.

W czasie pontyfikatu Jana XXIII, w dniu 24 października 1962 r., całym światem wstrząsnął kryzys kubański, który potencjalnie mógł się przerodzić w otwarty konflikt nuklearny pomiędzy Stanami Zjednoczonymi, a Związkiem Sowieckim¹⁷². Na Kubie, opanowanej i rządzonej przez komunistów Fidela Castro, Związek Sowiecki instaluje wyrzutnie rakiet, które uzbrojone w ładunki nuklearne stanowiły bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych. Wówczas, wobec ultimatum Amerykanów, nagle cały świat staje na

¹⁶⁸ “Sappiamo, infatti, che Giovanni XXIII si trovava a Castelgandolfo il 17 agosto 1959 quando ricevette dalle mani di monsignor Philippe, allora funzionario del Sant’Uffizio, la lettera contenente il terzo segreto e che la lesse in presenza del Cardinale Ottaviani, Prefetto del Sant’Uffizio, il quale attestò che, dopo la lettura, il Papa collocò la lettera contenente il terzo segreto »in uno di quegli archivi che sono come un pozzo profondissimo e oscuro, nel fondo del quale le carte cadono e nessuno può vederle più« ”. Por. *Archivum autora*, 101/AA.

¹⁶⁹ “18 febbraio 1960 si apprese improvvisamente da un semplice comunicato stampa della Santa Sede che il terzo segreto di Fatima non sarebbe stato rivelato. In tale comunicato si diceva: »Benché la Chiesa riconosca le apparizioni di Fatima, essa non desidera assumersi la responsabilità di garantire la veridicità delle parole che i tre pastorelli dissero che furono indirizzate loro dalla Vergine Maria« ”. Por. *Archivum autora*, 101/AA.

¹⁷⁰ L. Maziałkowski, *Fatima – aktualność przesłania i konsekwencje niesubordynacji*, „Bibula – Pismo niezależne”, Washington, DC, 20 (2005), s. 28.

¹⁷¹ Tamże.

¹⁷² Por. M. Hesemann, *Das Fatima-Geheimnis*, s. 138-139.

krawędzi wojny, która mogłaby zapoczątkować III wojnę światową¹⁷³. Wobec tej sytuacji, tak zaognionej i niebezpiecznej, w stosunkach pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Sowieckim, papież Jan XXIII podejmuje się osobistej interwencji u przywódców supermocarstw: prezydenta USA Johna F. Kennedy'go i premiera Związku Radzieckiego Nikity Siergiewicz Chruszczowa, która przynosi pełny sukces¹⁷⁴. Niektórzy autorzy prac dotyczących Fatimy podają, że w memorandum papieża Jana XXIII znalazł się akapit zaczerpnięty z „Orędzia Fatimskiego”, a ściślej z jego „Trzeciej” części, która wówczas publicznie nie była jeszcze ujawniona¹⁷⁵.

W przeszło pół roku po otwarciu Soboru Watykańskiego II, i w niecałe dwa miesiące po wydaniu Encykliki *Pacem in terris*, papież Jan XXIII umiera 3 czerwca 1963 r. – nie wypełniwszy żądań Matki Bożej. Co więcej, ostatniemu świadkowi objawienia zabrania wypowiadania się na temat treści „Trzeciej Tajemnicy”, którą sam chowa w sejfie watykańskiej Kongregacji Świętego Oficjum¹⁷⁶.

2.4. Paweł VI

Po świętym Janie XXIII, papieżem zostaje kardynał Giovanni Battista Montini, który przyjmuje imię Pawła VI (1963–1978)¹⁷⁷. Powszechnie istnieje przekonanie, że zaraz na początku swojego pontyfikatu, papież Paweł VI zapoznaje się w całości z treścią „Orędzia Fatimskiego”. Dokonuje tego, dnia 21 czerwca 1963 r., podczas trwania obrad Soboru Watykańskiego II. Zapoznanie się z treścią „Orędzia Fatimskiego”, wzbudza w świadomości Papieża głębokie przekonanie, że Kościół katolicki dotyka poważny kryzys. Zagrożenie to Papież określa jako „samozagładę Kościoła” i ostrzega, że również „swąd szatana dostał się do wnętrza Kościoła”¹⁷⁸.

¹⁷³ Por. Cz.. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 85.

¹⁷⁴ L. Guerra, *Giovanni XXIII e Fatima (1881-1963)*, s. 188-189.

¹⁷⁵ Por. H. J. Kaczmarski, *Fatima i papieże*, s. 19-20; por. W. Mysiek, *Spoleczno-polityczna doktryna Kościoła papieży, Jana XXIII i Pawła VI*, Warszawa 1981, s. 409–413.

¹⁷⁶ L. Maziałkowski, *Fatima – aktualność przesłania*, s. 28.

¹⁷⁷ Chcąc scharakteryzować pontyfikat papieża Pawła VI, można powiedzieć, że był to pontyfikat jednym wielkim wołaniem współczesną ludzkość o pokój. „Paolo VI rinnova la consacrazione di ‘tuttoil genere umano alla protezione della Regina del cielo’, con refiremento a Fatima e al CuoreImmacolato di Maria. Manca un accento alla Russia per rispetto agli osservatori russi invitati al concilio. Evento do vasta portata storica é giudicato il pellegrinaggio di Paulo VI a Fatima il 13 maggio 1917 su invite dell’episcopato portoghese. La finalitá religiosa è posta in primo piano perché il papa intende ‘invocare l’intercessione di Maria a favore della pace interna della Chiesa, della pace civile e sociale nel mondo, la pace dell’humanità’”. S. de Fores, *Maria nuovissimo dizionario*, s. 708.

¹⁷⁸ “Through some crack the smoke of satan has entered into the temple of God: the doubt, uncertainty, the problematic, the inquietude, the dissatisfaction occur daily [...] We would have be-

Papież Paweł VI świadomy poważnych trudności, jakie pojawiły się przed Ojcami soborowymi, dnia 14 września 1964 r. – w chwili rozpoczęcia trzeciej sesji Soboru Watykańskiego II, zwraca się z prośbą do wszystkich uczestników, aby zaufali pomocy Najświętszej Dziewicy Maryi. Sytuacja wydaje się być dosyć trudna, bowiem wśród zebranych członków Soboru są podzielne zdania, co do formy dokumentu poświęconego Matce Bożej. Jedni, opowiadają się za osobnym dokumentem, zaś inni są zwolennikami zapisania dokumentu w formie jednego z rozdziałów Konstytucji Dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium*. Po długiej dyskusji, ojcowie soborowi podejmują decyzję wyboru drugiego rozwiązania. I tak, 21 listopada 1964 r., w święto ofiarowania Najświętszej Maryi Panny – trzecia sesja kończy się zatwierdzeniem Konstytucji *Lumen gentium* wraz z rozdziałem dotyczącym Matki Bożej. W tym samym dniu, podczas uroczystości w bazylice Santa Maria Maggiore w Rzymie, papież Paweł VI ogłasza Maryję Matką Kościoła¹⁷⁹ i odnawia akt zawierzenia, ten sam, który został złożony przez Piusa XII dnia 31 października 1942 r. W związku z dokonanym aktem, Papież uznaje za „szczególnie stosowne” wysłanie dnia 13 maja 1965 r. specjalnej delegacji do Fatimy, na czele z kard. Fernandem Cento, w celu przekazania tamtejszemu sanktuarium różę wraz z napisem: „Ojciec Święty Paweł VI, wzywając opieki Matki Bożej nad całym Kościołem, ofiarując złotą różę sanktuarium w Fatimie, 13 maja 1965”¹⁸⁰.

Należy jednak zauważyć, że pomimo stosownej okazji jaką stwarza Sobór Watykański II (tj. obecność wszystkich biskupów), papież Paweł VI nie dokonuje kolegiального poświęcenia Rosji i całego świata – o co prosi Matka Boża w objawieniach fatimskich.

Papież mając na uwadze wielki dzień jubileuszowy 50. rocznicy pierwszego objawienia się Matki Bożej w Fatimie, listem z dnia 15 kwietnia 1967 r. mianuje swojego legata *a latere* w osobie kard. Józefa da Costa Nunes. List nominacyjny staje się pieśnią pochwalną Ojca świętego na część Błogosławionej Dziewicy i sanktuarium fatimskiego¹⁸¹. Dnia 3 maja 1967 r. papież Paweł VI na audyencji środowej w bazylice św. Piotra, w obecności tysięcy zgromadzonych pielgrzymów ze wszystkich kontynentów, a także dużej grupy pielgrzymów z Portugalii i przedstawicieli ambasady portugalskiej z Rzymu, oświadcza, że „[d]zisiejsze krótkie przemówienie, jakie w zwykłym miewać podczas co-

lieved that the day after the Council would be a day of sun for the Church. But we have found new storms. We seek to dig new abysses in place of filling them up”. Pope Paul VI, *Discourse of June 29, 1972*, [w:] *Directives from heaven*, Friday September 8, 2000, vol. 7, nr 127.

¹⁷⁹ Por. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 181.

¹⁸⁰ T. Tindal-Robertson, *Krew i nadzieja*, s. 89; także, G. Cionchi, *Le apparizioni di Fatma*, s. 230.

¹⁸¹ Por. AAS 59 (1967) s. 484-487.

tygodniowych audiencji generalnych, zostanie ograniczone do tego, aby wam pierwszym podać wiadomość o naszej zamierzonej pielgrzymce do Fatimy, którą pragniemy przedsięwziąć w tym celu, aby uczcić Największą Dziewicę i Matkę Maryję, i aby wybłagać Jej pośrednictwo i Jej wstawiennictwo w sprawie pokoju w Kościele i na całym świecie [...]”¹⁸².

Paweł VI w dniu 13 maja 1967 r., a więc w 50-lecie pierwszego Objawienia Matki Bożej – przybywa do Fatimy i w tym samym dniu wydaje adhortację apostolską *Signum Magnum*, w której wzywa wszystkich do osobistego ponowienia poświęcenia się Niepokalanemu Sercu Maryi¹⁸³. Głównym celem wizyty Papieża w sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej jest gorąca prośba skierowana do Pani Niebieskiej o pokój dla całego świata. Potwierdzeniem tego są słowa Papieża: „Właściwy sens tej podróży polega na tym, aby dzisiaj znowu z jeszcze większą pokorą i pobożnością prosić należy o pokój!”¹⁸⁴, które wypowiada w obecności kilku kardynałów, ponad stu biskupów i ponad miliona wiernych¹⁸⁵.

Papież Paweł VI wiąże swoją wizytę w Fatimie z własną wizją braterstwa pomiędzy narodami i możliwością szukania rozwiązań pokojowych na drodze dialogu i negocjacji¹⁸⁶. Te obie drogi, Papież pragnie zawierzyć „mądrości Chrystusa”¹⁸⁷. Wyraz temu daje w niniejszych słowach wypowiedzianych w języku portugalskim: „Wszzechmogący, Wieczny Boże, Panie życia i śmierci, choroby i zdrowia, za wstawiennictwem Naszej Umiłowanej Pani z Fatimy, która tu od 50 lat w tej błogosławionej Cova da Iria wielkodusznie udziela macierzyńskiej pomocy i macierzyńskiej opieki swoim dzieciom, które cierpią na duszy i na ciele, prosimy Cię, abys okazał moc swojej obecności tym wszystkim cierpiącym, który naśladowując wiarę tych, których Ty w swoim ziemskim życiu na drogach Palestyny spotykałeś i uzdrawiałeś oraz udzielałeś im pomocy i pociech Twojego miłosierdzia. Amen”¹⁸⁸.

Mówiąc o pielgrzymce papieża do Fatimy, wartym odnotowania jest także pewne wydarzenie związane z figurą Matki Bożej Fatimskiej. Mianowicie, kiedy Papież zbliża się do figury Matki Bożej Fatimskiej, którą jego poprzednik Pius XII ukoronował dnia 13 maja 1946 r. przez swojego kardynała-legata

¹⁸² J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 139; por. także, L Guerra, *Paolo VI a Fatima (1897-1978)*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 320.

¹⁸³ H. J. Kaczmarowski, *Fatima i papieże*, s. 20; por. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 137-150; tekst oryginalny por. AAS 59 (1967) s. 465-475.

¹⁸⁴ Tamże.

¹⁸⁵ Por. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 138.

¹⁸⁶ Por. W. Mysłek, *Spoleczno-polityczna doktryna Kościoła papieży Jana XXIII i Pawła VI*, Warszawa 1981, s. 279-283.

¹⁸⁷ G. Cionchi, *Le apparizioni di Fatma*, Camerata Picena 2002, s. 233.

¹⁸⁸ J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 149.

Alojzego Masellę¹⁸⁹ – pragnie włożyć w dłonie Maryi srebrny różaniec. Jednakże, nie mogąc tego uczynić, kładzie go u Jej stóp pomiędzy dwa białe gołąbki, będące symbolami czystości i pokoju. Następnie w wielkim skupieniu, klęcząc przed figurą, Papież oddaje się osobistej modlitwie przez dłuższą chwilę¹⁹⁰.

Należy podkreślić, że pielgrzymka do Sanktuarium fatimskiego bardzo zapada w sercu Papieża. Daje temu wielokrotnie wyraz w kolejnych latach swojego pontyfikatu. Papież bardzo często podkreśla żywą wiarę portugalskiego ludu. Dowodem jego wielkiej sympatii i miłości do Portugalczyków jest fakt, wysłania – w sześćdziesiątą rocznicę objawień – legata w osobie kardynała Humberto Medeiros na uroczystości fatimskie 13 maja 1977 r.¹⁹¹.

Należy zauważyć, że powyższa pielgrzymka papieża Pawła VI do sanktuarium Matki Bożej w Fatimie, pozostawia wielkie wrażenie również w całym świecie chrześcijańskim. Wynika to z faktu, iż w pielgrzymce tej Papież skupia się na wielkim przesłaniu skierowanym do ludzi wierzących, którym jest wezwanie do modlitwy różańcowej z prośbą o pokój na świecie¹⁹². Warto także dodać, że podczas pielgrzymki papieża Pawła VI, dochodzi do krótkiego spotkania – po zakończeniu Mszy świętej – z ostatnią, wówczas jeszcze żyjącą wizjonerką siostrą Łucją. Ojciec święty obdarowuje siostrę różańcem i medalikiem, zaś ona ze swojej strony przekazuje Papieżowi pudełko z korporalem, bielizną na kielich i pałąk, które to rzeczy sama zrobiła oraz kartkę z duchowym wiankiem modlitw i ofiar wszystkich sióstr jej konwentu. Wizjonerka wyraża życzenie, aby móc na chwilę porozmawiać z papieżem, celem przekazania jemu usilnej prośby Matki Bożej. W odpowiedzi na tę prośbę Papież z życzliwością kieruje do Siostry słowa: „To jest teraz niemożliwe, moja córko. To, co chcesz powiedzieć, przekaz swojemu biskupowi i słuchaj go we wszystkim”¹⁹³. Powyższe słowa Papieża, siostra Łucja przyjmuje w duchu pokory. Następnie, papież rozmawia z rodzeństwem zmarłych Hiacynty i Franciszka oraz Łucji. Wówczas, do papieża zbliża się 61-letni Jao Marto, brat Hiacynty i Franciszka oraz 77-letnia siostra Łucji, Maria dos Anjos¹⁹⁴.

2.5. Jan Paweł I

Następcą papieża Pawła VI zostaje wybrany kard. Albino Luciano, patriarcha Wenecji, który jako papież Jan Paweł I (1978)¹⁹⁵, sprawuje urząd zale-

¹⁸⁹ Por. AAS 38 (1946) s. 264.

¹⁹⁰ Por. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 150.

¹⁹¹ Por. L. Guerra, *Paolo VI a Fatima (1897-1978)*, s. 321.

¹⁹² Tamże, s. 130.

¹⁹³ Tamże, s. 150.

¹⁹⁴ Tamże.

¹⁹⁵ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 20.

dwie 33 dni. Należy zauważyć, że wybór nowego Papieża przypada na dzień 26 sierpnia, w którym przypada Uroczystość Matki Bożej Częstochowskiej – a więc jest to dzień Maryi.

Kardynał Albino Luciano jeszcze w okresie piastowania urzędu Patriarchy Wenecji – po raz pierwszy publicznie wypowiada się o Fatimie w katedrze weneckiej dnia 6 stycznia 1977 r., z okazji sześćdziesięciolecia objawień Matki Bożej¹⁹⁶. Wypowiedź powyższą, kilka miesięcy później, odnotowuje tygodnik „Voz de Fatima”. W następstwie tego wydarzenia, Kardynał Albino Luciano osobiście nawiedza parę miesięcy później tj. 10 lipca sanktuarium w Fatimie. Podczas sprawowanej Mszy św. wygłasza okolicznościowe kazanie, w którym zwraca się do wiernych z apelem o gorliwe wypełnianie przesłania zawartego w Fatimskim Orędziu Maryi, tj. podjęcie pokuty i modlitwy, a w sposób szczególny codzienne odmawianie modlitwy różańcowej¹⁹⁷. W tym dniu Kardynał spotyka się również z siostrą Łucją, z którą rozmawia przez dłuższy czas. Spotkanie to bardzo głęboko zapada w sercu ówczesnego jeszcze Kardynała, o czym napisze później Ricardo de la Cievay de Hoces, autor książki „El diario secreto de Juan Pablo I”, z którym Albino Luciano – jako późniejszy Papież – dzieli się swoimi przeżyciami. Autor książki, przytaczając osobisty kalendarz papieża Jana Pawła I, pod datą 21 września 1978 r. – na osiem dni przed nagłą śmiercią Papieża – odnotowuje bardzo osobisty, głęboki, a zarazem proroczy tekst zapisany przez Papieża w jego notatkach: „11 lipca 1977, don Diego Lorenzi towarzyszył mi w koncelebracji w kościele karmelitów w Coimbra. Siostra Łucja, która przebywała w tym klasztorze, chciała się ze mną zobaczyć. Zgodziłem się z pewnymi oporami. Takie sprawy wywołują u mnie pewne zaniepokojenie. Łucja była zakonnicą, żywą i komunikatywną. Wciągnęła mnie w rozmowę na dwie długie godziny, gdy uprzednio przewidziałem parę minut, by ją pobłogosławić i sobie odejść. Te godziny minęły mi jak jedna chwila. Nie mówiła ani o Objawieniach, ani o sławnej Tajemnicy (trzeciej – md), ale o trosce, która dręczy jej duszę, spowodowanej obniżeniem wartości kapłanów oraz wiary wiernych. Potem znieruchomiała na moment w skupieniu; tak przeszło kilka chwil w milczeniu. Przedtem mówiła do mnie z oczami spuszczoneymi, gdy teraz przez parę sekund zwróciła na mnie wzrok: »Co do Was, Monsignore, powiedziała słowami, które ewidentnie nie były jej – korona Chrystusa i dni Chrystusa«. Zamilkła, i ja milczałem bardzo wzruszony. Od tego czasu nie przestaję myśleć o tym każdej nocy. »Korona Chrystusa« – coś mówi w mym wnętrzu – jest być może tym, co nazywam »opresją«; »dni Chrystusa« – czy to będą me dni, tygodnie, czy lata [...] nie wiem. Dziś jest 25-ty dzień mego

¹⁹⁶ Por. L. Guerra, *Giovanni Paolo I e Fatima (1912-1978)*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 190.

¹⁹⁷ Por. tamże.

pontyfikatu. Nie wiem!”¹⁹⁸. Z powyższego przeżycia, którego doświadcza kard. Albino Luciani w rozmowie z siostrą Łucją – zwierza się także swojemu osobistemu przyjacielowi i zarazem teologowi don Germano Pattaro, któremu mówi: „To, co powiedziała mi siostra Łucja w lipcu 1977 r., ciąży mi na sercu. Ta myśl była zbyt uciążliwa, zbyt sprzeczna z całą mą istotą. To było nie do wiary, a jednak przewidywanie siostry Łucji się sprawdziło. Jestem papieżem. Jeśli będę żył, powrócę do Fatimy, by poświęcić świat, a szczególnie ludy Rosji, Świętej Dziewicy według wskazań, które Ona dała siostrze Łucji”¹⁹⁹. Równoległe też, w dniu 15 stycznia 1978 r., kard. Albino Luciani pisze artykuł do czasopisma „Cuore del Madre”, zatytułowany „A Fatima con Suor Lucia – Il pensiero di un vescovo su Fatima”, w którym opisuje swoje wrażenia i duchowe przeżycia z wizyty w sanktuarium fatimskim i ze spotkania z siostrą Łucją. Artykuł ten zostaje przetłumaczony na język portugalski i ogłoszony dnia 29 maja 1979 r., na łamach oficjalnego pisma sanktuarium fatimskiego – „Voz de Fatima”, do którego zostaje dodana nota osobiście napisana przez siostrę Łucję²⁰⁰. Parę miesięcy później, dnia 3 września 1978 r., na łamach „Voz de Fatima”, ordynariusz diecezji Leiria-Fatima, biskup D. Albert Cosme do Amaral publikuje przetłumaczoną przez siebie homilię „Papa João Paulo I e Nossa Senhora”, która zostaje wygłoszona w czasie nawiedzenia przez niego sanktuarium fatimskiego, w czasie, gdy papież Jan Paweł I był jeszcze kardynałem i patriarchą Wenecji²⁰¹.

Krótki pontyfikat papieża Jana Pawła I, który trwa zaledwie trzydzieści trzy dni, nie pozwala Papieżowi ujawnić światu ostatniego przesłania Matki Bożej Fatimskiej. Jednakże, pewne zwierzenia ludzi, którzy mieli możliwość rozmowy z Papieżem – wyraźnie wskazują na jego zamiar udostępnienia owego przesłania.

2.6. Jan Paweł II i jego związki z Fatimą

Po nagłej śmierci papieża Jana Pawła I, następcą świętego Piotra zostaje wybrany dnia 16 października 1978 r., kardynał Karol Wojtyła – metropolita

¹⁹⁸ Por. Tygodnik „Genta Veneta” z 23 lipca 1977 r. oraz Biuletyn CRC (*Contre Revolution Catholique au XXI siecle*), nr 325, wrzesień 1996, w którym opublikowano artykuł o spotkaniu kardynała Luciani z siostrą Łucją, nic nie wspomina o poufności tej sprawy. W każdym razie, jeśli wierzyć Ricardo de la Cieva y de Hocés, w tym spotkaniu Siostra Łucja przewidziała dla kardynała Luciani „koronę Chrystusa”, to jest koronę męczeńską, a „dni Chrystusa” to były te 33 dni jego krótkiego pontyfikatu. Korona Chrystusa i dni Chrystusa – to zdanie nie przestało nawiedzać myśli Monsignore Luciani, szczególnie po 26 sierpnia 1978 r., gdy został wybrany Papieżem. Por. <http://www.bibula.com/?p=8426>.

¹⁹⁹ G. Cionchi, *Le apparizioni di Fatma*, s. 267.

²⁰⁰ Por. L. Guerra, *Giovanni Paolo I e Fatima (1912-1978)*, s. 190.

²⁰¹ Tamże.

Krakowa z Polski. Niemal, od samego początku pontyfikatu Jana Pawła II, jego związku z Matką Bożą i Fatimą są czymś wyjątkowym. Już, w 64. rocznicę Objawień Matki Bożej w Fatimie, dnia 13 maja 1981 r. ma miejsce zamach na papieża Jana Pawła II. Jeszcze rano tegoż dnia, papież Jan Paweł II wysyła uroczysty telegram do pielgrzymów zgromadzonych w Fatimie, w rocznicę pierwszego objawienia, w którym przekazuje swoją łączność duchową w uroczystościach²⁰², natomiast w godzinach popołudniowych ma już miejsce zamach na jego osobę²⁰³. W kontekście tych wydarzeń, Papież wypowiada ważną osobistą refleksję: „Kiedy zostałem ugodzony kulą zamachowca, [...] nie uświadamiałem sobie tego, że jest to właśnie ów dzień, w którym Maryja objawiła się trzem dzieciom w portugalskiej Fatimie”²⁰⁴.

Przebywając po zamachu w szpitalu, Jan Paweł II z chwilą tylko uzyskania świadomości, będąc jeszcze bardzo osłabionym i obolałym, prosi swoich współpracowników o komplet dokumentów związanych z Fatimą. Zapewne, wśród tych dokumentów była z pewnością i koperta z nieujawnioną III częścią Orędzia. Później, Jan Paweł II wypowiada w związku z zamachem na Jego życie, dwie ważne myśli. Pierwsza, to: „Nie sądzicie [...] że był to przypadek. Dla mnie to ostrzeżenie, że powinienem moje oczy skierować ku Fatimie”²⁰⁵. Natomiast druga, to: „Zrozumiałem, że jedyną drogą do uniknięcia wojny, uratowania świata przed ateizmem jest nawrócenie Rosji zgodnie z Orędziem Fatimskim”²⁰⁶. Zaraz też, na pierwszej audiencji po zamachu, Jan Paweł II wypowiada znamienne słowa: „Na nowo stałem się dłużnikiem Najświętszej Maryi Panny oraz wszystkich świętych Patronów. Czyż mógłbym zapomnieć, że dokładnie w tym samym dniu i o tej samej porze, co owe wydarzenie na placu św. Piotra, od przeszło 60 lat w Fatimie, w Portugalii, wspominane jest pierwsze objawienie się Matki Boskiej? Dlatego we wszystkim, co wydarzyło się tego właśnie dnia, odczuwam tę nadzwyczajną troskę i opiekę matczyną, która okazała się silniejsza niż śmiertelna kula”²⁰⁷.

Zbieżność zamachu z datą objawień fatimskich, wszystkich komentatorów tegoż wydarzenia – które ma miejsce w dniu 13 maja 1981 r. na placu św. Piotra – sprowadza do słów Matki Bożej, jakie wypowiada do trojga małych wizjonerów: „Ojciec święty będzie musiał wiele cierpieć”²⁰⁸. Słowa powyższe,

²⁰² J. Orchowski, *Fatima*, s. 20.

²⁰³ Por. L. Guerra, *Giovanni Paolo II e Fatima (1920-2005)*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s.191.

²⁰⁴ *Przekroczyć próg nadziei. Jan Paweł II odpowiada na pytania Vittoria Messoriego*, Lublin 1998, s. 162.

²⁰⁵ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 21.

²⁰⁶ Tamże, s. 21.

²⁰⁷ J. Orchowski, *Fatima*, s. 20.

²⁰⁸ *Siostra Lucja mówi*, s. 153.

także korespondują do słów, które mała Hiacynta wypowiada do swojej kuzynki Łucji: „Biedny Ojciec święty! Musimy się dużo za niego modlić”²⁰⁹.

Jan Paweł II świadomy, iż ocalenie swojego życia zawdzięcza „Naszej Pani z Fatimy”²¹⁰, już kilka dni po swojej wypowiedzi dokonuje poświęcenia Kościoła i świata Niepokalanemu Sercu Maryi i zaczyna poważnie rozważać o możliwości pielgrzymki do Fatimy w maju 1982 r. Pozostając konsekwentnym, Papież już w czasie audiencji śródowej dnia 27 stycznia 1982 r. oznajmia biskupowi Alberto Coeme do Amaral o pragnieniu udania się z pielgrzymką do Fatimy. Zaś niespełna miesiąc później, dnia 24 lutego, Papież przyjmuje oficjalne zaproszenie z rąk premiera Portugalii Francisco Pino Balsemão do złożenia wizyty w jego kraju. Po tym fakcie, Papież w najbliższą niedzielę w obecności zgromadzonych wiernych po wspólnie odmówionej modlitwie Anioł Pański, oświadcza, że „w dniu 13 maja zamierzam udać się do Fatimy, aby podziękować Najświętszej Dziewicy za to, że po macierzyński chroniła mnie w chwili zamachu, naturalnie także w tym celu, by prosić o wszelkie łaski i wszelkie pomoce Maki Bożej dla Kościoła i dla ludzkości”²¹¹.

Równoległe, gdy papież Jan Paweł II rozpoczyna przygotowania do swojej pielgrzymki, do Fatimy – do Watykanu zaczynają napływać prośby różnych biskupów i z konferencji episkopatów, z całego świata, aby Papież ponownie poświęcił świat i Rosję Niepokalanemu Sercu Maryi. Znając doniosłość powyższej prośby, Jan Paweł II postanawia wysłać list do biskupów na całym świecie. List z podpisem kard. Agostino Casarolego, Sekretarza Stanu w Watykanie, nosi datę 20 kwietnia 1982 r. Informuje on wszystkich biskupów, że Jan Paweł II, w czasie swojej pielgrzymki w Fatimie, pragnie – idąc za swoimi poprzednikami papieżami: Piusem XII i Pawłem VI – odnowić poświęcenie świata i Rosji, Niepokalanemu Sercu Marii. Do oficjalnego listu, zostają dołączone fotokopie formuł, wcześniej dokonanych poświęceń i prośbę „o duchową jedność ze wszystkimi biskupami świata”²¹², podczas odmawiania aktu w dniu 13 maja.

²⁰⁹ „Hiacynta miała szczególny szacunek dla papieża. Lubiła się modlić za niego i kochała go tak bardzo, że »zawsze, kiedy składała Pan Jezusowi swoje ofiary« dodawała: »i za Ojca świętego«. Pewnego dnia, gdy Łucja i Franciszek szukali leśnego miodu. Hiacynta powiedziała do kuzynki: »Nie wiem, jak to było! Zobaczyłam Ojca świętego w bardzo dużym domu. Klęczał przy stoliku, twarz miał ukrytą w dłoniach i płakał. Na zewnątrz było dużo ludzi, niektórzy rzucali nań kamieniami, inni przeklinali go i wymawiali brzydkie słowa. Biedny Ojciec święty! Musimy się za niego wiele modlić«. Tamże, s. 30 i 101.

²¹⁰ Takie słowa papież skierował do kard. Eduardo Pirònio. Zob. „Voz da Fátima” z dnia 13 grudnia 1981 r., s. 1; por. także Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 154.

²¹¹ *Przemówienie na zakończenie modlitwy „Anioł Pański” z 7 marca 1982 roku.* Cyt za. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 152; por. także, Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 154.

²¹² Por. J. G. Freire, *João Paulo II Peregrino de Fátima*, Fatima 1983, s. 103 i 161-162.

Jan Paweł II, jeszcze na dzień przed swoim wyjazdem do Fatimy, podczas srodowej audiencji dnia 12 maja, wyjaśnia cel owej pielgrzymki. Pragnie u stóp Maryi, jak mówi Papież, „błagać o Jej macierzyńskie wstawiennictwo i jednocześnie, w imieniu wszystkich dzieci Kościoła ofiarować Jej przyrzeczenie modlitwy, skruchy i zadośćuczynienia”²¹³.

W pierwszą rocznicę zamachu 13 maja 1982 r. Jan Paweł II przybywa do Fatimy. W wygłoszonej tam homilii Papież przypomina akty poświęcenia rodzaju ludzkiego Niepokalanemu Sercu Maryi, jakich dokonali Pius XII w 1942 r. i 1952 r. oraz Paweł VI w 1964 r. W tekście papieskiego kazania znajdujemy słowa, które są dla nas wskazaniem: „Maryja wzywa nas nie tylko do nawrócenia, wzywa nas do przyjęcia Jej macierzyńskiej pomocy w naszym powrocie do źródła odkupienia w naszym powrocie do źródła odkupienia. Poświęcenie się Maryi oznacza przyjęcie Jej pomocy w ofiarowaniu nas samych i całej ludzkości Temu, który jest święty, nieskończenie święty: oznacza przyjęcie Jej pomocy przez uciekanie się do Jej macierzyńskiego serca, które otworzyło się pod Krzyżem na miłość do każdej istoty ludzkiej, do całego świata, aby ofiarować świat, poszczególne ludzkie istoty, ludzkość jako całość i wszystkie narody Temu, który jest nieskończenie Święty [...]. Treść wezwania z Fatimy jest tak głęboko zakorzeniona w Ewangelii i całej tradycji, że Kościół czuje się tym orędziem wezwany”²¹⁴. Papież Jan Paweł II nawiązując do swoich poprzedników, stawia pytanie: „Z czym dzisiaj staje wobec Bogurodzicy w Jej fatimskim sanktuarium Jan Paweł II – następca Piotra, kontynuator dzieła Piusa i Jana, i Pawła, i szczególnie dziedzic Soboru Watykańskiego II?”²¹⁵. I dalej odpowiada – z drżeniem serca wzywając do pokuty i nawrócenia – wprost mówiąc: „Jeśli, więc ściska się serce odczuciem grzechu świata, a także skalą zagrożeń, jaka w nim narasta – to samo ludzkie serce rozszerza się nadzieją: jeszcze raz uczynić to, co czynili Poprzednicy. Jeszcze raz poświecić zwłaszcza te ludy, które w szczególnie sposób tego potrzebują [...] Jeszcze raz. Wszak wezwanie Maryi nie jest jednorazowe. Jest otwarte ku coraz to nowym pokoleniom. Ku coraz to nowym „znakom czasu”. Trzeba do niego wciąż powracać. Podejmować je wciąż na nowo”²¹⁶. I dalej kontynuuje Papież: „Przybywam więc tutaj w dniu dzisiejszym, gdyż właśnie w tym dniu ubiegłego roku, na placu św. Piotra w Rzymie, został dokonany zamach na życie papieża, co zbiegło się w tajemniczy sposób z datą pierwszego objawienia w Fatimie, które miało miejsce 13 maja 1917 roku [...] Przybyłem, aby podziękować Bożej Opatrzności [...] Przybyłem, ażeby nade wszystko wyznać tutaj chwałę Boga samego [...] Pozdrowiona i uwielbiona

²¹³ Jan Paweł II, *Przemówienie w czasie audiencji generalnej z dnia 12 maja 1982 r.*

²¹⁴ H. J. Kaczmarek, *Fatima i papież*, s. 21.

²¹⁵ Tamże, s. 22.

²¹⁶ Tamże, s. 22.

niech będzie Maryja, która jako przybytek Trójcy Przenajświętszej jest pierwowzorem Kościoła [...] W świetle tajemnicy duchowego macierzyństwa Maryi, starajmy się zrozumieć to niezwykle orędzie, które zaczęło do świata docierać z Fatimy [...]”²¹⁷. W czasie wypowiedzania powyższych słów, ma miejsce nieoczekiwany incydent. Mianowicie, młody człowiek w czarnej sutannie przeciska się przez tłum, trzymając sztylet w ręku z zamiarem ugodzenia papieża Jana Pawła II. Do zamachu jednak nie dochodzi, dzięki czujności ochrony, która niemal w ostatniej chwili udaremnia zamiary szaleńca, który będąc zdesperowany krzyczy: „Oskarżam cię o zniszczenie Kościoła! [...] Śmierć Soborowi Watykańskiemu II”²¹⁸.

Po tym incydencie, Papież Jan Paweł II zdejmuje mitrę, odstawia krzyż, którego używa jako biskup pastorału, i zdecydowanym krokiem udaje się pod Figurę Matki Bożej stojącą obok ołtarza. Po czym, klęka i drżącym głosem odmawia akt poświęcenia całego rodzaju ludzkiego Niepokalanemu Sercu Maryi. Należy podkreślić, że w tym czasie sytuacja na świecie jest nadzwyczaj skomplikowana i napięta: odżywa zimna wojna, wzrastają zbrojenia, poprzez które czynione są przygotowania do „gwiazdnych wojen”²¹⁹. Podobny niepokój jest również w Polsce, w której gen. Wojciech Jaruzelski wprowadza stan wojenny²²⁰.

Wartym odnotowania jest także fakt, iż następnego dnia tj. 14 maja, tuż po godz. 8.00, w domu Matki Bożej z Góry Karmel ma miejsce spotkanie Papieża z siostrą Łucją. Obydwie strony nie życzą sobie tłumaczy. Pomimo, iż sama rozmowa trwa zaledwie 25 minut, to jednak dla Papieża jest ona nadzwyczaj ważna. Świadczyć o tym mogą jego słowa: „Bóg dał mi łaskę, której tak bardzo pragnąłem, abym mógł porozmawiać z Tobą, córko”²²¹. Na zakończenie rozmowy, siostra Łucja wręcza Papieżowi napisany przez siebie list²²².

Po odbytym spotkaniu z siostrą Łucją, Jan Paweł II raz jeszcze publicznie wskazuje na cel swojej pielgrzymki do Fatimy. Jest nim pragnienie

²¹⁷ J. Orchowski, *Fatima*, s. 21.

²¹⁸ Juan Fernandez Krohn został wyświęcony na kapłana w Bractwie św. Piusa X, założonym przez tradycjonalistę i przeciwnika Soboru abp. Marcela Lefebvre’a. Później stał się jeszcze bardziej radykalny, oddalając się od lefebrystów i przystępując do tzw. „sedewakantystów”, ugrupowania schizmatycznego, które uznaje wszystkich papieży wybranych po śmierci Piusa XII za nielegalnych, i z tego powodu uważało za konieczne zabicie Jana Pawła II w celu integralności wiary katolickiej. Krohn został natychmiast aresztowany, a następnie skazany przez sąd w Vila Nova de Querém. Zob. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 168-169.

²¹⁹ Por. Z. Brzeziński, *Plan gry. USA – ZSRR*, Nowy York 1994.

²²⁰ J. Galdes Freire, *João Paulo II*, s. 92; por. także G. Majchrzak, *Obóz władzy w stanie wojennym*, [w:] *Drogi do niepodległości. Solidarność 1980-2005*, [red.] A. Borowski, Warszawa 2005.

²²¹ Fragment tego listu został opublikowany przez Kongregację Nauki Wiary 26 czerwca 2000 r., jako integralna część dokumentu „Orędzie Fatimskie”.

²²² Por. A. Dos Santos Martins, *Visite papali*, [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 564.

podziękowania z całego serca Bożej Opatrzności za ocalenie życia, a także potrzeba po raz kolejnego przypomnienia treści Orędzia Fatimskiego, które jest wezwaniem do „nawrócenia i pokuty”²²³, a także nawołuje do odmawiania „modlitwy różańcowej”²²⁴ we wszystkich intencjach Kościoła i świata.

Jan Paweł II jest głęboko przekonany o aktualności fatimskiego orędzia. Dostrzega w nim dokładne wskazania dla całej współczesnej ludzkości. Z całym przekonaniem, które wynika z doświadczenia wiary, Papież mówi do zebranych pielgrzymów: „Właśnie, dlatego to ewangeliczne wezwanie do pokuty i nawrócenia, wypowiedziane słowami Matki, jest nadal aktualne. Jeszcze bardziej aktualne niż 65 lat temu. I jeszcze bardziej naglące”²²⁵. Mając świadomość zorganizowanych „sił zła”²²⁶, Jan Paweł II z całym naciskiem wypowiada ostrzeżenie: „Następca Piotra staje tutaj zarazem, jako świadek olbrzymich cierpień człowieka, jako świadek zagrożeń narodów i ludzkości na miarę apokaliptyczną. Te cierpienia stara się ogarnąć własnym, słabym ludzkim sercem, gdy znajduje się wobec tajemnicy Serca Matki, Niepokalanego Serca Maryi”²²⁷. Odwołując się do „tajemnicy serca”, papież pełen pokory dopowiada: „Jeżeli więc ściska się serce odczuciem grzechu świata, także skalą zagrożeń, jaka w nim narasta – to samo ludzkie serce rozszerza się nadzieją: jeszcze raz uczynić – to, co uczynili Poprzednicy. Jeszcze raz poświęcić świat w Niepokalanym Sercu Matki, poświęcić zwłaszcza te narody, które w szczególnie sposób potrzebują”²²⁸.

Ostatnim akcentem powyższej pierwszej wizyty papieża Jana Pawła II w Fatimie jest poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom Chorych, w którym mają się leczyć osoby bardzo chore, zarówno dzieci, jak i dorośli. Dom Chorych ma być wzniesiony pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej²²⁹.

²²³ Chcąc zrozumieć sens „nawrócenia i pokuty”, należy odnieść się do pokuty w świetle Objawienia Bożego, Otóż, „Bóg wzywa ludzi do wejścia we wspólnotę z Nim, która przez grzech pierworodny została zerwana i na skutek tego wszyscy ludzie z urodzenia są grzesznikami (Ps 51, 7). Z winy pierwszego prarodzica grzech wszedł w świat (Rz 5, 12) i od tego czasu przebywa on w najgłębszych pokładach ludzkiego »ja« (Rz 7,20). Ponadto wszyscy ludzie są grzesznikami z tytułu ich osobistej winy, bo nie ma człowieka – oczywiście z wyjątkiem Matki Najświętszej – na którym by nie spoczywało jarzmo grzesznych pożądliwości. Stąd obowiązek stałego nawracania się do Boga obejmuje wszystkich, gdyż bez Boga życie człowieka staje się bezcelowe, nie ma sensu”. J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 278; por. także Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 155.

²²⁴ *Siostra Lucja mówi o Fatimie*, s. 145 i 149.

²²⁵ J. Galdes Freire, *João Paulo II*, s. 92; por. także, Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 155.

²²⁶ Por. Z. Brzeziński, *Plan gry*, s. 24-46.

²²⁷ J. Galdes Freire, *João Paulo II*, s. 92; por. także Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 155; L. Glowacki, *Fatimskie Orędzie*, s. 253

²²⁸ J. Galdes Freire, *João Paulo II*, s. 92.

²²⁹ Por. A. dos Santos Martis, *Visite papali*, s. 564.

Jan Paweł II wielokrotnie, przy różnych stosownych okazjach podkreśla wagę i znaczenie Orędzia Fatimskiego w jego pontyfikacie. Okazją ku temu jest chociażby obchodzony przez Kościół katolicki w 1983 r. Święty Rok Odkupienia. Z tej okazji, Papież udając się z kolejną pielgrzymką tym razem do Ameryki Środkowej, postanawia wykorzystać techniczną przerwę w podróży i na krótko zatrzymać się w Lizbonie, aby spotkać się na lotnisku z episkopatem portugalskim i wyrazić wdzięczność Portugalii, za zeszłoroczną pielgrzymkę do Fatimy, a przede wszystkim raz jeszcze zwrócić uwagę na potrzebę konsekwentnej realizacji Orędzia Fatimskiego. Na spotkaniu tym papież mówi: „Podczas tego krótkiego postoju na »Ziemi Najświętszej Maryi« pragnę ponowić mój apel, aby słuchano poleceń, które płyną do nas z Fatimy i które odpowiadają wezwaniom mającego się rozpocząć Jubileuszowego Roku Odkupienia”²³⁰. Innym wyrazem podkreślenia znaczenia wydarzeń fatimskich w pontyfikacie Papieża jest napisany przez niego list z okazji pierwszej rocznicy jego pielgrzymki do Fatimy, który kieruje do przybyłych tam pielgrzymów. W liście tym Jan Paweł II pisze: „Modłę się wraz z pielgrzymującymi do Fatimy i trwam w ufny błaganiu przed tym Źródłem życia, skąd emanuje nieprzerwanie odkupienie i łaska, zawsze silniejsza niż zło”²³¹. Inną stosowną okazją pozwalającą papieżowi powrócić do tematu Fatimy są rozpoczęte obrady synodu poświęcone zagadnieniu pojednania i pokuty²³². Sytuacja ta umożliwiła papieżowi wezwanie wszystkich zebranych tam biskupów do podjęcia nowego „aktu oddania i poświęcenia świata Najświętszej Dziewicy z Fatimy”²³³. Uroczystość ta odbywa się w niedzielę 16 października 1983 r. Należy w tym miejscu podkreślić, że papież mając jednak świadomość niedostateczności podejmowanych dotychczas inicjatyw, sam idąc za sugestią siostry Łucji, podejmuje decyzję o złożeniu aktu poświęcenia świata na 25 marca 1984 r. w święto Zwiastowania NMP. Z tej okazji, papież Jan Paweł II wysłał list wraz kopią formuły poświęcenia do wszystkich biskupów świata i zaprasza ich do odnowienia tego „wspólnego świadectwa”²³⁴ w jedności z Papieżem.

²³⁰ A. Miguel, *El Secreto que guía*, s. 97.

²³¹ *List Ojca świętego do biskupa Leirii, Alberto Cosme do Amaral, z 13 maja 1983 r.* Cyt. za A. Miguel, *El Secreto que guía*, s. 97.

²³² To VI Generalne Zgromadzenie Zwykle Synodu Biskupów odbyło się w Rzymie (od 29 września do 29 października) i było poświęcone tematowi „*Pojednanie i pokuta w posłannictwie Kościoła*”

²³³ Por. A. Miguel, *El Secreto que guía*, s. 100.

²³⁴ Fragment listu Jana Pawła II do wszystkich biskupów Kościoła z 8 grudnia 1983 r.: „[...] Jeśli droga do przezwyciężenia grzechu prowadzi przez nawrócenie, to początek tej drogi, ja również dalszy jej przebieg, tkwi zawsze w wyznaniu nieskończonej zbawczej mocy Odkupienia. Moi Drodzy Bracia! Pragnę w kontekście Roku Odkupienia wyznaczyć tę moc wspólnie z Wami i z całym Kościołem. Pragnę wyznaczyć ją poprzez Niepokalane Serce Bogarodzicy, które w najszczególniejszej mierze doświadczyło tej zbawczej mocy. Słowa Aktu oddania i zawierzenia,

W dzień 25 marca, zaraz po celebracji Eucharystii, papież Jan Paweł II klęka przed statua Pani Fatimskiej i uroczyste wygłasza „akt poświęcenia świata i narodów”²³⁵. Używa formuły, która jest zasadniczo taka sama jak ta wypowiedziana w r. 1982, jednakże z kilkoma odniesieniami do Świętego Roku Odkupienia oraz znaczącymi fragmentami²³⁶. Wpatrzony w Maryję, papież Jan Paweł II z wielkim przekonaniem i zaufaniem do Jej Niepokalanego Serca, powierza „los ludzi i narodów”²³⁷ w nadziei na zapoczątkowanie i zainaugurowanie nowego świata.

Następnego dnia, podczas obiadu z Papieżem spotyka się z kilkoma duchownymi: biskupem Leirii, rektorem seminarium i o. L. Kondorem. Ponadto, papieżowi towarzyszą: ks. S. Dziwisz, papieski lektor ks. Silveira i kardynał A. Casaroli, watykański Sekretarz Stanu. Podczas obiadu, o. Luís Kondor relacjonuje Ojcu świętemu wyznanie siostry Łucji, która wyraża swoją opinię, co do aktu poświęcenia. Według niego, siostra Łucja miała powiedzieć, „iż Ojciec święty uczynił wszystko, co mógł uczynić, tak jak o to prosiła Pani Fatimska”²³⁸.

które załączam odpowiadają – z drobnymi zmianami – temu, co wypowiedziałem w Fatimie w dniu 13 maja 1982 roku. Nie mogę oprzeć się przeświadczeniu, że powtórzenie tego Aktu w ciągu Jubileuszowego Roku Odkupienia odpowiada oczekiwaniu wielu ludzkich serc, które pragną dać nowe świadectwo pobożności ku Maryi Dziewicy i Jej powierzyć udręki wywołane wielorakim złem teraźniejszości, niepokoję z powodu zagrożeń ciążyących nad przyszłością oraz troskę o pokój sprawiedliwość w poszczególnych narodach i całym świecie. Terminem najważniejszym dla złożenia tego wspólnego świadectwa wydaje się uroczystość Zwiastowania Pańskiego, w ciągu Wielkiego Postu 1984 roku. Będę wdzięczny, jeżeli w tym dniu (25 marca, w trzecią niedzielę Wielkiego Postu, lub 24 marca, na który została przeniesiona liturgiczna uroczystość maryjna) odnowicie ten Akt wspólnie ze mną, w sposób, jaki każdy z Was uzna za najodpowiedniejszy”. A. Miguel, *El Secreto que guía*, s. 100, przypis 14.

²³⁵ *Orędzie Fatimskie*, s. 6-8.

²³⁶ Oprócz wyrażenia użytego w Fatimie (i powtórzonego w Rzymie): „W sposób szczególny zawieramy Ci i poświęcamy tych ludzi i te narody, które tego zawierzenia i poświęcenia tak bardzo potrzebują” – papież dodaje na początku: „Oświeć szczególnie narody, dla których Ty sama oczekujesz naszego aktu poświęcenia i zawierzenia”. Na zakończenie tego tekstu, do dramatycznej listy grzechów wymienionych w Fatimie, Jan Paweł II dołącza: „Od pokusy zaciemnienia w sercach ludzkich prawd Bożych, wybaw nas! Od utraty świadomości dobra i zła, wybaw nas!” A do próśb do Matki Chrystusa dodaje: „Pomóż nam mocą Ducha Świętego przezwyciężyć wszystkie grzechy: grzechy ludzi, a wreszcie, grzech we wszystkich jego przejawach”. Zob. *Orędzie Fatimskie*, s. 6-8; por. także J. Drozd, *Orędzie Niepokalanej*, s. 183-184.

²³⁷ *Orędzie Fatimskie*, s. 6.

²³⁸ Relacja z tego obiadu pochodzi z wypowiedzi ks. L. Kondora i ks. L. Guerry, zebranych w dniach 16 i 23 lutego 2000 r. przez Aure Miguel. Jakkolwiek ks. Kondor już w 1984 r. otrzymał od siostry Łucji potwierdzenie ważności aktu poświęcenia z 25 marca, wiele osób podkreśla fakt, że wizjonerka wypowiedziała się na ten temat publicznie dopiero w 1989 r. Stało się tak być może dlatego, że dopiero wtedy nastąpiły istotne zmiany, mianowicie doko-

Dwa dni później, Jan Paweł II wręcza biskupowi diecezji Leiria-Fatima szkatułkę z kulą wyjętą z organizmu papieża w dniu 13 maja 1981 r. Druga kula zagubiła się gdzieś na Placu św. Piotra. Przekazując ten dar, Papież z osobistym wzruszeniem kieruje słowa do portugalskiego biskupa: „Nie należy ona do mnie, ale do Tej, która czuwała nade mną i mnie ocaliła. Niech Ksiądz zawiezie go do Fatimy i złoży w sanktuarium na znak mojej wdzięczności dla Najświętszej Panny i jako świadectwo wielkich dzieł Bożych”²³⁹.

Drugą pielgrzymkę do Fatimy papież Jan Paweł II odbywa 12 maja 1991 r. Wieczorem, będąc w Cova da Iria, papież długo modli się w Kaplicy Objawień Matki Bożej, dziękując Jej za okazywaną łaskę prowadzenia ludów i narodów taką drogą, na której mogą uzyskać upragnioną wolność, tak konieczną do godnego życia. Raz jeszcze, papież wyraża swoją wdzięczność Matce Bożej Fatimskiej, iż jest Patronką wielkich zmian, jakie dokonują się w świecie przez upadek systemu komunistycznego w Związku Radzieckim²⁴⁰. Upadek ten otwiera dla prawosławnych chrześcijan drogę do wolnego sprawowania kultu religijnego i odnowy moralnej samego społeczeństwa rosyjskiego. Daje również możliwość dokonywania się ogromnych zmian zarówno w wymiarze politycznym, społecznym, jak i moralnym w licznych krajach Europy Wschodniej zdominowanych przez politykę Sowieckiego Imperium, w których dotąd owe przemiany nie były możliwe²⁴¹.

Następnego dnia, 13 maja 1991 r., rano papież Jan Paweł II spotyka się z siostrą Łucją w Domu Matki Bożej z Góry Karmel²⁴². Następnie Jan Paweł II odprawia uroczystą Mszę świętą, na stadionie de Restelo w Fatimie, w której biorą udział wszyscy biskupi Portugalii, a także biskupi z Angoli, dawnej kolonii portugalskiej²⁴³. W kazaniu, Papież po raz kolejny nawiązuje do wydarzeń, związanych z objawieniami Matki Bożej w Fatimie w 1917 r. i ich znaczenia dla współczesnego Kościoła oraz świata. Papież wprost mówi, że „Fatima jest szczególnym światłem, które daje łaskę odwagi dla przeprowadzenia nowej

nał się upadek Muru Berlińskiego i upadły reżimy komunistyczne w całej Europie Wschodniej, wówczas rodziła się wolność religijna i ustały prześladowania ludzi wierzących. Zob. R. Laurentin, *Questoes em Suspenso acerca da Consagração*, [w:] *A Pastoral de Fátima – Actas do I Encontro Internacional no 75. Aniversário das Aparições*, s. 422; por. także *Orędzie Fatimskie*, s. 8; Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 163-164.

²³⁹ Cz. Ryszka, *Godzina Fatimy*, s. 161.

²⁴⁰ Jeszcze wiosną 1991 roku, w Moskwie ma miejsce tzw. „pucz generałów”, intencją zamachowców było przywrócenie sytuacji politycznej w Związku Radzieckim, „sprzed 1984 roku”. Pucz odsuwając od władzy Gorbaczowa, ostatecznie przyczynił się do upadku Związku radzieckiego. Por. W. Łaszewski, *7 dni Fatimy*, s. 75; także hasło *Jak upadł Związek Radziecki*. *Kalendarium*, <http://www.tvn24.pl/jak-upadl-zsrr-kalendarium,193105,s.html>.

²⁴¹ Por. A. dos Santos Martis, *Visite papali*, s. 565.

²⁴² A. Miguel, *El Secreto que guia*, s. 135; por. także W. Łaszewski, *Łucja i Jan Paweł II*, s. 120.

²⁴³ A. dos Santos Martis, *Visite papali*, s. 565.

ewangelizacji w Europie²⁴⁴. Pod koniec Mszy świętej, papież Jan Paweł II odmawia akt zawierzenia ludzkości Matce Bożej, mówiąc: „Dziś, zgromadzeni u Twoich stóp w Cova da Iria, Matko Chrystusa i Matko Kościoła, raz jeszcze zwracamy się do Ciebie, aby podziękować za wszystko, coś uczyniła w ciągu tych trudnych lat dla Kościoła, dla każdego z nas i dla całej ludzkości²⁴⁵”.

Trzecia pielgrzymka Jana Pawła II do ziemi Fatimskiej ma miejsce 13 maja z okazji Wielkiego Jubileusz 2000 r., w którym papież Jan Paweł II wynosi na ołtarze i ogłasza błogosławionymi dwóch wizjonerów: Franciszka i Hiacyntę oraz publicznie ogłasza trzecią część „Tajemnicy Fatimskiej²⁴⁶”.

W związku z tą beatyfikacją, niemal w całym Kościele, wiele osób zadaje sobie pytanie, czy świętość była możliwa w tak młodym wieku. Franciszek zmarł w wieku 10 lat i 9 miesięcy (w 1919 r.), a Hiacynta zmarła mając 9 lat i 11 miesięcy. A jednak, po mimo tak młodego wieku „dzieci fatimskie” i tylu cierpień, grózb i prześladowań, nie tylko zachowały swoją wiarę, ale również w swojej chorobie i cierpieniach odsoniły wspaniałe przymioty swoje duszy. Można powiedzieć, że jak na swój wiek i stopień świadomości, wiernie i w sposób wolny odpowiedziały na zetknięcie się z tajemnicą Boga i konsekwentnie żyły autentycznym, chrześcijańskim życiem, które szło inną drogą niż ta, którą normalnie spotykamy u dobrych dzieci w ich wieku, mających edukację chrześcijańską²⁴⁷.

2.7. Benedykt XVI

Po śmierci Jana Pawła II, nowym papieżem zostaje wybrany dnia 19 kwietnia 2005 r. kardynał Józef Ratzinger, dotychczasowy Prefekt Kongregacji Doktryny Wiary, który przyjmuje imię Benedykta XVI.

Pierwsza wizyta w Fatimie papieża Benedykta XVI, wówczas jeszcze jako kard. Józefa Ratzingera, odbywa się 13 października 1996 r. W tym czasie kardynał pytany publicznie o trzecią część tajemnicy, odpowiada bardzo szczerze, że treść tajemnicy jest mu znana, jednakże możliwość jej ujawnienia jest zastrzeżona papieżowi. W wygłoszonej tego samego dnia homilii, w czasie uroczystej Mszy świętej, kard. Józef Ratzinger mówi: „Maryja przemówiła do dzieci, do maluczkich, do tych, którzy nie mają prawa głosu, którzy się nie liczą w tym oświeconym świecie – pełnym dumy z wiedzy i wiary w rozwój. A przecież, świat ten jest pełen konfliktów, które prowadzić mogą do jego katastrof. [...] Jak bardzo

²⁴⁴ Por. G. Cionchi, *Le apparizioni di Fatima*, s. 297.

²⁴⁵ A. Miguel, *El Secretoqueguia*, s. 136.

²⁴⁶ Por. L. Guerra, *Giovanni Paolo II e Fatima*, s. 194; także, A. dos Santos Martins, *Visite papali*, s. 565; G. Gionchi, *Aparizioni di Fatima*, s. 335-337; także *Orędzie Fatimskie*, s. 30-31.

²⁴⁷ Por. M. F. Sousa e Silva, *Los pastorcitos de Fátima*, Madrid 2008, s. 105-131.

ten obraz odnosi się do dzisiejszego świata! [...] Przeto, dziękujemy Maryi za Jej macierzyńską obecność i za to, że do nas przemówiła, jako Matka Miłosierna, tutaj w tym miejscu, i w sposób tak oczywisty i żywy²⁴⁸. Po Mszy świętej kardynał zapytany o kwestię zawierającą się w treści trzeciej części „Tajemnicy Fatimskiej”, dotyczącej zachowania przez Portugalię dogmatu wiary, z wielkim spokojem odpowiada: „Portugalia począwszy od Oświecenia jest bardzo trudna. Ale przecież wiara ma swoją siłę i wciąż istnieje i trwa. Możemy wyrazić żywe przekonanie na przyszłość, że Portugalia – mimo wszelkich możliwych, a nieznanych przemian – pozostanie krajem wiary²⁴⁹. Zaś na pytanie dziennikarzy, odnoszące się do upublicznienia treści trzeciej części „Tajemnicy Fatimskiej”, kard. Józef Ratzinger z tym samym spokojem stwierdza, że „tajemnica nic nowego nie wnosi w samą istotę wiary²⁵⁰. I dalej kontynuuje broniąc tezy, że „tajemnicę będzie można ujawnić w tym momencie czasu [...], kiedy przyjmie się ze zrozumieniem fakt, iż ten fakt jej ujawnienia pomoże w rozwoju wiary²⁵¹”.

Odwołując się do wielu wypowiedzi kard. Josepha Ratzingera pełniącego wówczas funkcję Prefekta Kongregacji Doktryny Wiary, na temat „Tajemnicy Fatimskiej” i jej orędzia, warto zatrzymać się nad jedną z nich. Mianowicie, w dniu 26 czerwca 2000 r. kardynał wypowiada znamienne słowa na temat objawienia publicznego. W jego opinii, objawienie publiczne to nie tyle przekaz czysto intelektualny, ale przede wszystkim żywotny proces, gdzie Bóg zbliża się do człowieka²⁵². Innymi słowy, w objawieniu publicznym sam Bóg, zawsze przemawia jako Ten, który jest i który chce być poznany. Człowiek natomiast jako adresat owego objawienia może i powinien wychodzić na to spotkanie, otwierając się na tajemnicę wiary, jaka rodzi się z wypowiedzanego Słowa Boga²⁵³. Nieco inaczej, jak stwierdza kard. Joseph Ratzinger, jest w sytuacji objawienia prywatnego, na które składają się wizje i objawienia. Prawdą jest, że ta kategoria objawień jest uzupełnieniem samego objawienia Chrystusa i prowadzi człowieka do głębszego rozpoznania, a także zrozumienia „znaków czasów²⁵⁴”. Ponadto, w świetle owych znaków, jak zauważa kardynał, człowiekowi jest znacznie łatwiej znajdować właściwą odpowiedź „w świetle wiary²⁵⁵”.

²⁴⁸ A. Miguel, *El Secreto que guía*, s. 162.

²⁴⁹ Tamże, s. 163.

²⁵⁰ Tamże.

²⁵¹ Tamże.

²⁵² Por. Kard. J. Ratzinger, *III Tajemnica Fatimska – komentarz teologiczny*, [w:] *Orędzie Fatimskie*, s. 33-35.

²⁵³ Por. A. Murzyńska, *Siostra Lucja, Historia niezwykłego życia fatimskiej wizjonerki. Pełna biografia u progu 100-lecia objawień*, Kraków 2012, s. 25.

²⁵⁴ *Orędzie Fatimskie*, s. 36.

²⁵⁵ Tamże; por. także M. G. Masciarelli, *Znak Niewiasty. Maryja w teologii Josepha Ratzingera*, Kraków 2008.

Komentując „Orędzie Fatimskie”, kard. Joseph Ratzinger wskazuje, że objawienie prywatne, któremu towarzyszą nadprzyrodzone znaki są nierozłączną częścią historii człowieka. Bowiem w przeszłości, zawsze były one przez człowieka rozpoznawane i badane, a nawet kwestionowane. Nie zależnie od sposobu ustosunkowania się do nich, zawsze stanowią realny obraz życia ludzkiego, i na obraz ten mają zawsze ściśle określony wpływ. Stąd też, objawienia prywatne, nabierają poważnego znaczenia w świetle Pisma Świętego. W jego świetle są one postrzegane przez ludzi, a wśród nich szczególnie przez ludzi wierzących – jako swoiste uzupełnienie wiedzy o Ewangelii²⁵⁶.

Kolejna wizyta w Fatimie kard. Josepha Ratzingera już jako papieża Benedykta XVI dokonuje się 13 maja 2005 r. Nowo wybrany Papież zostaje wspomniany przez patriarchę Lizbony, kard. D. José da Cruz Policarpo, który w podniosłej homilii wypowiada następujące słowa: „Dzisiaj jesteśmy, aby wypełnić przyrzeczenie złożone przeze mnie Jego Świętobliwości Benedyktowi XVI. Kiedy na końcu konklawe, podszedłem w kolejce, aby papieża pozdrowić i pogratulować oraz wyrazić akt mojego posłuszeństwa, Ojciec Święty wziął moje dłonie i zaczął mi mówić o Fatimie. I obiecał, że następnego roku 13 maja przybędzie do Fatimy, aby powierzyć swój pontyfikat Matce Bożej”²⁵⁷. Dostępne materiały źródłowe z badanego przedmiotu nie dostarczają informacji na temat treści odpowiedzi papieża na powyższa wypowiedź kardynała patriarchy Lizbony. Natomiast możemy się domyślać, że w tym momencie twarz papieża Benedykta XVI odsłoniła emocje pełne wzruszenia, skoro kardynał patriarcha jeszcze raz do tej wyjątkowej chwili powrócił i nią się podzielił z pielgrzymami w obecności Ojca Świętego.

Już lecąc do Portugalii papież Benedykt XVI na zaimprovizowanej konferencji, wobec towarzyszącym jemu dziennikarzy, wypowiada się w kontekście „Tajemnicy Fatimskiej”, mówiąc że dzisiaj Kościół katolicki doznaje dziś prześladowań, które pochodzą z jego wnętrza. Również, papież Benedykt XVI stwierdza, że także krzywdy zadają Kościołowi ci, którzy na zewnątrz działają w imieniu Kościoła. Pojawia się tutaj sprawa ich anty-świadectwa. Słowa papieża, wprost odnosiły się do stwierdzenia, że wewnątrz Kościoła wyhodowane zostało poczucie swoistej wrogości do elementów tradycji i życia katolickiego²⁵⁸.

Papież Benedykt XVI w dniu 13 maja 2006 r., w homilii skierowanej do zgromadzonych wiernych mówi następujące słowa: „Ludzi się ten, kto sądzi, że prorocka misja Fatimy się zakończyła”²⁵⁹. W dalszej części homilii Papież

²⁵⁶ Por. A. Murzyńska, *Siostra Lucja*, s. 26.

²⁵⁷ L. Guerra, *Benedetto XVI e Fatima* (1927-), [w:] *Enciclopedia di Fatima*, s. 69.

²⁵⁸ <http://rzymskikatolik.blox.pl/html/1310721,262146,21.html?659240>

²⁵⁹ Benedykta XVI, *Prorocka misja Fatimy dla zbawienia świata. Msza św. na placu przed sanktuarium maryjnym*, „L'Osservatore Romano”(wydanie polskie), 2010 nr 7, s. 17.

kontynuuje swoje rozważania podkreślając w orędziu fatimskim obecności nadziei: „Pan [...] w swej miłosiernej miłości obdarza swój lud przyszłością, przyszłością w jedności z Nim”²⁶⁰.

Obecność nadziei w przesłaniu Fatimskim, pokazuje wyraźnie w całej współczesnej historii człowieka, że Bóg jest obecnym świadkiem jego poczynań i życia. Świadomość tego faktu, musi rodzić w człowieku głęboką refleksję nad jego życiem. Odczytanie owego sensu przez człowieka, w głębokich przejawach własnej egzystencji, musi wywołać w nim wielką potrzebę współpracy z Bogiem, który jest Panem życia i śmierci, a zarazem Panem czasu. Na koniec swojej wypowiedzi, papież Benedykt XVI pokazuje w Portugalii, że tajemnica fatimska nie zamknęła się na zamachu na Jana Pawła II, ale niejako dzieje się na naszych oczach. A to otwiera nowe interpretacje²⁶¹.

Wieczorem przewodniczył nieспорom w kościele p.w. Trójcy Przenajświętszej, gdzie zebrali się kapłani, diakoni, osoby konsekrowane i seminarzyści. W swojej modlitwie Papież nawiązał do zamachu na Jana Pawła II 13 maja 1981 r. Podziękował pastuszkom z Fatimy za ich modlitwy w intencji Jana Pawła II, a także tym wszystkim, którzy ofiarowują swoją codzienną modlitwę w intencji Następcy św. Piotra. Kończąc swoją modlitwę w sanktuarium, Benedykt XVI pozostawił przed figurą Matki Boskiej Złotą Różę. Ma to być znak wdzięczności za wszystkie dokonane za Jej wstawiennictwem cuda²⁶².

Reasumując, należy powiedzieć także, że od samego początku, papieże żywo interesowali się wydarzeniami w Fatimie. Po raz pierwszy, Pius XI, jest osobiście proszony przez siostrę Łucję o konsekrację Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi. Później, ta sama prośba jest przedstawiona Piusowi XXII, który już konsekruje 8 grudnia 1942 r., cały świat Niepokalanemu Sercu Maryi. Od tego momentu, wojska sprzymierzone przechodzą do kontrofensywy na wszystkich frontach, w czasie trwania II wojny światowej. Następny papież Jan XXIII, zapoznaje się z III. częścią „Tajemnicy Fatimskiej”, której wyjątki przedstawia przywódcom Związku Radzieckiego i Stanów Zjednoczonych w osławionym konflikcie kubańskim w październiku 1962 r. Jego następcą, papież Paweł VI, po raz pierwszy odwiedza sanktuarium Matki Bożej w Fatimie, dnia 13 maja 1967 r. Po nim następuje bardzo krótki pontyfikat Jana Pawła I, trwający zaledwie 33 dni. Następcą jego, staje się purpurat z Polski, kardynał Karol Wojtyła, który przyjmuje imię Jana Pawła II. Jest to papież całkowicie fatimski, wpierw opatrnościowej obecności Matki Bożej, bezpośrednio doświadczająca w momencie zamachu na jego życie, dnia 13 maja 1981 r. Głęboko przekonany o macierzyńskiej opiece w jego życiu, osobiście postanawia wypełnić prośbę

²⁶⁰ Tamże, s. 20.

²⁶¹ <http://rzymskikatolik.blox.pl/html/1310721,262146,21.html?659240>

²⁶² Tamże.

Matki Bożej i 25 marca 1984 r. poświęca publicznie w uroczystej formule w jednoświ, ze wszystkimi biskupami świat, a z nim Rosję Niepokalanemu Sercu Maryi. Od tego momentu zachodzą liczne zmiany polityczne w postkomunistycznym świecie, które są zwieńczone rozpadem komunistycznego imperium Związku Radzieckiego. Ponadto, czasie Mszy świętej odprawionej 13 maja 2000 r., Jan Paweł II beatyfikował dwoje małych wizjonerów, Franciszka i Hiacyncę, ale także ogłosił publicznie trzecią „Tajemnicę Fatimską”.

Po śmierci Jana Pawła II, na papieża wybrano kardynała Josepha Ratzingera, który przybrał imię Benedykta XVI, który osobiście odwiedził sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej, dnia 13 maja 2006 r.

Spółród papieży, którzy sprawowali swój urząd Biskupa Rzymu, na szczególne miano „papieża Fatimy”, z całą pewnością można określić papieży: Piusa XII (1938-1959) i Jana Pawła II (1978-2005).

Zakończenie

Niniejszy artykuł nad Orędziem fatimskim, napisany w oparciu o zgromadzoną bibliografię, zarówno polską, jak i zagraniczną, w wyraźny sposób pokazuje, że wydarzenia w Fatimie w 1917 r., mają wielki wpływ na dzieje Kościoła katolickiego, a tym samym na świat. Wydaje się, co zresztą wynika z przeprowadzonej refleksji, że te słowo „wpływ” jest kluczem do zrozumienia losów współczesnej ludzkości. Fatima pokazuje z całą oczywistością, iż głównym świadkiem losów ludzkości jest opatrzność Boża, będąca jednocześnie „reżyserem”, tej całej dramaturgii tychże losów.

Z perspektywy lat, które nas dzielą od nadzwyczajnych wydarzeń, jakie miały miejsce w Fatimie w 1917 r., dzisiaj wiemy, że wywarły one ogromny wpływ na życie całego Kościoła katolickiego i świata. Owszem, wielu ludzi pragnie nadal być przekonany, że Fatima należy już do przeszłości, że jej proctwa, ostrzeżenia i upomnienia oraz wezwania były przede wszystkim adresowane do minionych pokoleń. Dlatego też, ciągle nawołują, aby w nowym mileniu, Kościół ostatecznie zszedł z fatimskiego szlaku.

Jednak pontyfikat Jana Pawła II w całej pełni wykazuje, że ten fatimski szlak jest nadal wielkim programem odnowy moralnej współczesnej ludzkości. Potwierdzają tę linię i następnii papieże: Benedykt XVI i obecny papież Franciszek. Bowiem, w centrum tej odnowy jest postać Matki Bożej, która od samych początków wyłania się ze stron Nowego Testamentu i na stałe jest obecna w Tradycji Kościoła katolickiego. Tą żywą prawdę w sposób bardzo wymowny raz jeszcze potwierdzają wydarzenia w Fatimie. Matka Boża, od samego początku jest obecna na ziemskiej drodze ludu chrześcijańskiego. Jej

obecność na szlakach ziemskiej pielgrzymki człowieka jest wyjątkowa, poprzedzona znakami i cudami. Jan Paweł II tak o tym pisze: „[...]w dziewiętnastym i dwudziestym stuleciu Matka Chrystusowa w różnorodnych okolicznościach dawała odczuć w jakiś sposób swoją obecność i usłyszeć swój głos, by zachęcić Lud Boży do tej formy modlitwy kontemplacyjnej. W szczególności, ze względu na głęboki wpływ, jaki wywierają one na życie chrześcijan, i na autorytatywne uznanie przez Kościół, pragnę przypomnieć objawienia z Lourdes i z Fatimy; związane z nimi sanktuaria są celem licznych pielgrzymów, szukających pociechy i nadziei”²⁶³.

Maryja dzięki „zjednoczeniu z Chrystusem, bardziej niż wszystkie inne stworzenia doświadczyła pełnej prawdy powołania, gdyż nikt inny nie odpowiedział z tak wielką miłością na nieogarnioną miłość Boga jak Ona”²⁶⁴. Stąd też Jej obecność wśród ludu chrześcijańskiego jest wyjątkowa. Ona kieruje człowieka ku rozważaniu tajemnic Chrystusa. Tak właśnie bowiem dzieje się w życiu trójga małych pastuszków w Fatimie. Również, tak dzieje się w życiu papieży, którzy przyłgnęli z całego serca do „Tajemnicy Fatimskiej”. Szczególnie wymienić tutaj trzeba papieży: Piusa XII i Jana Pawła II – wielkich czcicieli Matki Bożej Fatimskiej. Ich wiara, ukazuje nam, że w obliczu zła, jak i wszystkich okrucieństw grożących światu, jedynym ratunkiem dla niego jest Maryja – ta Niewiasta obleczona w słońce łaski, czyli samego Boga, która ostatecznie pokona niszczycielski ogień „smoka” (Ap 12, 1). Maryja posiadając niebiańską broń przeciw zakusom złego, wprost wzywa nas do odmawiania różańca, praktykowania nabożeństwa pierwszych sobót miesiąca, ofiarowywania spowiedzi i podejmowania innych ofiar, jako aktu wynagrodzenia za zniewagi i nawrócenie grzeszników²⁶⁵.

W słowach Maryi: „Uczyńcie, cokolwiek Syn mój wam powie” (J 2, 14), znajdujemy zaadresowane do nas wezwanie do odnowienia wszystkiego w Chrystusie, jedynego Pogromcy zła. Fatima, tak jak i inne sanktuaria maryjne na całym świecie, tę naukę Maryi wnoszą w serca milionów pielgrzymów, którzy doznają przemiany swojego wnętrza, odrzucają grzech, umacniają się w dobru i pragną iść przez życie drogą świętości. Pomaga im w tym orędzie Matki Bożej, kierowane do wszystkich ludzi naszych niespokojnych czasów, nasyconych nieustannymi wojnami, terroryzmem i nieustannym deptaniem godności i praw osoby ludzkiej, a wreszcie otwartą walką z Bogiem, posuniętą aż do negacji Jego istnienia.

²⁶³ Jan Paweł II, *Rosarium Virginis Mariae*, 7. Zob. <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/838/pkt/7/pos/13/haslo/Sanktuarium-Matki-BoskiejFatimskiej>.

²⁶⁴ Jan Paweł II, *Pastores dabo vobis*, 28. Zob. <http://www.nauczaniejp2.pl/dokumenty/wyswietl/id/399/pkt/28/pos/176/haslo/Maryja-zjednoczona-z-Chrystusem>.

²⁶⁵ Por. L. Fanzaga, S. Gaeta, *Popis Maryi*, s. 122-123.

Ten wielki program odnowy ludzkości, podejmuje papież Jan Paweł II, który z chwilą zrozumienia orędzia fatimskiego całkowicie je przyjmuje. Analizując z perspektywy czasu pontyfikat papieża – Polaka oraz czasy nam obecne, widzimy coraz wyraźniej, jak wypełnia się scenariusz objawień Matki Bożej w Fatimie, który ma przynieść nawrócenie Rosji, krótkie lata pokoju, a w końcowym efekcie pełne zwycięstwo Niepokalanego Serca Maryi. W tym kontekście nasze lata można określić jako ostateczną konfrontację dobra ze złem. I jakkolwiek rezultat tej konfrontacji, ostatecznie jest już zanany, to jednak zgodnie z obietnicą Matki Bożej Fatimskiej można go przyspieszyć, żyjąc według Jej orędzia.

Reasumując można powiedzieć, że orędzie fatimskie jest prawdziwym proctwem o istotnym znaczeniu dla Kościoła i świata w tej epoce ludzkiej historii. Orędzie zostało przekazane osobiście przez Matkę Bożą, potwierdzone niezaprzeczalnymi cudami publicznymi, obejrzanymi przez dziesiątki tysięcy ludzi, uznane przez Kościół za godne uwierzenia, i otrzymało wyraźne poparcie szeregu papieży, łącznie z Janem Pawłem II. Poza tym Orędzie Fatimskie wyzwa do ustanowienia na świecie nabożeństwa do Niepokalanego Serca – a zatem wiary katolickiej – na całym świecie. W tym celu sam Pan Bóg zadekretował te rzeczy na nasze czasy: uroczyste publiczne poświęcenie Rosji – specyficznie i tylko Rosji – Niepokalanemu Sercu przez papieża i biskupów razem, nawrócenie Rosji na katolicyzm, i w rezultacie triumf Niepokalanego Serca w Rosji i wszędzie.

W świetle tego wszystkiego, co powyżej napisano, wydaje się, że jednak ludzkość czeka kara, ale to nie jest cała prawda, bowiem wystarczy przypomnieć sobie zarówno wezwanie do pokuty, jak i praktykę nabożeństwa pięciu pierwszych sobót miesiąca, aby przybliżył się dzień zwycięstwa Niepokalanego Serca Maryi, czyli obiecany czas pokoju. Stąd samą Fatimę trzeba widzieć nie tyle jako zapowiedź apokaliptycznych katastrof, ile jako wielki apel do człowieka o ducha ofiary, o nawrócenie i pokutę, aby spełniła się zapowiedź zwycięstwa Niepokalanego Serca Maryi²⁶⁶.

Streszczenie

Pamiętnego majowego dnia 13 V 1917 r. w odległej Portugalii, Bóg posłał Matkę Bożą do Fatimy, aby wezwać ludzkość do „modlitwy i pokuty” oraz przestrzec ją przed konsekwencjami odrzucenia Bożych przykazań. Maryja zjawiła się trójce dzieci: Łucji de Santos oraz Franciszkowi i Hiacyncie Marto, przychodząc do nich każdego 13 dnia miesiąca, od maja do października 1917 r. i zachęcając je do odmawiania różańca. Dzieci posłuszne jej poleceniom, praktykowały je wiernie oraz przekazały ich treść dla Kościoła

²⁶⁶ Cz. Ryszka, *Nie ma czwartej tajemnicy fatimskiej*, „Niedziela” 46 (2013), s. 19.

i świata, wzbudzając szerokie zainteresowanie społeczne. Objawieniom uwierzył miejscowy biskup, wierni świeccy, duchowni i papież.

Szczególnie papież, poczynawszy od pontyfikatu papieża Piusa XI (1922-1938) skupili swoje szczególne zainteresowanie objawieniami fatimskimi. Również następny papież Piusa XII (1938-1959), przeszedł do historii współczesnego Kościoła, jako papież „fatimski”. Jako pierwszy, dwukrotnie ofiarował świat Niepokalanemu Sercu Maryi (31.X. i 8.XII. 1942 r.).

Inny stosunek do objawień fatimskich mieli papież doby soborowej: św. Jan XXIII (1959-1963) i bł. Paweł VI (1963-1978). Krótki pontyfikat papieża Jana Pawła I (1978) trwający zaledwie 33 dni, z przyczyn oczywistych nie mógł się odnieść do objawień fatimskich. Niemniej jednak, ważnym akcentem fatimskim w historii tych pontyfikatów była wizyta bł. Pawła VI w sanktuarium fatimskim 13 maja 1967 r. i ogłoszenie w tym miejscu adhortacji *Signum Magnum*, poświęconej Matce Bożej.

Pontyfikat św. Jana Pawła II (1978-2005), w świetle doświadczenia zamachu na życie z dnia 13 maja 1981 r., został w pełni wpisany w sens przesłania Matki Bożej Fatimskiej. Ocalenie i cudowne przywrócenie do życia papieża przez Matkę Bożą, sprawiło że św. Jan Paweł II dnia 25 marca 1984 r., dokonał poświęcenia całego świata i Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, w sposób publiczny i uroczysty w jedność ze wszystkimi biskupami świata. W ten sposób wypełnił prośbę Matki Bożej Fatimskiej i od tego momentu rozpoczęła się nowa era, która zakończyła się upadkiem Związku Radzieckiego i bloku państw komunistycznych.

Następny pontyfikat papieża Benedykta XVI (2005-2013) z całą mocą potwierdził doniosłość objawień Matki Bożej Fatimskiej dla całej ludzkości, co do jej przyszłości, nazywając je „Orędziem Nadziei”.

SŁOWA KLUCZOWE: Matka Boża Fatimska, Trzecia Tajemnica, papież, wizyty papieskie.

Summary

Revelations of Our Lady of Fatima in the history of the twentieth century pontificates

May fateful day 13 May 1917 in the distant Portugal, God sent the Mother of God to Fatima to call mankind to „prayer and penance” and warn her of the consequences of the rejection of God’s commandments. Mary appeared to three children: Lucia de Santos and Francisco and Jacinta Marto, coming to them every 13th of the month, from May to October 1917 encouraging them to pray the Rosary. Children obeyed her commands, practiced them faithfully, and communicated their content for the Church and the world, arousing widespread public interest. The local bishop, laity, clergy and popes believed the revelations. Especially the popes, from the pontificate of Pope Pius XI (1922-1939) focused their particular interest in Fatima revelations. Also, the next Pope Pius XII (1939-1958), went down in history of the modern Church, as Pope „Fatima”. Be the first one, twice

offered the world to the Immaculate Heart of Mary (31.X. and 8.XII. 1942.). Different attitude to Fatima had conciliar popes day: St. John XXIII (1958-1963) and Bl. Paul VI (1963-1978). Brief pontificate of Pope John Paul I (1978), lasting only 33 days, for obvious reasons could not refer to Fatima. However, an important Fatima accent in the pontificates history was the visit of Bl. Paul VI at the shrine of Fatima May 13, 1967 year, and announcement the *Exhortation Signum Magnum*, dedicated to Our Lady.

Pontificate of John Paul II (1978-2005) in the light of assassination experience of 13 May 1981 has been fully entered in the meaning of the message of Our Lady of Fatima. Salvation and miraculous restoration to life of the Pope by the Mother of God, made the Saint Pope John Paul II on 25 March 1984 consecrated the whole world and Russia to the Immaculate Heart of Mary in a public and solemn manner in union with all the bishops of the world. In this way, fulfilled the request of Our Lady of Fatima and from that moment began a new era, which ended with the fall of the Soviet Union and the communist block.

Next pontificate of Pope Benedict XVI (2005-2013) emphatically confirmed the importance of the apparitions of Our Lady of Fatima for the whole of humanity, as to its future, calling them "Message of Hope".

KEYWORDS: Our Lady of Fatima, the Third Secret, popes, papal visits.

Translated by Mirosława Landowska

